

Stichting Pensioenfonds

Deutsche Bank Nederland

Jaarrapport 2021

INHOUDSOPGAVE

Pagina

A	Voorwoord	3
B	Bestuursverslag	7
	Kerncijfers	8
	Missie en Doelstellingen	9
	Karakteristieken van het Fonds	11
	Verslag over het boekjaar	21
	Beleggingsparagraaf	37
	Financiële en actuariële paragraaf	44
	Vooruitzichten en gebeurtenissen na balansdatum	46
	Verslag van het Verantwoordingsorgaan	48
	Verslag van de Visitatiecommissie	50

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	55
2	Staat van baten en lasten	56
3	Kasstroomoverzicht	57
4	Algemene toelichting	58
5	Toelichting op de balans	66
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	84

OVERIGE GEGEVENS

1	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	92
2	Actuariële verklaring	93
3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	95

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	105
2	Effectenportefeuille 5-jarenoverzicht	106

A VOORWOORD

VOORWOORD

In dit voorwoord treft u een korte samenvatting van het bestuursverslag en een toelichting op enkele kerncijfers aan.

Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland (hierna 'het Fonds') heeft 2021 afgesloten met een beleidsdekkingsgraad van 123,1% na toeslagverlening. De actuele dekkingsgraad ultimo december, berekend op basis van de door De Nederlandsche Bank (DNB) voorgeschreven Ultimate Forward Rate (UFR), bedroeg 124,5%. De dekkingsgraad op basis van de marktrente was per jaareinde 119,8%. Het Vereist Eigen Vermogen ultimo 2021 ligt op 115,5%. Het Fonds heeft in 2021 geen reservetekort en heeft gedurende 2021 geen herstelplan bij De Nederlandsche Bank (DNB) ingediend. In 2019 heeft de Commissie Parameters een advies uitgebracht omtrent de scenarioset waarmee de Ultimate Forward Rate (UFR), de methode waarmee pensioenfonds hun verplichtingen moeten waarderen volgens DNB. DNB heeft dit advies overgenomen. Deze nieuwe regels zijn sinds 1 januari 2021 ingegaan en zullen verdeeld over vier jaar worden ingevoerd. Deze regels leiden tot een lagere rekenrente voor de waardering van de verplichtingen en hebben derhalve een negatieve impact op de dekkingsgraad. De dekkingsgraad per einde 2021 zou op basis van de tweede deel invoering van de aangepaste UFR-methode 123,1% bedragen. De dekkingsgraad ultimo januari 2022 op basis van de tweede deel invoering van de aangepaste UFR-methode en de uitvoering van de indexatie bedraagt 119,8%.

Dit voorwoord begint elk jaar met de vaste mededelingen over de dekkingsgraad en de toeslagverlening. Na 2020, het jaar waarin de wereld werd getroffen door een pandemie, het COVID-19 virus, kwam in 2021 het normale leven weer redelijk op gang en was er een krachtig herstel van de economie en in het bijzonder van de aandelenmarkten. In het najaar bloeide de pandemie echter weer op met de inmiddels bekende gevolgen in vele landen. Hierdoor waren de financiële markten in het derde/vierde kwartaal grilliger evenals de rente, die gestaag gestegen is in de tweede helft van 2021. De hoge prijzen van grondstoffen, in het bijzonder, de krapte in brandstoffen zoals gas, hebben de inflatie met name in de tweede helft van 2021 aangewakkerd. De experts gingen aanvankelijk uit van een tijdelijke stijging van de inflatie, maar inmiddels is ook begin 2022 met een hoge inflatie gestart en wordt er stijgende inflatie voor heel 2022 verwacht. Dit is vooral een gevolg van de inval van Rusland in Oekraïne en onder meer de boycot van de westerse landen van Russisch olie en gas, met een prijsopdrijvende werking. De stagnerende export van granen en overige producten vanuit Oekraïne leiden daarnaast tot prijsverhogingen van met name voedsel. Het Pensioenfonds had ultimo 2021 uitsluitend een positie in een Russische bedrijf, maar dat is in januari verkocht. Er zijn geen verdere landenrisico's m.b.t. Rusland, Oekraïne of Wit-Rusland. Onder de rubriek "Gebeurtenissen na balansdatum" wordt hier verder op ingegaan.

Het bestuur heeft kennis genomen van de recente ontwikkelingen omtrent DWS en is in dialoog getreden met DWS, en is in afwachting van verdere ontwikkelingen en toelichtingen.

De beleggingscommissie heeft de invloed die de fluctuerende financiële markten op de beleggingen hadden, op de voet gevolgd in het tweewekelijks overleg. Het jaar 2021 is geëindigd met een negatief beleggingsresultaat (-1,2%) ten opzichte van een positief resultaat over 2020 (+16,4%). In de hoofdstukken over de Beleggingen en het risicobeleid wordt hierop verder ingegaan.

Het Bestuur is verheugd over het verloop van de dekkingsgraad in 2021. Mede dankzij deze relatief goede dekkingsgraad, de hoge premiebijdrage en de opgebouwde Premie Egalisatie Reserve kon zowel toeslag worden verleend als in oktober 2021 besloten worden de volledige pensioenopbouw voor 2022 van 1,875% te handhaven, ondanks de premiedekkingsgraad van 102% exclusief de Premie Egalisatie Reserve. De fiscaal maximaal toegestane opbouw kon mede worden gehandhaafd door gebruik te maken van de Premie Egalisatie Reserve.

De peildatum voor onze toeslagverlening is ultimo oktober. Op deze datum bedroeg onze beleidsdekkingsgraad 122,3%. Conform de CAO-afpraak is de toeslagverlening voor actieven en inactieven gebaseerd op de relatieve stijging van het (afgeleide) consumentenprijsindexcijfer (alle bestedingen) over de periode oktober-oktober, zoals gepubliceerd door het CBS. Deze toont door de hoge inflatie in de afgelopen periode een stijging van 3,28%. Op basis van het voor toeslagverlening doorgerekende beschikbare vermogen is de mate van toeslagverlening 81,9% hiervan. Dit betekent dat volgens het FTK op basis van de cijfers per eind oktober 2021 een toekomstbestendige toeslag kan worden verleend van 2,68% per 1 januari 2022. In het indexatiepercentage is rekening gehouden met het beleid om bij de calculatie van de pro rata toeslagverlening, uit prudentie de hogere inflatie (dan de basisinflatie die DNB op 1,8% had gesteld) in de ingroei-curve van DNB mee te nemen.

Daarnaast is dus besloten, conform het beleid, een volledige opbouw van 1,875% uit te voeren. Dit besluit kon genomen worden, omdat in de afgelopen jaren een Premie Egalisatie Reserve is opgebouwd, met als doel in slechtere tijden de pensioenopbouw te kunnen financieren. De berekende premie voor de financiering van onder meer de opbouw is 34,6% van de salarissom. In de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever is de premie afgetopt op 33% van de salarissom. Ten laste van de Premie Egalisatie Reserve is daarom een onttrekking gedaan om de maximale pensioenopbouw voor de actieven te kunnen financieren.

Deze beide besluiten zijn de uitwerking van het beleid in het verleden en het gevolg van de gebalanceerde besluitvorming om opbouw en indexatie maximaal te kunnen uitvoeren in belang van zowel de actieven als de inactieven.

Het Fonds heeft in 2021 de organisatiestructuur verder in lijn met de vereisten van IORP II aangepast. Gedurende 2021 is naast de Sleutelfunctiehouder audit, die per september 2020 is benoemd, ook de vervullersrol audit ingevuld. Daarnaast zijn de termijnen van drie bestuursleden na instemming van DNB verlengd tot ultimo 2024.

In begin 2021 is naar aanleiding van de aankomende veranderingen in de pensioenwetgeving (ten behoeve van het nieuwe pensioenstelsel) en de strategische heroriëntatie van het Bestuur samen met de Werkgever een project gestart. In het kader van dit project is met ondersteuning van IPSOS en Willis Towers Watson een deelnemersenquête gehouden naar onder meer de risicopreferentie, de opinie over de toekomst van het Fonds en Pensioencontract en het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Wij gaan hier in het verslag nog verder op in. In 2022 zullen verdere stappen gezet worden in het kader van de heroverweging van de uitvoering van de pensioenregeling door middel van een marktonderzoek.

In het hoofdstuk "Vooruitzichten en gebeurtenissen na balansdatum" gaan wij nader in op de gebeurtenissen in Oekraïne en de gevolgen die op dat moment zichtbaar waren voor onze beleggingen en dekkingsgraad.

Wij sluiten deze samenvatting af met een overzicht van de nog openstaande toeslagverlening.

Per 1 januari 2022 wordt een toeslag aan actieve en inactieve deelnemers verleend van 2,68%. Na deze toeslagverlening staan de volgende toeslagen nog open*:

1-1-2016	0,14%	
1-1-2017	0,26%	
1-1-2018	0,45%	
1-1-2019	0,50%	
1-1-2020	0,64%	
1-1-2021	0,64%	
1-1-2022	0,60%	Totaal: 3,27% (inclusief afrondingen)

* een van de voorwaarden voor het inhalen van achterstanden is dat de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de bovengrens van 125,7% (niveau oktober 2021), waarbij maximaal 20% van het vermogensoverschot gebruikt mag worden voor inhaaltoeslag. In 2022 zal de bovengrens van 125,7% naar het zich laat aanzien hoger liggen.

Tenslotte een woord van dank aan degenen, die met veel inzet en deskundigheid hebben bijgedragen aan het functioneren van het Fonds. In het bijzonder de afgelopen jaren met het crisisbeleid in verband met Covid 19, de vele vergaderingen over de beleggingen in samenwerking met de vermogensbeheerder. Ook heeft de strategische heroriëntatie en het uitwerken van de gevolgen van het Pensioenakkoord in 2021 veel tijd en inzet van de bestuursleden geleverd.

Namens het Bestuur ook onze dank aan het Verantwoordingsorgaan voor het constructieve en ook veelvuldig overleg. Daarnaast danken wij ook de Visitatiecommissie VCHolland voor hun waardevol advies.

Boudewijn Dornseiffen, Voorzitter

B BESTUURSVERSLAG

KERNCIJFERS

	2021		2020		2019		2018	
Aantal deelnemers								
actieve deelnemers	569	23%	598	24%	655	27%	714	29%
premiervrije rechten ('slapers')	1.419	57%	1.417	57%	1.375	55%	1.324	54%
pensioentrekken	491	20%	463	19%	441	18%	415	17%
	2.479	100%	2.478	100%	2.471	100%	2.453	100%
	01/01/2022		01/01/2021		01/01/2020		01/01/2019	
Opbouw actieven (%)	1.875		1.875		1.875		1.875	
Toeslagverlening (%)								
toeslagen actieven	2,68		0,48		1,09		1,18	
toeslagen inactieven	2,68		0,48		1,09		1,18	
niet toegekende toeslagen	0,60		0,64		0,64		0,50	
Pensioenuitvoering (x € 1.000)								
feitelijke premie	14.926	¹	14.533	¹	14.296	¹	15.064	¹
kostendeekkende premie	18.910		16.601		14.311		14.149	
gedempte premie	14.877		14.138		13.238		12.634	
pensioenuitvoeringskosten	888		821		838		692	
pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro)	838		774		765		613	
uitkeringen	6.121		5.713		5.398		5.082	
Vermogenssituatie (x € 1.000) en solvabiliteit (%)								
pensioenvermogen	616.469		618.202		525.355		412.734	
pensioenverplichtingen	495.190	²	514.127	²	442.822	²	361.797	²
premie-egaliseringsreserve	8.360		8.450		7.984		6.991	
actuele dekkingsgraad	124,5		120,2		118,6		114,1	
beleidsdekkingsgraad	123,1		115,3		117,6		119,0	
vereiste dekkingsgraad	115,5		115,2		115,0		114,4	
minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1		104,1		104,1		104,1	
reële dekkingsgraad	98,9		94,0		93,8		96,1	
Beleggingsportefeuille (x € 1.000)								
aandelen	165.213	26,7%	151.468	24,5%	132.210	25,1%	67.294	16,1%
vastrentende waarden	413.321	66,8%	391.284	63,4%	350.978	66,7%	316.693	75,5%
derivaten	10.502	1,7%	80.354	13,0%	28.604	5,4%	19.704	4,7%
liquide middelen	30.023	4,8%	-5.901	-0,9%	14.865	2,8%	15.541	3,7%
	619.059	100%	617.205	100%	526.657	100%	419.232	100%
Beleggingsprestatie (%)								
matching portefeuille	-12,7		20,2		28,3		5,5	
return portefeuille	15,8		11,9		19,6		-6,8	
beleggingsrendement incl. overlay	-1,2		16,4		25,2		-0,4	
beleggingsrendement excl. overlay	4,6		8,1		13,3		-2,8	
benchmarkrendement excl. overlay	5,2		8,1		12,3		-2,4	
kosten vermogensbeheer ³	0,27		0,30		0,34		0,38	
transactiekosten ³	0,13		0,11		0,01		0,03	

¹ in 2021 € 0,1 mln. onttrekking (dotatie in 2020 € 0,5 mln., in 2019 € 1,0 mln. en 2018 € 2,3 mln.) aan de premie-egaliseringsreserve

² pensioenverplichtingen plus reserves en minus de premie-egaliseringsreserve

³ percentage t.o.v. het gemiddeld belegd vermogen

MISSIE EN DOELSTELLINGEN

Het Fonds heeft een missie met daarvan afgeleid doelstellingen geformuleerd. Onderstaand gaan wij in op onze vertaling van de missie in deze doelstellingen en hoe ook in 2021 deze doelstellingen de basis gevormd hebben in de uitvoering van ons beleid.

Missie

Het Fonds ziet het als haar kerntaak om op betrouwbare, transparante, professionele, efficiënte en maatschappelijk verantwoorde wijze de pensioenregeling van Deutsche Bank in Nederland uit te voeren om een voorwaardelijk, zoveel mogelijk waardevast pensioen te kunnen aanbieden. Hierbij is evenwichtige belangenafweging leidend.

Doelstellingen

Duurzaamheid

Het Fonds wil de pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veiligstellen. Om dit te bewerkstelligen worden de toevertrouwde middelen op een verantwoorde, prudente wijze, duurzaam belegd.

Solidariteit en collectiviteit

Het Fonds streeft naar één collectieve pensioenregeling waarin alle deelnemers onder dezelfde voorwaarden participeren. Het Fonds streeft naar een evenwichtige verdeling van risico's over de belanghebbenden.

Toeslagambitie

Het Fonds streeft ernaar in het kader van de voorwaardelijke toeslagregeling zoveel mogelijk een waardevast pensioen op te bouwen voor alle deelnemers en doet dit op basis van een prudent beleggingsbeleid, gekoppeld aan een premiebeleid met toevoeging aan een premie-egalisereserve.

Communicatie en Transparantie

Het Fonds streeft ernaar om de deelnemers tijdig te informeren over relevante onderwerpen op pensioengebied. Het Fonds heeft hiertoe een communicatieplan opgesteld en gepubliceerd.
Het Fonds streeft naar transparantie in kosten en eenvoud in uitvoering.

Flexibilisering

Het Fonds kent vele mogelijkheden tot flexibilisering, waarbij de keuze van de deelnemer centraal staat, echter binnen het kader van de uitvoerbaarheid in de collectieve pensioenregeling.

Professionalisering

Het Bestuur streeft naar een evenwichtige en deskundige samenstelling, rekening houdend met diversiteit en permanente educatie. Daarnaast heeft zij de ondersteuning van professionele partijen voor fiduciair beheer, de uitvoeringsadministratie en op actuariële gebied.

Hoe hebben wij inhoud aan deze doelstellingen in 2021 gegeven?

In 2021 is gewerkt met onze missie en doelstellingen als uitgangspunt van ons beleid.

Strategie

In februari 2021 is de projectorganisatie ingericht van een project ter invoering van het nieuwe pensioenstelsel en de uitwerking van de strategie van werkgever en pensioenfondsbestuur voor de uitvoering van deze nieuwe pensioenregeling.

In kwartaal 1 is de inrichting en de kaderstelling met sociale partners vastgelegd. In kwartaal 2 is een uitgebreide survey onder alle deelnemers gehouden en in kwartaal 3 zijn eerste doorrekeningen gemaakt op basis van de verschillende keuzemogelijkheden en de uitwerking van de survey. De vertraging in de kabinetsformatie hebben ertoe geleid dat vervolgens in kwartaal 4 gekozen is voor het naar voren halen van de strategische heroriëntatie over de uitvoering van de regeling.

Duurzaamheid en Verantwoordelijkheid

In 2021 heeft het Fonds de actiepunten die voor 2021 waren vastgelegd binnen het geformuleerde beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen met de vermogensbeheerder afgesproken. De verdere aanpassingen in de strategische uitgangspunten van dit beleid zijn gecodeerd in het systeem van de vermogensbeheerder en er is concrete invulling aan de actiepunten gegeven. Hierop wordt onder het hoofdstuk Beleggingen verder ingegaan. Ook is in een enquête uitvraag gedaan over de beoordeling van de deelnemers van het beleid en hun wensen.

Flexibiliteit

Vooruitlopend op mogelijke veranderingen in het pensioenlandschap in de komende jaren en ter stroomlijning van uitvoeringskosten is de regeling zoveel mogelijk gestandaardiseerd. Bij het afsluiten van de nieuwe contracten in 2019 met onze vermogensbeheerder en pensioenuitvoerder zijn clausules opgenomen die het mogelijk maken tussentijds de contracten op te zeggen bij strategische veranderingen bij het Fonds. Bij de strategische overwegingen gestart in 2020 kijkt het Bestuur mede naar de optie om ten gunste van deelnemers en werkgever een andere beter passende uitvoeringsvorm te onderzoeken. In 2021 is een survey onder deelnemers gehouden om hun risicopreferentie met het oog op een toekomstige keuze voor het pensioencontract mee te nemen.

Solidariteit en collectiviteit

De solidariteit en collectiviteit lagen destijds aan de basis van de besluitvorming over onze CDC (collectief defined contribution) regeling. In het belang van in eerste instantie onze actieve deelnemers, is een verhoging van het premieplafond met de sponsor afgesproken naar 33% en hebben wij een premie-egaliseringsreserve ingevoerd. Hierdoor wordt een deel van de extra gelden gereserveerd om in geval van slecht weer een reserve te hebben om opbouwkortingen in de toekomst te vermijden. Gedurende 2017 tot en met 2020 is conform deze methodiek een reserve van ruim € 8 mln. opgebouwd. Deze reserve maakt geen deel uit van de berekening van de actuele dekkingsgraad ter voorkoming van uitkering in de vorm van toeslagverlening. Van deze reserve zal na 2021 ook in 2022 gebruik gemaakt worden voor het uitvoeren van de maximale opbouw van 1,875% omdat de gedempte kostendekkende premie 34,6% bedraagt. Voor het deel boven de 33% zal de premie-egaliseringsreserve worden aangesproken. In solidariteit en collectiviteit worden zowel maximale opbouw als indexatie verleend.

Communicatie en transparantie

Transparantie ligt ten grondslag aan de volledige en open communicatie met onze achterban d.m.v. onze uitgebreide Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en presentaties. Zoals ook aangetoond wordt door de enquête die in 2021 gehouden is onder alle deelnemers, actieven, gepensioneerden en slapers. Ook aan de inrichting van het pensioenpanel met afgevaardigden namens actieven, slapers en gepensioneerden die meespreken over de wijze waarop gekeken wordt naar de mogelijke keuze voor een nieuw pensioencontract ligt transparantie en open communicatie ten grondslag.

Professionalisering

Door permanente educatie en een jaarlijkse opleiding, nu met name over de uitwerking van de gevolgen van de nieuwe pensioencontractvormen zoals invaren voor het Bestuur samen met het VO en HR, en ook voor het VO separaat is verder gewerkt aan de professionalisering van zowel bestuurders als VO-leden. In 2021 is de vervullersrol voor de Sleutelfunctie Audit ingevuld door BDO.

Naast de missie en doelstellingen zijn "Investment Beliefs" geformuleerd, die vermeld zijn op pagina 37.

KARAKTERISTIEKEN VAN HET FONDS

Profiel

Het Fonds is een ondernemingspensioenfonds, aangesloten bij de Pensioenfederatie. Het Fonds is statutair gevestigd te Amsterdam en opgericht op 29 september 1939. De laatste statutenwijziging was op 5 oktober 2021. Het Fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 41199016.

Beleid en Verantwoording

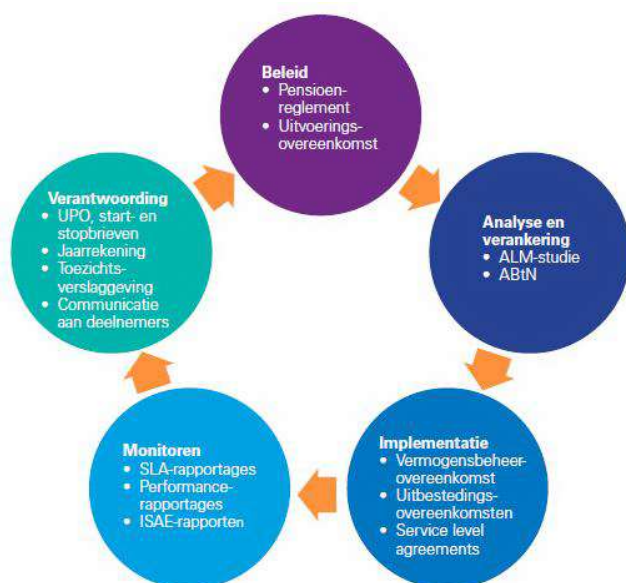
Het Fonds geeft uitvoering aan het pensioenreglement op een wijze die is overeengekomen in de uitvoeringsovereenkomsten met de werkgever(s) en vastgelegd in de missie en doelstellingen die in het voorgaande hoofdstuk zijn gepubliceerd. De uitvoeringsovereenkomst is voor het laatst vastgelegd d.d. 27 juni 2018. De aanpassing van de uitvoeringsovereenkomst uit 2017 heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de gedeeltelijke beursgang en hierdoor verzelfstandiging van Deutsche Asset Management GmbH (DWS) in een separate entiteit. De twee uitvoeringsovereenkomsten zijn verder identiek. De uitgangspunten voor de uitvoering van het beleid zijn vastgelegd in de actuele Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) per ultimo december 2021 van het Fonds. Hierin is tevens het actuele crisisbeleid opgenomen. Hiervoor verwijzen wij naar de publicatie hiervan op de website https://www.deutschebank.nl/nl/content/stichting_pensioenfonds_deutsche_bank_nederland_organisatie_statuten_en_reglementen.html.

In 2021 zijn aanpassingen van de statuten uitgevoerd onder meer ten gevolge van de invoering van IORP II en de Code Pensioenfonds en overige wetgeving. De aangepaste statuten zijn gepubliceerd op de website.

Sinds 1 januari 2011 zijn alle tijdelijke onderdelen van de verschillende regelingen geïntegreerd in een uniform pensioenreglement dat het Fonds uitvoert voor de actieve medewerkers van Deutsche Bank AG, kantoor Amsterdam, en de voormalige Deutsche Bank Nederland N.V., alsmede de inactieve medewerkers van de bovengenoemde entiteiten. Eind februari 2016 zijn alle medewerkers van Deutsche Bank Nederland N.V. overgegaan naar Deutsche Bank AG, kantoor Amsterdam. Met ingang van 1 juli 2018 zijn de activiteiten van asset management verzelfstandigd in Deutsche Asset Management GmbH (DWS).

Het Bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Het Bestuur handelt in het belang van alle belanghebbenden van het Fonds. Hierbij wordt rekening gehouden met de korte- en lange termijn effecten van maatregelen. De besluitvorming wordt genotuleerd en in dit verslag zal op belangrijke besluiten als premievaststelling, toeslagverlening, premie-egaliseringsreserve en de beleggingen van het Fonds op basis van de "investment beliefs" dieper ingegaan worden.

Het Bestuur voert het beleid uit conform de principes die in de onderstaande grafiek zijn weergegeven:

Kenmerken Regeling

Na de integratie van de verschillende regelingen voert het Fonds met ingang van 1 januari 2015 een uniforme pensioenregeling voor alle vestigingen van Deutsche Bank in Nederland uit. Deze pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met sinds 2018 een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. De hoogte van het nabestaandenpensioen bedraagt 70% van het ingegane levenslang ouderdomspensioen c.q. 70% van het bereikbare toekomstig uit te keren ouderdomspensioen. De hoogte van het wezenpensioen bedraagt 14% van de opgebouwde rechten. Deelname aan de regeling vindt plaats vanaf indiensttreding.

Type Regeling	Collective Defined Contribution
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar
Pensioengevend salaris	€ 116.684,-
Franchise	€ 16.809,-
Pensioengrondslag	13x maandsalaris + vakantietoeslag
Streefopbouwpercentage ouderdomspensioen	1,875
Streefopbouwpercentage partnerpensioen	1,313
Streefopbouwpercentage wezenpensioen	0,263
Eigen Bijdrage 2022	5%

Ontwikkeling Deelnemers

	Actief	AO*	Ingegaan OP**	Ingegaan NP/WP***	Slapers	Totaal
Deelnemers 1 januari 2021	582	16	355	108	1.417	2.478
Indiensttredingen	34	-	-	-	-	34
Uitdiensttredingen	-55	-	-	-	55	-
Waardeoverdrachten	-	-	-	-	-18	-18
Pensionering	-7	-1	40	7	-32	-
Overlijden	-	-	-7	-6	-2	-15
Afkoop klein pensioen	-	-	-2	-1	-1	-4
Overige mutaties	-1	1	-	-3	-	-3
Deelnemers 31 december 2021	553	16	386	105	1.419	2.472
	569		491		1.419	2.472

* arbeidsongeschiktheid

** ouderdomspensioen

*** nabestaanden-/wezenpensioen

Ontwikkeling Kosten

	2021	2020	2019	2018	2017
Pensioenuitvoeringskosten in €1.000	888	821	838	692	820
Aantal deelnemers (exclusief slapers)	1.060	1.061	1.096	1.129	1.140
Uitvoeringskosten per deelnemers in €	838	774	765	613	719
Gemiddeld belegd vermogen in €1.000	606.640	577.748	504.221	415.947	391.336
Vermogenbeheerskosten in €1.000*	1.610	1.731	1.697	1.565	1.583
Vermogensbeheerskosten van het gemiddeld belegd vermogen in %	0,27	0,30	0,34	0,38	0,40
Transactiekosten in €1.000	785	643	71	104	87
Transactiekosten van het gemiddeld belegd vermogen in %	0,13	0,11	0,01	0,03	0,02
* incl. niet direct zichtbare kosten 2021: € 147.000, 2020: € 157.000, 2019 € 206.000, 2018: € 211.000 en 2017 € 289.000					

Verklaring ontwikkeling kosten in 2021

In de jaarrekening worden de kosten opgenomen volgens de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 610.

De kosten voor vermogensbeheer en de kosten van controle op de beleggingen en vermogensbeheerskosten ad € 1,610 mln. worden meegenomen in de beleggingsopbrengsten. In de jaarrekening is voor de overige uitvoeringskosten € 888.000 meegenomen en voor totale uitvoeringskosten € 1.008.000. Dit verschil ontstaat, omdat de kosten voor controle op de beleggingen van € 120.000 worden verantwoord onder directe beleggingsresultaten. In 2021 is over boekjaar 2020 een benchmark uitgevoerd door CEM Benchmarking voor het vermogensbeheer, helaas wordt door dit instituut geen benchmarking op pensioenbeheer kosten meer uitgevoerd. Uit marktonderzoek i.v.m. verlenging van het uitbestedingscontract kon geconcludeerd worden dat de uitvoeringskosten marktconform zijn, dat echter door het afnemende aantal actieve deelnemers en dat kosten i.v.m. wettelijke vereisten zowel intern als bij de PUO een verhogende werking hebben.

Vermogensbeheerkosten

De kosten van vermogensbeheer bestaan uit de kosten voor fiduciair beheer, de beheervergoeding, het bewaarloon en de kosten die intern gemaakt worden voor de controles die uitgevoerd worden. Daarnaast worden de transactiekosten verantwoord. Het Fonds kent geen prestatie afhankelijke vergoedingen.

Het terugdringen van vermogensbeheerskosten is geen doel op zich maar in het kader van het prudente beleggingsbeleid en de beleggingsdoelstellingen waaronder vermeld dat beleggingsproducten moeten passen binnen het governance budget (tijd/kennis Bestuur) wordt een constante afweging gemaakt tussen de netto opbrengsten van de hiervoor te maken kosten en tijdsbeslag. Hierdoor is een trend waarneembaar naar passief beheer met lagere vermogensbeheerkosten. De kosten worden conform aanbeveling van de Pensioenfederatie als percentage met twee decimalen van het gemiddeld beheerd vermogen gemeld. Bij het bepalen van het gemiddeld vermogen wordt uitgegaan van de netto vermogenspositie exclusief openstaande verplichtingen. Het gemiddeld beheerd vermogen over 2021 bedraagt: € 606,64 mln. (2020: € 577,75 mln.). De kosten vermogensbeheer (exclusief transactiekosten) over 2021 bedragen 0,27% van het gemiddeld beheerd vermogen (2020: 0,30%). Dit is o.m. te verklaren door het feit dat de advies- en bewaarkosten lager zijn dan voorgaande jaar.

In 2021 is over boekjaar 2020 een benchmark uitgevoerd door CEM Benchmarking. Over 2020 waren de kosten 39,9 basispunten inclusief 11,2 basispunten transactiekosten. De mediaan van de markt bedroeg 41,8 basispunten.

Transactiekosten

Transactiekosten vormen een aparte categorie binnen de vermogensbeheerskosten. Het zijn kosten die gemaakt worden bij het uitvoeren van de beleggingstransactie, dus deze kosten komen niet ten goede aan de vermogensbeheerder, maar o.a. aan beurzen of effectenmakelaars.

Deze kosten zijn moeilijk vast te stellen, omdat deze kosten vaak onderdeel zijn van de nettoprijs bij een transactie. Inmiddels zijn vermogensbeheerders in het kader van de MIFID II wetgeving verplicht tot "best execution" en transparantie van de kosten die aan een transactie bijgedragen hebben.

Transactiekosten bestaan uit o.m. aan- en verkoopkosten van beleggingen. Onderdeel van deze kosten is ook echter het verschil tussen de aan- en verkoopprijs (spread).

Sinds 2020 beschikt het Fonds over een totale rapportage van de transactiekosten per product, dit is opgegeven in het overzicht. De transactiekosten bedragen in 2021 0,13% en in 2020 0,11% basispunten van het gemiddeld beheerd vermogen.

Kosten pensioenbeheer

De kosten van het pensioenbeheer bevatten o.m. de kosten voor de pensioenadministratie, financiële administratie, advieskosten, accountantskosten, de kosten van het bestuursbureau en met ingang van 2021 de kosten van de externe auditor.

• Kosten pensioen- en financiële administratie

De administratie is uitbesteed aan Achmea Pensioen Services. De kosten inclusief de eenmalige IT- en projectkosten i.v.m. wettelijke aanpassingen en uitbreiding van de producten i.v.m. de nieuwe pensioencontracten bedragen in 2021 € 435.000 (2020: € 373.000). Na balansdatum is bij verrekening van de eindnota met APS vastgesteld dat de daadwerkelijke kosten over 2021 € 40.000 lager waren. Dit verschil wordt verrekend in 2022.

- *Communicatiekosten*

Het Fonds maakt gebruik van zowel schriftelijke informatie d.m.v. nieuwsbrieven, website, fysieke bijeenkomsten en surveys onder de deelnemers. De kosten voor 2021 bedragen € 8.000. Hierin zijn o.a. de kosten van verzending van Nieuwsbrieven aan gepensioneerden en onderhoud website meegenomen. In 2021 heeft een uitgebreide enquête plaatsgevonden onder actieve deelnemers, slapers en gepensioneerden. Deze enquête is echter in samenwerking tussen werkgever en het Fonds uitgevoerd, de kosten zijn gedragen door de werkgever. Door de COVID 19 pandemie is het helaas niet mogelijk geweest de fysieke bijeenkomsten met actieve deelnemers en gepensioneerden in zowel 2020 als 2021 te houden. Hierdoor lagen de kosten onder de afgelopen jaren. Voor 2023 is daarom een lichte stijging in de begroting meegenomen voor fysieke bijeenkomsten.

- *Advies- en controlekosten*

Hieronder worden de kosten voor de accountantscontrole, de certificerend actuaire en onze externe adviseur meegenomen. Met ingang van 2021 worden ook de kosten van de externe audit vervullersrol i.v.m. IORP II meegenomen.

De kosten bedroegen in 2021 € 243.000 en in 2020 € 257.000.

- *Algemene kosten*

Tenslotte zijn er nog algemene kosten, waaronder de kosten van bestuursondersteuning, kosten van toezicht DNB/AFM en de bijdrage aan de Pensioenfederatie vallen.

Organisatie

Bestuur

Het Fonds kent een paritaire bestuursvorm. Het Bestuur bestaat uit acht leden en de samenstelling eind 2020 is als volgt: (Naam, geboortjaar, Functie, Vertegenwoordiging, Lid sinds, Einde lopende zittingsduur*):

- De heer B.S. Dornseiffen (1973), voorzitter, werkgeversvertegenwoordiger, 2012, 2022;
- Mevrouw E.M. Mulder-Mosman (1948), secretaris, vertegenwoordiger gepensioneerden, 1997, 2024;
- De heer J.J. Reitsema (1958), lid, werkgeversvertegenwoordiger, 2018, 2022;
- De heer L.P.A. Vermin (1967), lid, werkgeversvertegenwoordiger, 2007, 2024;
- De heer D.W. Wesselius (1966), lid, werkgeversvertegenwoordiger, 2019, 2023;
- De heer V.R.K. Raghoebarsing (1969), lid, werknemersvertegenwoordiger, 2012, 2024;
- De heer F.T.G.J. Segers (1975), lid, werknemersvertegenwoordiger, 2009, 2024;
- De heer J.W. Veldman (1965), lid, werknemersvertegenwoordiger, 2020, 2024.

*) Conform de Code Pensioenfondsen is besloten een bestuurslid maximaal twee keer voor een ambtstermijn van 4 jaar te herbenoemen, tenzij er moverende redenen bestaan hiervan af te wijken (comply or explain).

De werkgeversvertegenwoordigers zijn werkzaam bij de werkgever in de functie van:

- Boudewijn Dornseiffen: Country COO/CFO/Regional CFO Sweden, Czech Republic, Hungary, Ukraine, Russia;
- Han Reitsema: Director Credit Risk Coordination;
- Diedert Wesselius, Director Financing and Solutions Group Netherlands;
- Leo Vermin, Director Finance en Tax.

De werknemersleden:

- Betty Mulder-Mosman gepensioneerd managing director o.a. voormalig COO DB Nederland;
- Vinod Raghoebarsing Director Capital Markets Treasury Solutions;
- Frank Segers, vice-president, head compliance Netherlands;
- Jan Veldman, Director, Head Credit Department Netherlands.

Het Bestuur van het Fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de administratieve werkzaamheden, de deelnemers-, uitkeringen- en financiële administratie, uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Achmea Pensioenservices. Het vermogensbeheer is uitbesteed aan DWS (Deutsche Asset Management). De activiteiten binnen het Bestuursbureau worden uitgevoerd door de secretaris/bestuurslid van het Fonds en een door de werkgever gedelegeerde medewerker in samenwerking met de actuaaris.

Uitgangspunt is dat het Bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor het beleid en de juiste uitvoering van de uitbesteede taken. Hiervoor is een uitbestedingsbeleid ontwikkeld waarin onder meer aan de hand van "control frameworks" op kwartaalbasis de geleverde diensten en Service Level Agreements (SLA's) worden gecontroleerd. Op jaarbasis wordt tevens de ISAE 3402 en ISAE 3000 rapportage van APS beoordeeld. De bovenstaande controles zijn onderdeel van het "Integraal Risico Dashboard" van het Fonds, dat elk kwartaal in de bestuursvergadering geagendeerd wordt.

Samenstelling Bestuur

In 2021 zijn de zittingstermijnen van Leo Vermin, Frank Segers en Betty Mulder-Mosman verlengd tot ultimo 2024 na goedkeuring van DNB. Hoewel de zittingstermijnen de 12-jaarsperiode, als vermeld in de Code Pensioenfondsen overschrijdt of zal overschrijden, heeft het Bestuur toegelicht dat in deze cruciale fase van heroriëntering van de toekomst van het Fonds continuering van een ervaren bestuur van groot belang is.

Beloningsbeleid

De Bestuurders van het Fonds ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden in het kader van bestuursactiviteiten voor het Fonds. De Bestuurder namens de gepensioneerden factureert het Fonds voor advies- en ondersteunende werkzaamheden op uurbasis. De medewerker Bestuursondersteuning wordt door de werkgever betaald. De kosten worden door de werkgever integraal doorbelast aan het Fonds. Er bestaan geen variabele beloningselementen voor werkzaamheden voor het Fonds.

Er zijn geen leningen verstrekt. Er is geen sprake van vorderingen op Bestuurders. De Bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het Fonds op basis van de voorwaarden vastgelegd in het pensioenreglement.

Nevenfuncties

Drie personen hebben aangegeven nevenfuncties uit te oefenen. Deze nevenfuncties hebben geen connectie met de activiteiten van het Fonds en zijn derhalve toegestaan.

Diversiteit Bestuur en overige gremia

Het Fonds heeft een beleid geformuleerd ten aanzien van diversiteit en deskundigheid en vastgelegd in het geschiktheidsplan. Het Bestuur streeft naar een diversiteit op gebied van leeftijd en m/v, waarbij tenminste 1 Bestuurslid onder 40 jaar en 1 vrouw Bestuurslid is. Hetzelfde geldt voor het Verantwoordingsorgaan (VO). Bij de invulling van de ontstane vacatures in het Bestuur is actief gekeken naar een mogelijke opvolging door vrouwelijke collega's binnen het bedrijf. Bestuurders. Helaas is dit ondanks de inspanningen niet gelukt. Hierdoor is de bestuursbezetting van 3 vrouwen en 5 mannen in 2018 teruggegaan naar 1 vrouw en 7 mannen in 2021 maar voldoet op dit punt nog wel aan de Code Pensioenfondsen. Het VO heeft sinds de verkiezingen in 2017 wel een vrouwelijke kandidaat aan hun geledingen kunnen toevoegen. De diversiteit in leeftijd binnen het Bestuur varieert tussen 44 en 73 jaar. Aan het beleidsuitgangspunt een lid in het Bestuur onder de veertig jaar te hebben, wordt op dit moment niet meer voldaan. Binnen het VO wordt wel aan de leeftijdsnorm/diversiteitsnorm voldaan.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur van het Fonds wordt gevormd door de voorzitter en de secretaris.

Aan het Dagelijks Bestuur zijn taken op het gebied van overleg en communicatie met derden gedelegeerd. Hieronder valt de communicatie met de deelnemers en het verantwoordingsorgaan. Overleg met officiële instanties als DNB/AFM vinden eveneens door het Dagelijks Bestuur, in overleg met Compliance, plaats.

Commissies

Voorts heeft het Bestuur de taken onderling verdeeld door de vorming van 4 commissies.

Commissie	Aandachtsgebieden	Samenstelling
Governance en Risk Commissie (GRC)	Risicobeleid ABTN/Uitbesteding Visitatie/Deskundigheidsplan Crisisplan/Code Pensioenfondsen	J.J. Reitsema (vz) E.M. Mulder-Mosman F.T.G.J. Segers
Communicatiecommissie (CC)	Website Populair Jaarverslag Deelnemersvergadering	E.M. Mulder-Mosman (vz) B.S. Dornseiffen F.T.G.J. Segers
Financiële Commissie (FC)	Jaarverslag Budget DNB staten Haalbaarheidstoets	L.P.A. Vermin (vz) B.S. Dornseiffen E.M. Mulder-Mosman (Ondersteuning M.O.E. Bakker)
Beleggingscommissie (BC)	Beleggingen ALM (Namens Governance en Risk: E.M. Mulder-Mosman) (Ondersteuning/advies: M.O.E. Bakker, Ch. Tromp)	V.R.K. Raghoebarsing (vz) L.P.A. Vermin D.W. Wesselius

De taken behorende bij de aandachtsgebieden zijn als volgt verdeeld:

Governance en Risk Commissie

Deze commissie heeft als taak het Bestuur te adviseren over de naleving van de relevante wet- en regelgeving, de vastlegging hiervan in de ABTN, de werking van de integriteitscode en Code Pensioenfondsen. Het formuleren van een beleid en de monitoring van de uitbesteding van deelnemers-/uitkerings- en financiële administratieve activiteiten. Daarnaast is deze commissie verantwoordelijk voor het integraal risicomanagement. Binnen de hier neergelegde tweedelijnsfunctie is de GRC verantwoordelijk voor de monitoring van de uitbesteding van de deelnemers-/uitkerings- en financiële administratieve activiteiten, evenals het uitbestede vermogensbeheer. Bij deze laatste monitoring wordt toegezien op de waarborging van een gebalanceerd beleggingsbeleid conform o.a. "investment beliefs" en afgesproken risicohouding. De monitoring wordt op basis van geformuleerde "control frameworks" voorbereid binnen het Bestuursbureau.

Sinds 2019 zijn binnen de GRC de taken van de Sleutelfunctie Risico neergelegd. Tot sleutelfunctiehouder is - na goedkeuring DNB - Han Reitsema benoemd.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie heeft als taak het Bestuur te adviseren en voorstellen te doen voor de communicatie aan deelnemers. Er is hiervoor een communicatieplan door de commissie opgesteld en een budget toegekend. Het betreft onder meer de 'populaire vertaling' van het pensioenreglement, Pensioen 1-2-3, het Uniform Pensioenoverzicht (UPO), de website, de Nieuwsbrief en de voorbereiding van de bijeenkomsten met deelnemers. De commissie wikkelt de communicatie af binnen het goedgekeurde budget waarover verantwoording wordt afgelegd op jaarbasis.

Financiële Commissie

Deze commissie heeft als taak de uitvoering van de financiële informatieverzorging (keuze van accounting policy, toepassing en beoordeling van effecten van nieuwe regels, prognoses) in samenwerking met in- en externe accountants; de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van in- en externe accountants; de voorgeschreven financiële informatieverzorging aan de externe toezichthouder met behulp van het Bestuursbureau of externe partijen.

Binnen deze commissie ligt tevens het liquiditeitsbeleid, de verantwoording voor het uitbestede actuariële beleid en het verzekeringstechnisch risico, waarbij het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico dat sinds 2020 is uitbesteed aan SCOR. De vervullers- en de houdersrol van de sleutelfunctie "Actuariële" zijn uitbesteed aan de certificerend actuaaris. Aanspreekpunt voor de sleutelfunctiehouder binnen het Bestuur is de voorzitter van de Financiële Commissie.

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie adviseert het Bestuur over het strategische beleggingsbeleid. Het advies wordt voor besluitvorming in een bestuursvergadering of indien gewenst buiten de bestuursvergadering door middel van schriftelijke rondgang voorgelegd. Daarnaast kan de beleggingscommissie binnen het voorgeschreven strategische beleid het tactische mandaat als vastgelegd onder paragraaf 2 van de ABTN aanpassen, indien gewenst. Hierover wordt in de vergadering volgend op de aanpassingen bericht. Het Bestuur beoordeelt de tactisch/operationele wijziging achteraf en autoriseert de strategische voorstellen van de beleggingscommissie vooraf. De besluiten worden schriftelijk in de notulen van de bestuursvergadering vastgelegd.

De beleggingscommissie heeft tot taak het monitoren van de vermogensbeheerder die het beleggingsbeleid uitvoert op basis van de door het Bestuur vastgestelde strategische beleggingsbeleid en het tactisch beleggingsplan. Bij deze monitoring bedient de beleggingscommissie zich o.a. van benchmark rapportages, kwartaal rapportages van de feitelijke beleggingen ten opzichte van de afgesproken bandbreedtes en marktanalyses. Hierover vinden maandelijks vergaderingen met de vermogensbeheerder plaats. Zij wordt hierbij in de uitvoering ondersteund door het Bestuursbureau o.b.v. door de Governance en Risk Commissie ontwikkelde "control frameworks" in het kader van het uitbestedingsbeleid.

Commissie Structuur

Door de vorming van deze commissies waarin expertise gebundeld wordt, beoogt het Bestuur - conform de eisen van het geschiktheidsbeleid - de voorbereiding van de besluitvorming meer inhoudelijk en efficiënter uit te voeren. De commissies werken hun aanbevelingen op strategische onderwerpen schriftelijk uit. Deze worden door de voorzitter van de commissie voorgelegd aan het Bestuur ter accordering. Dit kan in een bestuursvergadering maar ook tussentijds d.m.v. schriftelijke stemming. De commissies hebben een adviserende taak of werken binnen het kader van hun budget of tactisch plan, dat door het Bestuur is goedgekeurd. Het Bestuur heeft bevoegdheden conform de statuten, het huishoudelijk reglement van het Fonds zoals vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en de pensioenregeling.

Intern toezicht

Het Bestuur van het Fonds besteedt, conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur, veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Reglementair is bepaald hoe het Bestuur moet omgaan met zijn rol en hoe invulling wordt gegeven aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht. Een en ander is tevens vastgelegd in het Huishoudelijk Reglement en een RASCI (beschrijving van responsibility, accountability, support, consulting, information). Het intern toezicht wordt uitgevoerd door het VO, in het verlengde hiervan is een visitatiecommissie benoemd, die jaarlijks een visitatie uitvoert. Er is een reglement voor het VO en een taakbeschrijving van Compliance inclusief een compliance charter. Sinds 2018 is de organisatiestructuur aangepast in het kader van IORP II.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO is op 1 januari 2008 ingesteld. In 2014 zijn conform de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen de taken en bezetting van het VO gewijzigd. Het VO was in 2021 als volgt samengesteld:

	(Geboortejaar)
De heer Ch. Wagenaar (vz), werknemersvertegenwoordiger	1972
De heer A. van Dijk, werkgeversvertegenwoordiger	1972
Mevrouw A. Bond, werknemersvertegenwoordiger	1987
De heer L.C.J.M. Christophe, namens gepensioneerden	1949
De heer C. Terlaar, werknemersvertegenwoordiger	1971

Binnen het VO hebben de leden deskundigheidsniveau A en hebben sommige leden de voor het uitoefenen van hun taak relevante onderdelen van deskundigheidsniveau B zodat, indien er Bestuursleden terugtreden, de mogelijkheid bestaat dat zij kunnen toetreden tot het Bestuur. Het VO handelt in het belang van alle belanghebbenden van het Fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen. Zij ziet toe op correcte uitvoering van het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst. Het VO bewaakt de evenwichtige belangenbehartiging van de verschillende belanghebbenden door het Bestuur.

Het VO geeft jaarlijks een oordeel over het door het Bestuur gevoerde beleid in het jaarverslag. Hiertoe ontvangt het orgaan het concept jaarverslag en de concept jaarrekening. Tevens ontvangt het VO de agenda met bijlagen van de alle bestuursvergaderingen en vindt er minstens per kwartaal een toelichting hierop plaats door het dagelijks Bestuur van het Fonds. Naast overleg met het Bestuur kan het orgaan tevens, zover als nodig voor het uitvoeren van haar taak, overleggen met de commissies van het Bestuur en de accountant en actuaris.

Gedurende 2021 is acht maal vergaderd met een vertegenwoordiging van het Dagelijks Bestuur. Daarnaast zijn leden van het VO aanwezig geweest bij twee besprekingen met de visitatiecommissie ter voorbereiding en bespreking van het rapport. Het VO was ook aanwezig bij de laatste bestuursvergadering van het jaar op 9 december 2021. In deze vergadering is samen met het VO ingegaan op de vaststelling van de premie voor 2021, na een positief advies van het VO, de indexatie en de vaststelling van de actuariële grondslagen. Enige leden van het VO zijn lid van de klankbordgroep, die onderdeel vormt van de projectstructuur voor de invoering van het nieuwe pensioencontract en de strategische heroriëntatie. Daarnaast is in het overleg met het Dagelijkse Bestuur gedurende 2021 een update gegeven over de status van dit project.

Visitatiecommissie

Een Visitatiecommissie beoordeelt jaarlijks de beleids- en bestuursprocessen, de "checks and balances" en de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd c.q. aangestuurd. In 2022 heeft de Visitatiecommissie VCHolland de visitatie over 2021 uitgevoerd. In de bijlage van het verslag is een samenvatting met de aanbevelingen van de Visitatiecommissie en het commentaar van het Bestuur opgenomen. De Visitatiecommissie heeft bij zijn toezicht de naleving van de normen van de Code Pensioenfondsen door het Fonds meegenomen.

Uitvoering, uitbesteding en vergoedingen

De deelnemers-, uitkerings- en financiële administratie is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices (APS). Hiervoor is een Service Level Agreement opgesteld en wordt door APS een ISAE 3402 type 2 rapportage verstrekt. Over 2021 is ook een Standaard 3000 rapport opgesteld. APS wenst door dit Standaard 3000 rapport, naast het bestaande Standaard 3402 type 2 rapport, inzage te geven in de wijze waarop zij invulling geeft aan de Trust Service Principles en Criteria voor Beveiliging, Beschikbaarheid, Integriteit van gegevensverwerking, Vertrouwelijkheid en Privacy.

Gedurende 2021 heeft intensief contact met de account manager plaatsgevonden o.a. over het crisisbeleid, het project Accelerate de organisatiewijziging van APS en de nieuwe IT invoering. Er hebben zich geen grote afwijkingen in de service verlening conform SLA voorgedaan. In het eerste kwartaal 2021 heeft APS gerapporteerd over een DNB onderzoek naar de IT omgeving en Cybersecurity, waarin aangegeven is dat APS dit voldoende beheerst en zich op of boven het vereiste volwassenheidsniveau bevindt. Hierop zal in het jaaroverleg met APS nog worden ingegaan.

De ondersteuning van het Bestuur wordt door de secretaris, dagelijks Bestuurslid van het Fonds, in samenwerking met een gedelegeerd medewerker van Deutsche Bank AG, kantoor Amsterdam en de adviserende actuaris, Willis Towers Watson, gegeven.

Het fiduciair vermogensbeheer is uitbesteed aan de vermogensbeheerder DWS. Hiervoor is een Fiduciair Management Agreement opgesteld. Het contract voor het fiduciaire vermogensbeheer loopt sinds 2019 voor een periode van drie jaar. Eind 2021 is contact opgenomen met de vermogensbeheerder voor een overleg over de verlenging van het contract en de mogelijke wijzigingen die een strategische heroriëntatie met zich meebrengen. Het contract is begin 2022 voor een periode van twee jaar verlengd. Hierover is een goed en nauw contact tussen het Fonds en de vermogensbeheerder. Het belegde vermogen is geconsolideerd in zogenaamde afgescheiden "asset pools", namelijk een SICAV en een FCP, in Luxemburg. Naast de kwartaalrapportages wordt jaarlijks een Long Form Audit Report voor de SICAV en een Fund Year-End Audit Report voor de FCP, door de accountant in Luxemburg verstrekt.

Met de uitvoerder en de vermogensbeheerder zijn concrete afspraken over vergoedingen gemaakt. Er zijn geen prestatiebeloningen afgesproken. Beleggingsprestaties zijn vastgelegd en worden gemeten o.b.v. benchmarking en dekkingsgraadprestatie.

Interne controle op uitbesteding

Het Fonds heeft een uitbestedingsbeleid, waar binnen op basis van het risicobeleid zogenaamde 'control frameworks' zijn opgesteld voor uitbestede werkzaamheden. In deze frameworks zijn de periodieke controle van de uitbestede administratie en de controle op de vermogensbeheerder gedefinieerd. De dagelijkse uitvoering van deze controle ligt bij het Bestuursbureau. Het jaarlijks overleg met de uitvoerders ligt bij de Governance en Risk Commissie voor de uitbestede administratie. Voor het vermogensbeheer voert de beleggingscommissie het driemaandelijks overleg met de vermogensbeheerder. Alle bevindingen worden per kwartaal - of indien noodzakelijk frequenter - toegelicht in de bestuursvergadering door de desbetreffende commissies op basis van verslagen en integrale risicorapportages. Dit wordt vastgelegd in de notulen. De ISAE type 3402 en 3000 rapportage van APS wordt jaarlijks geanalyseerd, de opvolging van openstaande actiepunten wordt gecontroleerd en besproken in de bestuursvergadering.

Compliance Officer

Sinds 1 januari 2018 vervult de heer D. Clazing, Compliance Officer bij Deutsche Bank AG, Amsterdam Branch, in Nederland de functie van Compliance Officer van het Fonds.

Externe ondersteuning en controle

Het Fonds wordt bijgestaan door de externe adviserend actuaris Willis Towers Watson (Drs. B.A. Weijers AAG). De certificerend actuaris is Willis Towers Watson (met ingang van 2021 de heer W. Hoekert AAG).

In 2018 heeft een laatste evaluatiegesprek met Willis Towers Watson plaatsgevonden. Voor 2022 is eveneens een evaluatie gepland. Het Bestuur is zich bewust van het feit dat zowel advisering als certificering bij Willis Towers Watson B.V. is ondergebracht. Om een scheiding tussen advisering en certificering te waarborgen is overeengekomen dat de taken van de certificerend actuaris en de adviserend actuaris in persoon, vestiging en ondersteunend team zijn gesplitst. Omdat zowel de certificerend actuaris als de adviserend actuaris werkzaam zijn bij dezelfde organisatie heeft het Bestuur geverifieerd dat deze organisatie beschikt over een door DNB goedgekeurde gedragscode en daarmee voldoet aan het bepaalde in artikel 148 van de Pensioenwet.

De accountant is Ernst & Young Accountants LLP.

Invulling van de sleutelfuncties (IORP II)

Het Fonds heeft de sleutelfuncties, op basis van het "three lines of defence model", onder voorbehoud van de goedkeuring van DNB, als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	Houder Sleutelfunctie	Operationele Invulling
Risicobeheerfunctie	J.J. Reitsema	Governance & Risk Commissie/Bestuursbureau
Actuariële Functie	W. Hoekert	Willis Towers Watson
Interne Auditfunctie	J.W. Veldman	BDO

VERSLAG OVER HET BOEKJAAR

Algemene ontwikkeling

In 2021 was een herstel zichtbaar na de uitbraak van de COVID 19 pandemie in 2020. Met de uitgebreide steunprogramma's in de USA en Europa die gestart waren in 2020 was in de loop van 2021 de economie weer naar bijna het oude niveau teruggekeerd. Mede door de opkoopprogramma's van de centrale banken bleven de koersen van zowel bedrijfs- als staatsobligaties hoog. Ook de aandelenmarkten bleven op een hoog niveau met een korte inzinking in het begin van het vierde kwartaal. De interventies op de rentestand leidden tot ongekende lage rentestanden in 2020 en begin 2021 die echter in de loop van de tweede helft van 2021 een stijgende tendens lieten zien, mede onder invloed van de ontwikkelingen in de USA, die zich in begin 2022 doorzette. Na een krimp van de economie in 2020 van 8,3% in Europa en 4,2% in Nederland, was in 2021 een groei te zien voor de Eurozone van 5,0 % en voor Nederland van 3,9%.

De inflatie in de Eurozone lag in 2021 op 5,0% (2020: 0,3%). In Nederland lag de inflatie op 2,7% (2020: 1,1%). Door de hoge energie- en met name gasprijzen samen met de lage werkloosheid in 2021 van 3,8% zal de druk op de prijzen verder toenemen. Door de gebeurtenissen na balansdatum in Oekraïne zijn de verwachtingen dat inflatie in 2022 mede door exorbitant hoge gas- en olieprijsen nog verder zal oplopen. De economie zal ook te lijden hebben onder de gebeurtenissen in Oekraïne en de maatregelen die hiervan het gevolg zijn.

Kijkend naar de pensioenwereld is op politiek niveau door het kabinet in 2021 en begin 2022 langzaam verder gewerkt aan de lagere wetgeving voor het in 2019 bereikte "Principe Pensioenakkoord", waarin o.a. de afschaffing van de doorsneesystematiek en de nominale zekerheid (bufferopbouw) wordt losgelaten en de hoofdlijnennotitie uit 2020, waarin de kenmerken van de twee toekomstig toegestane contractvormen nader werden vormgegeven. Naast de al bestaande flexibele premieregeling conform de wet verbeterde premieregeling werd een nadere invulling van de solidaire premie overeenkomst vastgelegd. De solidaire premie overeenkomst kent een solidariteitsreserve ten behoeve van een risicodeling tussen generaties en een collectief beleggingsbeleid dat naar leeftijdscohorten wordt toegedeeld. Beide regeling zijn zuivere premieregelingen. Beide overeenkomsten zullen in de nieuwe pensioenwetgeving een leeftijdsonafhankelijke premie kennen. Er zal een overgangsregime en compensatie gezocht moeten worden voor de deelnemers. Hiervoor wordt onder meer gekeken naar de wijze waarop het invaren van de bestaande rechten en de ruimte in de dekkingsgraad kan worden aangewend. Tenslotte zal een fiscaal plafond op de premie worden ingevoerd, die thans op 30% van de pensioengrondslag is vastgelegd (verhoogd met opslagen voor kosten en risicodekking). Dit ligt onder het huidige plafond van het Fonds van 33% van de salarissom (33% van de salarissom, is circa 41% van de pensioengrondslag).

Met ingang van januari 2021 is het door de "Commissie Parameters" uitgebrachte advies over de "UFR-methodiek", de curve die DNB hanteert voor de bepaling van de verplichtingen van pensioenfondsen, gedeeltelijk (25%) ingevoerd. De invoering zal verdeeld over vier jaren plaatsvinden, op 1 januari 2021 is dus de eerste 25% ingevoerd met een negatieve invloed op de dekkingsgraad van 1,9%. De invoering van het tweede deel heeft tot een verlaging van 1,4% van de dekkingsgraad per januari 2022 geleid.

Ontwikkelingen Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland

Het Fonds heeft 2021 afgesloten met een beleidsdekkingsgraad van 123,1% na toeslagverlening. De actuele dekkingsgraad per ultimo 2021 berekend op basis van de door DNB voorgeschreven Ultimate Forward Rate, bedroeg 124,5% en de dekkingsgraad op basis van de marktrente 119,8%. De reële dekkingsgraad bedroeg: 98,9%.

Het Fonds heeft 2021 afgesloten met een hogere dekkingsgraad dan 2020. Dat is het gevolg van enerzijds de snel herstellende economische ontwikkeling die tot uitdrukking kwam op de financiële markten gedurende 2021 maar ook van de licht oplopende rente in de laatste maanden van 2021. Ondanks de afdekking van het renterisico op basis van de marktrente en de dekkingsgraadpositie, zijn de verplichtingen, zij het dan wel gedeeltelijk door de afdekking, gedaald. Het defensieve karakter van de beleggingsportefeuille leidt er toe dat bij stijgingen van de markt het effect vaak achterblijft maar bij dalingen daarentegen de bescherming de dekkingsgraad redelijk stabiel houdt.

Hoewel het crisisbeleid na evaluatie in 2021 teruggeschoefd is, werd het overleg van zowel Bestuur als de beleggingscommissie en de governance en risk commissie met hogere frequentie voortgezet. De financiële en niet financiële risico's zijn in de loop van 2021 naar normaal toezicht teruggebracht met uitzondering van de versterkte coördinatie van het markt-/beleggingsrisico en liquiditeitsrisico.

Gedragscode

Gedurende 2021 heeft Compliance de naleving op de gedragscode geëvalueerd en hebben alle Bestuursleden bevestigd kennis genomen te hebben van de laatste versie en tevens van de Code Pensioenfondsen.

In 2021 hebben alle Bestuursleden, op verzoek van Compliance, volledig inzicht gegeven in hun nevenfuncties, indien zij al dergelijke functies hebben. Met de invoering van de richtlijnen voor het aannemen van nevenfuncties dient vooraf toestemming van Compliance te worden verkregen voor het aanvaarden van nevenfuncties. Jaarlijks wordt door de Bestuursleden en door het Bestuur aangewezen personen (leden VO en de bestuursondersteunende functionaris) de gedragscode getekend. Ook in 2021 hebben alle functionarissen voor naleving van de Gedragscode getekend.

In 2021 is een evaluatie van de Compliance Charter en de gedragscode uitgevoerd in het kader van de jaarlijkse actualisering van alle beleidsrichtlijnen. Er hebben geen verdere wijzigingen plaatsgevonden.

Code Pensioenfondsen

Sinds 2018 is de Code Pensioenfondsen opgebouwd naar acht thema's en onderverdeeld naar normen per thema.

Het Fonds heeft de opvolging van de Code puntsgewijs, evenals afgelopen jaren, gecontroleerd. In dit bestuursverslag wordt in de verschillende hoofdstukken ingegaan op de normen die bij de thema's zijn vastgelegd, zoals het nemen van de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de taken en de kwaliteit, het vastleggen van onze missie en hoe wij hieraan werken, het informeren van onze deelnemers waarbij evenwichtige belangenafwegingen een onderdeel is van onze missie en het vastleggen van een beloningsbeleid.

Hieronder wordt onder het desbetreffende thema van de Code Pensioenfondsen vermeld aan welke normen met het desbetreffende nummer het Fonds niet volledig kan voldoen op dit moment maar waarnaar wij streven naar een oplossing. Het betreft met name Thema 5.

Thema 1: Vertrouwen waarmaken, geen opmerkingen

Thema 2: Verantwoordelijkheid nemen, geen opmerkingen

Thema 3: Integer handelen, geen opmerkingen

Thema 4: Kwaliteit nastreven, geen opmerkingen

Thema 5: Zorgvuldig benoemen

Het Fonds beschikt over een "benoemingsbeleid" conform de Code Pensioenfondsen, echter:

Norm 33; Binnen het Bestuur is een verscheidenheid aan vaardigheden, complementariteit en zienswijzen vertegenwoordigd. Het bestuur bestaat uit 7 mannen en 1 vrouw. Desalniettemin voldoet het Fonds niet volgens de letter aan de vertegenwoordiging van jongeren. Binnen het VO wordt wel voldaan aan de diversiteitseis: er is een vrouwelijk VO-lid en een lid onder veertig jaar. De actieve sturing vanuit het Bestuur is erop gericht om bij toekomstige benoemingen van actieve deelnemers in de kring onder 40 jaar te werven.

Norm 34; In het benoemingsbeleid van het Fonds is opgenomen dat een Bestuurslid maximaal tweemaal kan worden herbenoemd c.q. 12 jaar de bestuursfunctie kan uitoefenen tenzij er redenen zijn om hiervan af te wijken, dan dient dit uitgelegd te worden. De vertegenwoordiger van de gepensioneerden is recentelijk in afwijking van deze norm herbenoemd tot 2024. Twee overige bestuursleden zijn in afwijking van deze norm herbenoemd tot 2024. Het Bestuur heeft schriftelijk aan DNB uiteengezet dat afgeweken is van de norm gezien de kennis en ervaring van de huidige bestuurders in het belang van de continuïteit van het Bestuur van het Fonds, in verband met de strategische heroverwegingen die het Fonds heeft en het project in 2021/22 waarin een mogelijke andere uitvoeringswijze dan het eigen pensioenfonds wordt onderzocht. De herbenoemingen zijn geaccordeerd door DNB.

Het Fonds beschikt gezien de omvang niet over een Belanghebbenden Orgaan/Raad van Toezicht:

Norm 48/54 zijn hierdoor niet van toepassing. Het Intern Toezicht vindt plaats door een VO.

Daarnaast beoordeelt een Visitatiecommissie (VCHolland) jaarlijks het beleid en de bestuursprocessen. In deze visitatie wordt de Code Pensioenfondsen meegenomen. Ook in het kader van de werkzaamheden over 2021 heeft VCHolland - mede op grond van norm 47 - in haar visitatie de Code Pensioenfondsen betrokken. In dit bestuursverslag wordt in een matrix door VCHolland ingegaan op de wijze waarop zij de acht onderwerpen van de Code hebben betrokken bij de thema's waarover VCHolland in haar rapport verslag doet. Wij achten het correct in deze paragraaf waarin wij ingaan op de acht thema's van de Code Pensioenfondsen expliciet te vermelden dat volgens het Bestuur hiermede ook aan norm 47 is voldaan. Naar het oordeel van de Visitatiecommissie zijn de gerapporteerde uitzonderingen (33, 34) en de gerapporteerde bevindingen niet van zodanige aard dat hiermee in materiële zin inbreuk wordt gedaan op het naleven van de hoofdthema's. De beoordeling door de Visitatiecommissie wordt besproken met het Verantwoordingsorgaan en geagendeerd in de bestuursvergadering als ook de opvolging van de aanbevelingen.

Met ingang van 2020 is een Sleutelfunctiehouder Audit benoemd en met ingang van 2021 is BDO benoemd om de vervullersrol uit te voeren. Er is een audit charter en een audit programma opgesteld. De eerste audit is gestart in 2021.

Thema 6: Gepast belonen, geen opmerkingen

Thema 7: Toezicht houden en inspraak waarborgen, geen opmerkingen

Deskundigheidsbevordering en bestuurlijke effectiviteit

Het Bestuur heeft een geschiktheidsplan opgesteld inclusief opleidingsbudget, dat jaarlijks wordt geactualiseerd en besproken. Het Bestuur toetst de geschiktheid van bestuurders bij aantreden en gedurende het lidmaatschap. In het geschiktheidsplan zijn profielschetsen per functie binnen het Bestuur opgenomen. Er vindt jaarlijks een evaluatie van het geschiktheidsplan inclusief de deskundigheidsmatrix plaats. De functieprofielen in het plan zijn aangepast i.v.m. IORP II. Na de "Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen" zijn de vereisten m.b.t. basisopleiding en permanente educatie aangepast. In het kader van de permanente educatie vinden jaarlijks off-sites plaats o.a. IORP II, Integraal Risicomanagement, ESG Beleid en Pensioenakkoord.

Jaarlijks wordt een budget vastgesteld en individuele trainingen/workshops i.v.m. de permanente educatie in de planning opgenomen.

Uit 2017 heeft het Bestuur een evaluatie met een externe deskundige gehouden. Over 2018 werd begin 2019 een interne evaluatie gehouden. Ook in 2020 is hieraan een vervolg gegeven in het bestuursoverleg. Uit de evaluatie zijn de destijds vastgelegde vervolgacties besproken en uitgevoerd. Vastgesteld is dat de kennis en geschiktheid op een goed niveau liggen, er een open communicatie bestaat en het afleggen van de verantwoording ook transparant is. Tevens wordt de besluitvorming goed afgewogen in het belang van alle betrokkenen. De invulling van opengevallen bestuursfuncties heeft ook aangetoond dat de opvolging met deskundige en competente nieuwe Bestuursleden vanuit het Verantwoordingsorgaan c.q. de onderneming nog steeds kan plaatsvinden. Zorgpunt blijft diversiteit, omdat er relatief weinig vrouwelijke kandidaten beschikbaar zijn en weinig jonge mensen interesse tonen. Hiertoe heeft het Bestuur bij de keuze voor benoemingen een proces waarbij aan jonge vrouwelijke kandidaten de voorkeur wordt gegeven. Helaas heeft dit niet tot het gewenste resultaat geleid. Over 2021 heeft een schriftelijke evaluatie plaatsgevonden. De bespreking

hiervan zal in 2022 plaatsvinden, zodra fysiek vergaderen na de afschaffing van de maatregelen i.v.m. Covid 19 dit weer toestaat.

Premiebeleid sinds 1 januari 2017

Met de invoering van de nieuwe regeling per 1 januari 2017 is gekozen voor een nieuw premiebeleid met een ingroei-pad naar een 5-jaars gedempte kostendeekkende premie, waarbij voor 2017 de premie nog volledig is gebaseerd op de ongedempte rente, en in de vijf jaren tot 2021 is ingegroeid naar een 5-jaars gedempte premie. De vaste premiesystematiek op basis waarvan de premie onder de CDC-regeling (CDC-premie) wordt vastgesteld, is opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever.

In het premiebeleid wordt onderscheid gemaakt naar de volgende premies:

De toetspremie

Dit betreft de ex ante vastgestelde kostendeekkende premie, rekening houdend met een 5-jaarsvoortschrijdend gemiddelde van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (uitgaande van de septemberstanden). De toetspremie die ons Fonds minimaal dient te ontvangen.

De CDC-premie

Dit is de feitelijke premie die de werkgever op basis van de uitvoeringsovereenkomst betaalt aan het Fonds. Voor de jaren tot en met 2020 was de CDC-premie gelijk aan het maximum van de hiervoor vermelde toetspremie (op basis van 5-jaarsdemping) en de kostendeekkende premie op basis van demping conform een afgesproken ingroei-pad. Met ingang van 2021 is de premie gelijk aan de hiervoor vermelde toetspremie. De CDC-premie kan niet meer dan 33% van de (gemaximeerde) pensioengevende salarissom bedragen.

Hieronder is het ingroei-pad schematisch weergegeven:

Jaar	Demping
2017	Geen demping (rentetermijnstructuur per 30 september 2016)
2018	2-jaarsdemping (eind septemberstanden)
2019	3-jaarsdemping (eind septemberstanden)
2020	4-jaarsdemping (eind septemberstanden)
2021 en verder	5-jaarsdemping (eind septemberstanden)

De kostendeekkende premie bestaat uit de volgende elementen:

1. De koopsom bedroeg over 2021 € 15,804 mln. (2020: € 13,859 mln.),
2. De solvabiliteitsopslag over 1) die gelijk is aan het percentage vereist eigen vermogen (strategisch, evenwichtssituatie); deze koopsom bedroeg over 2021 € 2,402 mln. (2020: € 2,093 mln.),
3. De opslag voor jaarlijkse uitvoeringskosten bestaande uit een zo goed mogelijke schatting van de werkelijke kosten (exclusief kosten vermogensbeheer) die in het boekjaar te verwachten zijn, verlaagd met de verwachte vrijval aan excassokostenopslag over de uitkeringen in het boekjaar. De koopsom bedroeg over 2021 € 0,704 mln. (2020: € 0,649 mln.), zijnde respectievelijk 4,5% en 4,7%.

De ex ante berekening van de kostendeekkende premie als percentage van de (gemaximeerde) salarissom:

Boekjaar 2021	Ongedempt (zuiver)	Toetspremie (5-jaars gedempt)
1. Comingservicekoopsom: de actuariel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar in verband met de aangroei van pensioenverplichtingen (inclusief een opslag voor excassokosten van 3,0% en een opslag voor premievrijstellingsrisico van 2,5%)	34,8%	27,4%
2. Opslag voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen (15,2%)	5,3%	4,2%
3. Opslag voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten (exclusief vermogensbeheerkosten)	1,6%	1,6%
Kostendeekkende premie (= 1 + 2 + 3)	41,7%	33,2%

De CDC-premie voor 2022 is gelijk aan de gedempte kostendeekkende premie o.b.v. vijfjaars-demping, maar kan conform de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever nooit meer dan 33,0% van de gemaximeerde salarissom zijn. De ex ante toetspremie voor 2022 is toegenomen van 33,2% voor 2021 naar 34,6% voor 2022. Dit wordt veroorzaakt door de 5-jaars gedempte kostendeekkende premie die per 30 september 2021 lager is dan per 30 september 2020. De CDC-premie voor 2022 is derhalve gelijk aan 2021 voor de werkgever aan het premiemaximum van 33,0% van de (gemaximeerde) salarissom.

Premie-egaliseringsreserve

Bij de invoering van de CDC regeling is een "Premie Egalisatie Reserve" gevormd. Aan deze reserve wordt het deel van de premie dat hoger ligt dan de toetspremie toegevoegd.

Omdat de CDC-premie voor het boekjaar 2022 net als in 2021 lager is dan de toetspremie, wordt het premietekort onttrokken uit de premie-egaliseringsreserve om een verlaging van het streefopbouwpercentage te voorkomen. De (procentuele) onttrekking van de premie-egaliseringsreserve wordt ex ante vastgesteld en is gelijk aan het procentuele verschil tussen de CDC-premie en de Toetspremie. In beginsel wordt dit percentage eenmalig vastgesteld en niet meer achteraf gewijzigd. Voor het boekjaar 2021 bedroeg het premietekort 0,2%-punt (= 33,2% -/- 33,0%) van de (gemaximeerde) salarissom. Voor het boekjaar 2022 zal het premietekort (34,6% - 33%) 1,6% punt van de (gemaximeerde) salarissom bedragen. De feitelijke onttrekking uit de PER vindt per kwartaal plaats op het moment van premiebetaling, op basis van de dan geldende (ex ante) gemaximeerde pensioengevende salarissom. Het VO heeft een positief advies afgegeven, waarna het bestuursbesluit is bekrachtigd. Het gevolg van de nieuwe premie voor 2022 is, dat de werknemersbijdrage evenals in 2021 5,0% van de pensioengrondslag zal bedragen.

Premiedekkingsgraad

Op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 30 september 2021 bedraagt de premiedekkingsgraad 102 % (2020: 91%), exclusief de premie egalisatie reserve. Dit is lager dan de vereiste dekkingsgraad per 30 september 2021 van 115,3%, als gevolg van het feit dat de 5-jaarsgedempte rente hoger is dan de (ongedempte) rente per 30 september 2020. De premiedekkingsgraad is derhalve lager dan de actuele dekkingsgraad. De premiedekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt: 102%.

Beleidsdekkingsgraad en Toeslagbeleid

De peildatum voor onze toeslagverlening is ultimo oktober. Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland had ultimo oktober 2021 een beleidsdekkingsgraad van 122,3%. Deze dekkingsgraad ligt boven de wettelijk vastgestelde toeslagdrempel van 110%. Deze beleidsdekkingsgraad is sinds 2015 bepalend voor de toeslagverlening.

Toeslagbeleid en toeslag sinds 1 januari 2016

In het nieuwe toeslagbeleid van het Fonds zijn de huidige FTK bepalingen voor toekomstbestendige toeslagverlening vanaf 1 januari 2015 vastgelegd. Het Bestuur hanteert voor een besluit over de feitelijke toekenning de onderstaande beleidsstaffel als leidraad.

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening (als percentage van de maatstaf)
<i>Lager dan 110%</i>	<i>0%</i>
<i>Tussen 110% en 125,7%</i>	<i>Gedeeltelijk (voor zover ook in de toekomst te realiseren)</i>
<i>Hoger dan 125,7%</i>	<i>100% + eventuele inhaaltoeslagen en herstel van kortingen</i>

Het Bestuur heeft additioneel besloten dat geen toeslag zal worden verleend in geval dit op basis van de beleidsdekkingsgraad wel mogelijk is, maar de dekkingsgraad op basis van de marktrente ten gevolge van deze toeslagverlening lager wordt dan 100%.

De grens voor volledige toeslagverlening wordt jaarlijks zodanig vastgesteld dat deze voldoet aan de eis van toekomstbestendigheid. Per 31 oktober 2021 bedroeg deze grens voor het Fonds 125,7% (31 oktober 2020: 124%). De peildatum van vaststelling van de toeslag is ultimo oktober, zoals vastgelegd in de ABTN van het Fonds.

Conform de CAO-afspraken is de indexatie voor actieven en inactieven gebaseerd op de prijsinflatie en wel op het afgeleide consumentenprijsindexcijfer per oktober 2021, als gepubliceerd door het CBS. Dit cijfer toont een stijging van 3,28%. Op basis van het voor toeslagverlening doorgerekende beschikbare vermogen is de mate van toeslagverlening dus 81,9%. Dit betekent, dat rekenkundig (volgens het FTK op basis van de cijfers per eind oktober 2021) een toekomstbestendige toeslag van 81,9% van 3,28% verleend kan worden, zijnde 2,68% per 1 januari 2022. Besloten is voor deze doorrekening in het eerste jaar van het ingroeipad uit te gaan van de gerealiseerde prijsindex volgens het voorgeschreven ingroeipad van DNB. Op 31 oktober 2021 bedroeg de UFR-dekkingsgraad 126,3%, de toekenning van de indexatie leidt tot een verlaging met 3,3% naar 123,0%. Het effect op de zuivere dekkingsgraad is een daling van 119,8% naar 116,7%. Hiermede wordt voldaan aan de additionele voorwaarde dat de dekkingsgraad op basis van marktrente niet lager wordt dan 100%. Door het toekennen van de toeslag van 2,68% is de beleidsdekkingsgraad (op basis van UFR-methodiek DNB) per 31 december 2021 123,1%. De actuele dekkingsgraad bedraagt 124,5%. De actuele dekkingsgraad per 1 januari 2021 na invoering van de nieuwe UFR-grondslagen bedraagt 119,8%.

Het Bestuur is op basis van deze berekeningen akkoord met een toeslagverlening per:

1-1-2022 2,68%

Dit betekent dat onderstaande gemiste toeslagen nog open staan:

1-1-2016	0,14%
1-1-2017	0,26%
1-1-2018	0,45%
1-1-2019	0,50%
1-1-2020	0,64%
1-1-2021	0,64%
1-1-2022	0,60%

Deze gemiste toeslag van in totaal 3,27% (inclusief afronding) zal, zodra de financiële situatie dit toelaat, op basis van datum van de gemiste toeslag worden ingehaald. Voorwaarde is dat voor het inhalen van achterstanden de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de bovengrens van 125,7% (niveau oktober 2021), waarbij maximaal 20% van het vermogensoverschot gebruikt mag worden voor inhaaltoeslag.

Communicatie

Het Fonds beschikt over een communicatieplan dat beoogt:

- De brede achterban te informeren over de inhoud van de pensioenkeuzes en beslissingen;
- De kennis over de mogelijkheden en de waarde van de pensioenregeling te vergroten;
- Zowel de bewustwording van de deelnemers te stimuleren over relevante wijzigingen in wetgeving en gevolgen voor de regeling van het Fonds als de betrokkenheid van de actieve deelnemers te stimuleren.

Dit wordt verwezenlijkt door de actieve deelnemers, de gewezen deelnemers/partners en de pensioengerechtigden te voorzien van de voor hen relevante informatie. Deze informatie wordt verstrekt via de website van het Fonds, Intranet, persoonlijke mail via de werkgever en individuele schriftelijke informatie. Binnen de reguliere communicatie publiceert het Fonds elk kwartaal een nieuwsbrief voor de actieve deelnemers en de gepensioneerden. Het Fonds biedt eveneens een "pensioenplanner" op de website aan. Daarnaast wordt elk jaar een bijeenkomst georganiseerd voor de actieve deelnemers in de verschillende vestigingen van de werkgever. In 2021 is een klankbordgroep ingericht mede in verband met het project ter heroverweging van de strategie en de nieuwe pensioenregelingen.

Er is een uitgebreide enquête gehouden in samenwerking met IPSOS en Willis Towers Watson onder alle deelnemers (actief, gepensioneerd, slaper) om hun risicopreferentie met het oog op een toekomstige keuze voor het pensioencontract mee te nemen, daarnaast een uitvraag over het beleid tot maatschappelijk verantwoord beleggen, en hun zienswijze ten aanzien van de toekomst van het Fonds. Ook is het Verantwoordingsorgaan samen met het Bestuur voorgelicht over de toekomstige pensioenvormen in een bijeenkomst met de actuaire en in twee aparte bijeenkomsten. In 2021 waren fysieke bijeenkomsten helaas niet mogelijk. Er heeft in het kader van het crisisbeleid een verhoogde communicatie via Nieuwsbrieven over de ontwikkelingen op de financiële markten en de financiële situatie van het Fonds plaatsgevonden. Deze Nieuwsbrieven zijn in plaats gekomen van de fysieke bijeenkomsten met actieve en gepensioneerde deelnemers.

Ook in 2022 ontvangen zowel de actieve als gepensioneerde deelnemers een verkorte versie van het jaarverslag via mail of per post.

Bestuursvergaderingen

Het Bestuur van het Fonds heeft gedurende 2021 negen vergaderingen gehouden. Dit is naast de tweewekelijkse vergaderingen van de stuurgroep voor de strategische heroriëntatie en de nieuwe pensioenregelingen en naast de werkgroepen waarin een groot deel van het bestuur vertegenwoordigd is. De belangrijkste onderwerpen waren naast het -zij het afgezwakte- crisisbeleid, de liquiditeits- en beleggings- c.q. marktrisico's. Binnen de reguliere beleidscyclus is gekeken naar het risicobeleid en de hierbij behorende procedures en ABTN, de auditfunctie in het kader van IORP II, ALM, de strategische beleggingsportefeuille en de verdere ontwikkeling van het ESG-Beleid. Daarnaast is in de stuurgroep en bestuursvergaderingen stil gestaan bij de strategie van het Fonds en de gevolgen van het "Pensioenakkoord". Tot slot is gesproken over de premie en de pensioenopbouw mede i.v.m. de premie-egaliseringsreserve en de toeslagverlening.

Naleving wet- en regelgeving en communicatie met de toezichthouder

De Compliance Officer van het Fonds heeft over het jaar 2021 een verklaring afgegeven waarin is vermeld, dat niet is gebleken, dat enige overtreding door het Bestuur en door het Bestuur aangewezen personen heeft plaatsgevonden. Wij verwijzen naar het hoofdstuk "Gedragscode" voor de verdere details.

De ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden door het Bestuur nauwgezet gevolgd en geagendeerd. Elk kwartaal volgt o.m. een invulling van dit agendapunt door de aanwezige adviseur namens de actuaire.

Code Pensioenfondsen

Sinds 2014 is de Code Pensioenfondsen van kracht. Het Fonds heeft uitgebreid besproken op welke wijze voldaan wordt aan deze Code op pagina 22 van dit bestuursverslag. De naleving van de Code Pensioenfondsen is getoetst door de visitatiecommissie.

Modelgedragscode

In 2017 is de Modelgedragscode van de Pensioenfederatie in samenwerking met Compliance ingevoerd. Ook in de navolgende jaren is de naleving van de Modelgedragscode getoetst door Compliance.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Sinds 25 mei 2018 is de AVG van toepassing. In juli 2019 is door de Pensioenfederatie een gedragslijn AVG gepubliceerd. Naar aanleiding van deze publicatie heeft het Fonds aan de hand van een 100-tal vragen, die ons door onze actuaris ter beschikking gesteld waren, getest hoe de naleving bij het Fonds is. Naar aanleiding van deze test zijn geen significante afwijkingen gevonden.

Het Fonds heeft in 2021 een complete actualisering van de beleidsrichtlijn AVG rekening houdend met de gedragslijn AVG van de Pensioenfederatie uitgevoerd en besproken in de bestuursvergadering. Hierin is ook gecontroleerd of de uitgangspunten worden gevolgd. Hier zijn geen opmerkingen naar voren gekomen.

Toezichthouder

Er heeft in 2021 telefonisch overleg met DNB plaatsgevonden over de continuïteit van de bezetting van het bestuur van het Fonds en over de wijziging van toezichthouder en toezichtbeleid. Er waren geen verdere opmerkingen van de zijde van DNB en in 2021 zijn geen dwangsommen of bestuurlijke boeten opgelegd.

Het Fonds heeft sinds december 2011 een actuele dekkingsgraad en vanaf 2015 een beleidsdekkingsgraad gemeld die boven de vereiste dekkingsgraad lag. Het 5 jaars-herstelplan dat in 2009 was ingediend, kon in oktober 2012 derhalve afgemeld worden bij DNB. Sindsdien heeft het Fonds geen dekkings- of reservetekort.

Uitbesteding

Het Fonds beschikt over een uitbestedingsbeleid. Het Fonds heeft de deelnemers-, uitkerings- en financiële administratie uitbesteed aan Achmea Pensioenservices. Het mandaat werd gedurende 2019 onderhandeld voor een nieuwe periode van vier jaar, ingaande 1 januari 2020.

Controle op de aan derden uitbestede werkzaamheden volgens het opgestelde uitbestedingsbeleid aan de hand van 'control frameworks' wordt uitgevoerd door het Bestuursbureau onder verantwoording van de Governance en Risk Commissie. Het vermogensbeheer is sinds 2009 uitbesteed aan Deutsche Asset & Wealth Management (DWS). Ook hierop wordt controle, volgens de definities vastgelegd in het uitbestedingsbeleid, uitgevoerd op basis van "control frameworks" door het Bestuursbureau. Daarnaast vindt per kwartaal een neutrale controle door Global Risk Management van DWS plaats van de verschillende aannames van de vermogensbeheerder. De renteontwikkeling en afdekking wordt gecontroleerd door onze actuaris. Ook het contract met de vermogensbeheerder is in 2019 verlengd voor een periode van drie jaar, eveneens met een flexibiliteitsclausule, gezien de ontwikkelingen op de pensioenmarkt en de invloed op de strategie van het Fonds. Begin 2021 is het contract na overleg voor een periode van twee jaar verlengd.

In 2021 is een benchmark uitgevoerd door CEM Benchmarking op kosten en resultaten van het vermogensbeheer. Deze benchmark bevat geen gegevens voor pensioenbeheer. In het kader van een marktonderzoek i.v.m. de verlenging van de uitbesteding van het pensioenbeheer in 2019 hebben wij een uitgebreide marktanalyse van onze adviseur ontvangen, waarin medegedeeld is dat de tarieven marktconform zijn.

Klachten of incidenten

Het Fonds heeft in 2021 geen klachten ontvangen die tot rechterlijke disputen hebben geleid. Wij hebben in het overleg met onze administrateur vastgesteld dat 237 keer door deelnemers telefonisch contact is opgenomen. De meest voorkomende onderwerpen waren vragen over ingang (vervroegd) pensioen of flex-berekeningen, echtscheidingen en pensioenuitkeringen. Het Fonds heeft in 2021 een dispuut met een oud medewerker over de wijze van de toepassing van het belastingverdrag met Duitsland. Na uitleg is hierover geen verder bericht meer ontvangen.

Integere bedrijfsvoering en Risicobeleid

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen dient te treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de STAR principes voor 'pension fund governance' verankerd in een wettelijk kader. Deze 32 principes betreffen de onderdelen zorgvuldig bestuur; transparantie, openheid en communicatie; deskundigheid; verantwoording en intern toezicht. In 2013 is de Code Pensioenfondsen door de Pensioenfederatie met de Stichting van de Arbeid opgesteld. Deze is ook van kracht voor het Fonds.

Het beleid van een pensioenfonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. Het is een kerntaak van het Fonds om de risico's te managen waar tegenover een mogelijk rendement staat, zoals de beleggingsrisico's. Het Fonds streeft naar het verwezenlijken van rendement tegen zo laag mogelijke risico's. Er is daarom gekozen voor een prudent beleggingsbeleid met strikte controle op de risico's. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan de overige risico's zoals het langlevensrisico en de operationele risico's.

Het Fonds werkt conform de verantwoordelijkheid onder meer vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet.

Risicobereidheid

Kwalitatieve risicohouding

De kwalitatieve risicohouding van het Fonds, c.q. de risicobereidheidsprincipes zijn nader uitgewerkt in de risicobeleidsrichtlijn en de ABTN van het Fonds.

Een samenvatting van de uitgangspunten volgt hieronder:

- We streven naar een waardevast pensioen in het kader van voorwaardelijke toeslagverlening tegen een acceptabel risico;
- We streven naar stabiele premie: bij de bepaling van de jaarlijkse premie wordt rekening gehouden met een 5-jaarsdemping van de rente;
- We houden ons aan wet- en regelgeving;
- Bestuur c.q. verbonden personen gedragen zich professioneel en integer;
- Bij besluiten wordt uitgegaan van het belang van alle deelnemers en kosten/baten;
- Bij uitingen zowel professioneel als privé staat voorop dat de reputatie van het Fonds niet geschaad wordt.

Kwantitatieve risicohouding

Conform de Pensioenwet is de risicohouding vastgesteld en vastgelegd. Bij het concretiseren van deze risicohouding heeft het Bestuur zich gebaseerd op de kenmerken van het Fonds.

Zij heeft daarbij in een ALM studie meerdere beleidsuitgangspunten gehanteerd, waaronder de gewenste maximale premiestijging, de volatiliteit, de gewenste kans op realisatie van toeslagen en het maximaal acceptabele niveau van kortingen.

De mate waarin beleggingsrisico's worden gelopen, komt terug in het vereist eigen vermogen (VEV), zijnde de omvang van het eigen vermogen waarover een pensioenfonds, gegeven een bepaald strategisch risicoprofiel, minimaal zou moeten beschikken. De vaststelling van het VEV, en daarmee van de weging van de afzonderlijke financiële risico's, is voorgeschreven in de Pensioenwet (zie hiervoor de artikelen 132 PW en 138 PW). Daarnaast wordt onder andere in het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen (in artikel 12) ook aandacht besteed aan het VEV.

Het Fonds heeft de financiële risico's geïdentificeerd. Conform wet- en regelgeving wordt hier in de uitvoering van het beleggingsbeleid rekening mee gehouden door het deels afdekken van deze risico's en het zorgdragen voor voldoende spreiding over beleggingscategorieën, hetgeen risico mitigerend werkt.

De kwantitatieve invulling van de risicohouding op de lange termijn vindt plaats door het definiëren van ondergrenzen voor wat betreft het pensioenresultaat.

De risicohouding op de korte termijn wordt gedefinieerd door het niveau van het VEV, zijnde 12% van de waarde van de verplichtingen, met een bandbreedte van 4%-punt naar boven en naar beneden. Dit betekent dat het VEV in principe ligt tussen 8% en 16%. Begin 2022 is de jaarlijkse lange termijn haalbaarheidstoets uitgevoerd om te kunnen vaststellen of aan de afgesproken risicohouding is voldaan. Onderstaand de resultaten van deze haalbaarheidstoets.

	Risicohouding (lange termijn)	2021	2022	
Toetsing – verwacht pensioenresultaat	Ondergrens / maximale afwijking	Resultaat	Resultaat	Voldaan?
<u>Vanuit feitelijke financiële positie</u>				
Mediaan	90%	98%	98%	Ja
Slechtweerscenario		83%	84%	
Relatieve afwijking t.o.v. mediaan	34%	15%	15%	Ja

De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2022 voldoen aan de door het Fonds vastgestelde ondergrens en maximale relatieve afwijking:

- Het verwachte pensioenresultaat van 98% is hoger dan de vastgestelde ondergrens van 90%.
- De relatieve afwijking van 15% t.a.v. de mediaan is lager dan de vastgestelde relatieve afwijking van 34%.

De startdekkingsgraad voor de haalbaarheidstoets was 124,5% ten opzichte van 120,3% voor 2021.

Risicobeheer

Algemene leidraad voor het uitvoeren van de beheertaken zijn de voorschriften van de toezichthouder (DNB), zoals destijds vastgelegd in Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM). FIRM is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's en de beheersing daarvan. Daarnaast is ons risicobeheer gebaseerd op COSO ERM en het hiervan afgeleide eigen risicobeleid met afwegingen ten aanzien van rendement enerzijds en risico en kosten anderzijds.

Het Fonds werkt volgens bovenstaande stappen bij de periodieke inventarisatie van de risico's, in het kwartaaloverleg, in ad hoc situaties en eveneens bij projecten. Sinds 2011 wordt gewerkt met commissies waaronder een Governance en Risk Commissie met als speciaal aandachtsgebied de analyse van en controle op de risico's van het Fonds.

Identificeren en beoordelen

In het risicobeleidsdocument is het risicobeleid vastgelegd. Gedurende 2018 is het Risicobeleid verder uitgewerkt o.a. door de toevoeging van de onderdelen die met de invoering van IORP II te maken hebben. In het Integraal Risicobeleid zijn alle gedefinieerde risico's verwerkt inclusief een bruto en netto risico na beheersmaatregelen, conform het COSO Integraal Risico Management Model en de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

In het beleid opgesteld op basis van de vastgelegde risicobereidheid wordt vervolgens bekeken of

- Het risico beheerst is door de genomen beheersmaatregelen en aangehouden reserve
- Het risico overdragen bijv. verzekeren van overlijdensrisico, arbeidsongeschiktheidsrisico
- Het risico accepteren
- Het risico vermijden (in bepaalde produkten niet beleggen, bepaalde activiteiten zelf niet uitvoeren)

Als volgende stap zijn de risico's overgedragen of beheersmaatregelen ingevoerd voor de uitvoering.

Monitoring en rapportage

Op kwartaalbasis wordt met behulp van een "integraal risico dashboard" de status van geïdentificeerde financiële en niet-financiële risico's geïnterpreteerd. Vervolgens wordt zowel het bruto risico en de beheersmaatregelen die leiden tot het netto risico beoordeeld door de risico-eigenaren als de Sleutelfunctionaris Risicobeheer. Het "Risk Dashboard" is een vast agendapunt in de bestuursvergaderingen.

Tenslotte wordt jaarlijks het risicobeleidsplan geëvalueerd en waar nodig aangepast. Dit gebeurt ook ad hoc indien bijvoorbeeld door marktomstandigheden of andere externe dan wel interne factoren het risicobeeld verandert.

FIRM risicocategorieën

Financiële risico's

Dit zijn matching-/renterisico, marktrisico, kredietrisico en verzekeringstechnisch risico.

Niet financiële risico's

Dit zijn omgevingsrisico, governance risico, operationeel risico, uitbestedingsrisico, IT-risico, cyber security risico, integriteitsrisico en juridisch risico.

Financiële risico's

Matching-/renterisico

Het matching-/renterisico is het risico ten gevolge van het niet afgedekt hebben van activa en passiva i.v.m. de rentevoet, de looptijden (duration), valuta en eventueel gevoeligheid voor de ontwikkeling van het prijspeil.

Om het matching- en renterisico goed te kunnen beheersen en controleren verdeelt het Fonds de effectenportefeuille in een matchingportefeuille en een returnportefeuille. Het Bestuur heeft een investment belief geformuleerd t.a.v. dit beleid. Op basis van een driejaarlijkse Asset and Liability Management Studie toetst het Bestuur de uitkomsten aan de investment beliefs en bepaalt c.q. herijkt het Bestuur het matchingbeleid, c.q. de rente-/valuta-afdekking en indien gewenst het beleid t.a.v. inflatie. Onderstaand wordt per risico hierop ingegaan.

• Renterisico

In lijn met de beleggingsdoelstelling en de investment beliefs houdt het Fonds rekening met de verplichtingenstructuur als onderdeel van integraal balans management. Voor de afdekking van het renterisico is een mandaat afgegeven aan de vermogensbeheerder, die de afdekking uitvoert door middel van een combinatie van interest rate swaps en langlopende, hoogwaardige obligaties (matching portefeuille). Het Fonds beschouwt de portefeuille met de in EUR belegde staats- en bedrijfsobligaties als onderdeel van deze "matching" portefeuille op basis van de historische correlatie van deze categorieën en de swaprente.

Gedurende 2021 en begin 2022 heeft een ALM studie plaatsgevonden. Op basis van de analyses is besloten evenals op basis van de ALM studie uit 2018 om de afdekking van 70% op basis van dekkingsgraad en marktrente vast te houden op basis van naast de obligaties een swap overlaystructuur gelijkmatig verdeeld over de buckets.

De volgende afdekking per bucket is sinds 2019 afgesproken:

5/10/15 jaars bucket	70%
20 jaars bucket	70%
30 jaars bucket	70%
40 jaars bucket	70%
50 jaars bucket	70%

De vermogensbeheerder mag per bucket +/- 5%-punt afwijken, uitsluitend uit operationele c.q. efficiency overwegingen, waarbij op totaalniveau ook binnen de tactische bandbreedte van +/- 5% gebleven dient te worden. Onder 15 jaar wordt geen exacte bandbreedte voor de operationele afwijkingen aangegeven, maar dient dit tot een minimum beperkt te worden waarbij ook efficiency de drijfveer voor de afwikkeling moet zijn.

Voor de overdekking in de 5- en 10- jaars buckets i.v.m. de positie in langlopende obligaties mag gebruik gemaakt worden van payer swaps. Het Fonds belegt sinds het vierde kwartaal 2021 uitsluitend in cleared swaps. In de beleggingsparagraaf wordt hier nader op ingegaan.

Het Fonds heeft een dynamisch afdeckingsbeleid. De afdekking is gebaseerd op de dekkingsgraad o.b.v. marktrente. Hierdoor zal bij een hogere dekkingsgraad automatisch een hogere afdekking plaatsvinden, kijkend naar de verplichtingen, op basis van de UFR curve. Hierover zijn afspraken gemaakt met de vermogensbeheerder.

• *Inflatierisico*

Het inflatierisico is het risico dat als gevolg van prijsstijgingen bezittingen minder waard worden en verplichtingen in waarde toenemen. Indexatie is voorwaardelijk. Het Fonds streeft naar jaarlijkse aanpassing van de pensioenaanspraken en -rechten aan de stijging van de afgeleide consumentenprijsindex (alle bestedingen). Of en in hoeverre geïndexeerd kan worden hangt af van de financiële positie van het Fonds.

In de ALM studie die eind 2021 is gehouden, onder meer om het beleggingsbeleid te herijken, is ook het inflatierisico in de scenario analyses bekeken en het effect van de zogenaamde inflation linked bonds. De effecten van dit produkt ter mitigatie van het inflatierisico waren niet conform de verwachting, wat ook in verschillende publicaties in de afgelopen maanden al naar voren kwam. Het Bestuur heeft daarom besloten niet in inflation linked bonds te beleggen ter mitigatie van het inflatierisico. In de beleggingsstrategie wordt uitgegaan van een verwacht hoger rendement dan nodig is om nominale pensioen te kunnen uitkeren. Het overrendement wordt ook aangewend om inflatie zoveel mogelijk binnen de huidige wetgeving te compenseren. Het beleggingsbeleid bevat samengevat geen aanvullende beleggingen tegen het inflatierisico.

Marktrisico

Marktrisico is het risico ten gevolge van wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten in de portefeuille van het Fonds. Dit risico is onder te verdelen in de volgende risico's:

• *Prijrisico*

Het prijs- dan wel koersrisico is het risico van wijziging in de koersen van de beleggingen in de portefeuille. Het beleggingsbeleid houdt hiermede rekening gebaseerd op de investment beliefs, de ALM-studie en de adviezen van de vermogensbeheerder. Als beheersmaatregelen voor het koersrisico is de diversificatie van de portefeuille vastgelegd. Het Fonds belegt 25% in zakelijke waarden met een bandbreedte van +/- 5%, waarvan 95% in ontwikkelde landen volgens SRI standaards en 5% in opkomende landen.

• *Liquiditeitsrisico*

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig of tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het Fonds op korte termijn niet aan de verplichtingen zou kunnen voldoen. Hier wordt een onderscheid gemaakt in het risico op de rekening-courant om te kunnen voldoen aan debiteuren en pensioenbetalingen. Daarnaast ontstaat een liquiditeitsrisico door het gebruik van derivaten die geheel via de clearing worden afgewikkeld. Hiervoor moeten liquiditeitsbuffers aangehouden worden om marktschokken te kunnen opvangen. Het Fonds heeft in een beleid limieten (buffer percentages) vastgelegd en controleert of deze niet worden overschreden en via scenario's of het beleid voldoet.

• *Valutarisico*

Uit de beleggingen in buitenlandse effecten kunnen schommelingen in koersen ontstaan t.o.v. de Euro. Om dit valutarisico te beheersen wordt conform de investment beliefs 100% door middel van een valuta overlay afgedekt, waarbij een bandbreedte van +/- 5% is toegestaan. In de beleggingsparagraaf wordt hierop nader ingegaan.

Kredietrisico

Het kredietrisico kan optreden indien een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen niet nakomt. Tot deze verplichtingen behoren krediet, leningen, vorderingen en ontvangen garanties.

Bij het beleggen in obligaties (staat- en bedrijfs-) en leningen wordt het kredietrisico beperkt door gebruik te maken van limieten per produkt en het beleggen in obligaties die een bepaalde kredietwaardigheid (rating) hebben, toegekend door de bekende rating agencies. Voor deze produkten zijn limieten vastgelegd zowel per totaal produkt als per rating voor de vermogensbeheerder. Er vindt een systematische controle plaats of de grenzen niet worden overschreden. Binnen het geldende mandaat is de obligatiepositie vastgesteld op: 20% Euro-staatsobligaties van landen met een AAA-AA rating, 35% Euro bedrijfsobligaties, 7,5% USD bedrijfsobligaties, 7,5% emerging markets obligaties, 5% Euro high yield obligaties. Sinds 2014 wordt passief belegd in staatsobligaties.

Verzekeringstechnisch risico

Samengevat zijn de belangrijkste verzekeringstechnische risico's langleven-, sterfte- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Het Fonds maakt gebruik van de meest recente prognosetafel van het Actuarieel Genootschap (AG) 2020 met daarnaast de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het model van Willis Towers Watson 2020.

Jaarlijks wordt gecontroleerd door de actuaris of alle actuariële risico's van het Fonds daadwerkelijk volgens de laatst gepubliceerde regels zijn verwerkt.

Belangrijkste waarderingsgrondslagen

<i>Sterfte</i>	Volgens de Prognosetafel AG2020 (zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap AG). Voorts wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking. Hiervoor is gebruik gemaakt van de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Willis Towers Watson 2020 ervaringssterfmodel (individueel).
<i>Interest</i>	Conform de rentetermijnstructuur van de actuele nominale marktrente per 31 december 2021 zoals gepubliceerd door DNB.

Het Bestuur heeft besloten het langleven risico niet af te dekken c.q. te verzekeren, omdat de prijs hoog en het verzekeren beperkt is. Voor het kortleven risico is een overlijdensrisicoverzekering afgesloten. Voor het overlijdensrisico is sinds 2020 een contract inclusief arbeidsongeschiktheid, voor een periode van drie jaar afgesloten bij SCOR. Van het verzekeringstechnisch risico is ook het kostenrisico een onderdeel. Dit is het risico dat de werkelijke uitvoeringskosten hoger zijn dan waarmee in de voorzieningen en premiestelling rekening is gehouden. Deze opslag evalueert het Fonds tweejaarlijks.

Niet financiële risico's

Omgevingsrisico

Dit omvat het risico van veranderingen buiten de sfeer van het Fonds op het gebied van ondernemersklimaat, politiek klimaat, regelgeving, belanghebbenden en reputatie. Ter mitigering van het omgevingsrisico wordt onder meer in de uitvoeringsovereenkomst rekening gehouden met de wijze waarop contractbeëindiging mogelijk is en worden scenario's doorgerekend in financieel risicobeleid c.q. crisisscenario's. Er is een governance en risk commissie van het Bestuur waarbinnen de ontwikkelingen op wet- en regelgeving in de pensioensector en daar buiten worden gevolgd. Ook wordt gebruik gemaakt van extern (juridisch) advies om tijdig te kunnen inspelen op (wettelijke) veranderingen.

Governance risico

In dit kader ziet het Fonds door regeldruk de kosten stijgen bij een sterk afnemend aantal actieve deelnemers. Dit leidt tot hoge kosten per deelnemer en risico van het vinden van toekomstige bestuursleden. Dit heeft ervoor gezorgd dat het bestuur strategische heroverwegingen over de huidige uitvoeringsvorm heeft.

Operationeel risico

Een operationeel risico is een risico dat ontstaat bij onvoldoende of niet doelmatige procesuitvoering van de taken van het Fonds met name bij het pensioen- en vermogensbeheer.

Het beheersen van het operationele risico's komt in verschillende beheersmaatregelen terug:

- Opstellen van het A/O, de gehele administratieve beheersorganisatie met beleidsrichtlijnen, ABTN en controle
- Periodieke reviews van alle financiële en niet-financiële risico's d.m.v. risico dashboards, controles door compliance, visitatiecommissie en audit
- SLA afspraken m.b.t. kwaliteit en tijdigheid van de uitvoering incl. Key performance indicators (KPI's)
- Toetsing risicobeleidsuitgangspunten en desbetreffende controle processen
- Systematische analyse van uitbestede werkzaamheden door vendor management en risicobeheer o.b.v. control frameworks

Uitbestedingsrisico

Dit is het risico dat ontstaat door de uitbesteding van activiteiten aan externe partijen. De voornaamste uitbesteding is het pensioenbeheer en vermogensbeheer. Om dit risico te beheersen zijn diverse beheersmaatregelen genomen:

- SLA's inclusief KPI's.
- Controles op deze SLA's en de gehele uitbesteding door vendor management aan de hand van control frameworks, melding op kwartaalbasis aan het bestuur binnen het risk dashboard
- Controle op vermogensbeheersberekeningen als rente afdekking door onafhankelijke derden (WTW)
- Jaarlijkse update risicobeleid en onderliggende processen
- Rapportages van visitatiecommissie, accountant, auditor, externe actuaris
- Strikt uitbestedingsbeleid met o.a. jaarlijks ISAE 3402 en ISAE 3000 evaluatie

IT-risico en cyber security risico

Het IT-risico is het risico dat IT de bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligt en ondersteunt. Hieronder valt het business continuity beleid en het risico dat IT-systemen niet beschikbaar zijn. Met de vele beheersmaatregelen is echter het risico verkleind en de impact laag.

Het tijdelijk niet beschikbaar hebben van IT-systemen is opgevangen door een business continuity beleid bij zowel de PUO (inclusief afgesproken down-tijden en uitwijk) als bij de vermogensbeheerder.

- Het Fonds maakt voor het bestuursbureau en de eigen niet uitbestede activiteiten gebruik van de omgeving van de werkgever. Het betreft uitsluitend office applicaties en storage. Deze omgeving is via verschillende servers in meerdere landen bereikbaar. Bovendien is zowel thuiswerk als kantoorwerk mogelijk.
- Er is een dubbele uitvoering en backup policy.

- Er is een proces ingericht voor security incidenten zowel bij de werkgever als bij de PUO waarover regelmatig informatie verstrekt wordt. De PUO heeft ook een ketencontrole op de uitbesteding.
- Er is een speciaal proces voor early warnings m.b.t. cyber security zowel bij de PUO als de werkgever/vermogensbeheerder. In de recente ISAE 3000 van de PUO wordt hierop ingegaan. Dit onderwerp is stelselmatig geagendeerd in het jaaroverleg met de PUO. Gezien de constante monitoring van dit risico is dit als "amber" gemarkeerd in het risico dashboard, met extra bestuursaandacht.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat niet-integere gedragingen van de organisatie, medewerkers of leiding de integriteit van het Fonds beïnvloeden. Om het integriteitsrisico te beheersen beschikt het Fonds over een vastgelegde integriteitsbeleidsrichtlijn, gedragscode interne incidentenregeling, klokkenluidersregeling en beleid t.a.v. belangenverstrengeling. Jaarlijks wordt door compliance uitvraag gedaan bij de bestuursleden en verbonden personen op de naleving van de gedragscode en naar nevenfuncties. Dit is verder beschreven onder het hoofdstuk "Gedragscode".

Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico dat samenhangt met wet- en regelgeving, afgesloten overeenkomsten en communicatie waardoor conflicten kunnen ontstaan of aansprakelijkheden voortvloeien. Om dit risico te mitigeren is er altijd een jurist binnen het bestuur benoemd en wordt veel aandacht aan deskundigheid van bestuur besteed in het geschiktheidsplan. Daarnaast wordt juridisch advies ingewonnen.

Verloop financiële en niet financiële risico's

Financiële Risico's	2018-IV	2019-IV	2020-IV	2021-I	2021-II	2021-III	2021-IV
Matching- en Renterisico							
Marktrisico							
Kredietrisico							
Liquiditeitsrisico							
Actuariële- en Verz. technisch risico							
Niet-Financiële Risico's	2018-IV	2019-IV	2020-IV	2021-I	2021-II	2021-III	2021-IV
Omgevingsrisico							
Operationeel risico							
Uitbestedingsrisico p. beheer							
Uitbestedingsrisico verm. beheer							
Integriteitsrisico							
Juridisch risico							
IT-risico							
IT-risico cyber							
Governance							
ESG risico	X	X	X	x	X	X	

Laag risico: geen speciale attentie benodigd
 Matig risico: monitoring nodig door bestuur
 Hoog risico: speciale bestuursattentie vereist

Toelichting op bovenstaande tabel:

Met ingang van 2021 is het ESG risico toegevoegd aan de risicotabel.

Er zijn volgens bovenstaand schema enkele risico's op "amber", dit is bewust omdat het bestuur extra aandacht besteedt aan deze risico's of dat er projecten lopen n.a.v. het risico dat als monitoring vereist wordt gezien, een korte verklaring volgt hieronder:

- **Omgevings- en Governance risico**

Kijkend naar strategische risico's dan is voor het Bestuur de schaal van het Fonds en de druk op de kosten per deelnemer een groot risico. Als consolidatie in de pensioenmarkt voortzet, wordt het risico dat het Fonds te klein is om zelfstandig door te gaan groter.

Samengevat zijn dit drie componenten:

- Hogere kostendruk door o.a. wetgeving
- Afnemend aantal deelnemers en dus ook mogelijke toekomstige bestuursleden
- Afnemend premiebedrag en premiestuur bij afnemend aantal deelnemers

Hiervoor is als beheersmaatregel gezocht naar strategische heroverweging, o.a. aansluiting bij bijvoorbeeld een APF. Een project is gestart en loopt door in 2022.

- **Cybercrime/IT**

De werkgever als professionele financiële instelling en de PUO waaraan taken zijn uitbesteed hebben veel aandacht voor dit onderwerp en strikte controles. Desalniettemin merken we in een wereldwijde omgeving waarin bedrijven cyberaanvallen, die zelfs politiek gedreven kunnen zijn, het hoofd moeten bieden. Mitigerende maatregel is de professionele eisen die gesteld worden aan de instellingen en de invulling van dit beleid en de voortdurende monitoring c.q. controle hierop. Dit risico heeft onveranderd verhoogde aandacht van het Bestuur.

Risicoprofiel en Vereist Eigen Vermogen

Voor de berekening van het Vereist Eigen Vermogen (VEV) wordt de zogenoemde 'wortelformule' uit het standaard model van DNB toegepast. Deze wortelformule is een functie van de afzonderlijke eisen voor de risicocategorieën. Het standaard model kent vastgestelde scenario's ('schokken') voor de financiële risicocategorieën, te weten het renterisico (S1), zakelijke waarden risico (S2), valutarisico (S3), grondstoffenrisico (S4), kredietrisico (S5), verzekerings technisch risico (S6), liquiditeitsrisico (S7), concentratierisico (S8), operationeel risico (S9) en actief beheer risico (S10). De risicocategorieën S7/S8/S9 zijn per definitie op nihil gesteld.

Er is geen aanleiding om aan te nemen dat het risicoprofiel van het Fonds materieel afwijkt van de uitgangspunten van het standaardmodel. Het Fonds toetst dit jaarlijks en legt de onderbouwing hiervan ook jaarlijks vast. Het VEV van het Fonds kan adequaat berekend worden met behulp van het standaardmodel.

BELEGGINGSPARAGRAAF

Crisisbeleid

In het eerste kwartaal van 2021 is het crisisbeleid dat sinds maart 2020 in verband met de COVID 19 pandemie met wekelijks overleg van de beleggingscommissie plaatsvond, enigszins afgezwakt. Het wekelijks overleg van de beleggingscommissie en de vermogensbeheerder is omgezet naar een tweewekelijks overleg van de beleggingscommissie en een maandelijks overleg met de vermogensbeheerder. Deze fase van het crisisbeleid is onveranderd voortgezet in 2021 en begin 2022. Het crisisbeleid voor 2022 is mede ingegeven door de inval in Oekraïne door Rusland en de boycot door Westerse landen van Rusland op de geld-/financiële markten en de terugtrekking van internationale bedrijven van de Russische markt. Dit heeft geleid tot ernstige fluctuaties op de markten en versterkte inflatie. De portefeuille van het Pensioenfonds bevatte per 31 december 2022 een positie van € 1,2 mln. in een Russisch bedrijf, die begin januari 2022 verkocht is. Er zijn geen verdere posities.

Strategische en tactische asset allocatie

Een belangrijke basis voor het beleggingsbeleid van het Fonds is de ALM studie, waarbij het pensioen-, toeslag-, premie- en beleggingsbeleid in samenhang wordt bestudeerd ter bepaling van het lange termijn perspectief van het Fonds. Daarnaast is na de invoering van het nieuwe Financieel Toetsingskader een haalbaarheidstoets en het risicobeleid uitgewerkt.

In het vierde kwartaal van 2021 heeft een nieuwe ALM studie en meerdere scenario analyses plaatsgevonden. Deze hebben in 2021 nog niet geleid tot fundamentele strategische wijzigingen in het beleggingsbeleid.

In de uitwerking van de ALM in 2021 die nog verder loopt in 2022 zijn verschillende scenario analyses gebruikt, om te komen tot een maximaal pensioenresultaat binnen de vastgelegde risicohouding rekening houdend met de verschillende categorieën deelnemers. Hierbij is ook specifiek gekeken naar de kortere termijn, zijnde vijf jaar, in verband met de wijzigingen in het pensioenstelsel die uiterlijk 2027 wordt voorzien. Dit nieuwe beleid zal leiden tot persoonlijke profielen en daardoor wijzigingen in het beleggingsbeleid toegespitst op leeftijdscohorten en persoonlijke wensen van de individuele deelnemer.

Uitgangspunt van het huidige beleggingsbeleid is naast de toetsing van de risicopreferentie van de deelnemers, die in de enquête die IPSOS midden 2021 heeft gehouden, onveranderd onze doelstelling en de hieruit afgeleide "Investment Beliefs":

Het op lange termijn zoveel mogelijk zeker stellen van de nominale pensioenaanspraken en -rechten, uitgaande van het strategisch beleggingsbeleid waarbij rekening gehouden wordt met de toeslagambitie van het Fonds.

1. Het strategisch beleggingsbeleid vloeit voort uit de lange termijn pensioenverplichtingen. Het integraal balansmanagement en asset en liability management vormen daarom de basis voor dit beleid;
2. Risicomanagement vormt een integraal onderdeel van de besluitvorming. Besluiten zijn gebaseerd op het geformuleerde integraal risicobeleid;
3. Het Fonds kan geen rente- en valutabewegingen voorzien. De strategische rente- en valuta-afdekking is gebaseerd op het geformuleerde risicobeleid;
4. Beleggingsproducten moeten passen binnen het governance budget (tijd/kennis Bestuur) en dus begrijpelijk, transparant en uitlegbaar zijn;
5. Het Fonds neemt maatschappelijk verantwoord beleggen integraal mee in zijn beleggingskeuzes;
6. Diversificatie voegt waarde toe en zorgt voor spreiding van het beleggingsrisico, onder voorbehoud van een efficiënte uitvoering (minimale posities van 5% per asset class);
7. In alternatieve of innovatieve producten wordt uitsluitend belegd als hiertegenover een adequate risico afweging en vergoeding (na kosten) staat;
8. Actief beleggen is zinvol waar markt inefficiënties en resultaten opwegen tegen de relatief hoge kosten;
9. Tactische asset allocatie is beperkt toegestaan.

Deze uitgangspunten en het gevoerde risicobeleid hebben geleid tot een strategisch beleggingsbeleid dat is vertaald in een matching- en return portefeuille.

De matchingportefeuille streeft naar het zoveel mogelijk matchen van de beleggingen met de verplichtingen om op lange termijn de nominale verplichtingen na te kunnen komen. De return portefeuille heeft als doel om met meer risico meer opbrengsten te genereren om naar de toekomst de aanspraken zoveel mogelijk waardevast te kunnen houden.

De strategische asset allocatie is in onderstaande normportefeuille weergegeven.

Beleggingscategorie	Strategisch gewicht	Minimum	Maximum
Vastrentende waarden	75,0%	70,0%	80,0%
- hoogwaardige euro staatsobligaties (inclusief staatsleningen grondstoflanden)	20,0%	15,0%	25,0%
- euro bedrijfsobligaties	35,0%	30,0%	40,0%
- US bedrijfsobligaties	7,5%	5,0%	10,0%
- emerging market debt hard currency	7,5%	5,0%	10,0%
- euro high yield obligaties	5,0%	2,5%	7,5%
Zakelijke waarden	25,0%	20,0%	30,0%
- aandelen	25,0%	20,0%	30,0%
95% ontwikkelde markten SRI			
5% opkomende markten			
Liquide middelen	0,0%	0,0%	5,0%

De samenstelling van het vermogen dient voor het overige binnen de bovenstaande minima en maxima te blijven. De bandbreedtes die hierboven zijn vermeld bij alle categorieën hebben een operationeel karakter en zijn bedoeld om hoge transactiekosten te vermijden. Ze hebben derhalve een passief karakter.

Er hebben in 2021 geen strategische aanpassingen in de beleggingsportefeuille plaatsgevonden.

Op basis van de uitkomsten van de ALM die in 2021 is gehouden maar nog niet afgewikkeld, is wel gekeken naar de mogelijke aankoop van inflation linked bonds en secured income assets. De defensieve meerwaarde van inflation linked bonds kwam in de scenario analyses slechts zeer beperkt tot uitdrukking. Dit heeft er toe geleid dat het bestuur begin 2022 besloten heeft dat - ondanks de verwachting dat een dergelijk produkt een risico mijdende bijdrage zou kunnen leveren - niet hierin te investeren.

Duurzaam en verantwoord Beleggingsbeleid

Conform artikel 135 van de Pensioenwet en artikel 27 van de Code Pensioenfondsen houdt het Fonds bij het investeringsbeleid rekening met het milieu, klimaat en mensenrechten. Onze fiduciair vermogensbeheerder DWS beschrijft in haar "Directives for Portfolio Management" dat naast de financiële analyses voor de investeringen ook niet-financiële aspecten worden meegewogen. DWS is signatory van de UN Principles for Responsible Investing and UN Global Compact. In 2021 heeft het Fonds met de vermogensbeheerder overlegd hoe de communicatie op basis van de nieuwe Europese wetgeving "Sustainable Finance Disclosure Regulation" (SFDR) vorm gegeven kon worden. Vooralsnog is gekozen voor de zogenaamde "SFDR artikel 6 variant", de lichtste, hoewel indien gekeken wordt naar de ESG/status van de portefeuille een SFDR artikel 8 kwalificatie ook mogelijk is. Het Fonds wil echter vermijden een te optimistisch beeld te schetsen. Hierover wordt in 2022 verder gesproken met de vermogensbeheerder.

Uitvraag deelnemers Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Uit een enquête onder alle deelnemers midden 2021 komen de volgende punten naar voren:

- De deelnemers zijn positief over de verduurzaming van de beleggingsportefeuille van SPDBN.
- Een deel van de deelnemers, relatief vaak slapers, is echter van mening dat SPDBN nog méér moet doen op dit gebied.
- Wanneer de verduurzaming echter een negatief effect heeft op het rendement, dan haken met name degenen af die aangeven dat zij verduurzaming 'prima, maar niet nodig' vinden. Zij plaatsen rendement boven verduurzaming. Degenen die de verduurzaming door SPDBN goed of zelfs nog niet voldoende vinden, zijn veel vaker bereid om daarvoor een stukje rendement in te leveren.
- De uitsluiting van bepaalde niet-duurzame bedrijven door SPDBN op basis van de VN ontwikkelingsdoelstellingen wordt positief ontvangen, al ziet niet iedereen de noodzaak.
- Men heeft vooral moeite met beleggingen in de wapenindustrie en ziet graag dat SPDBN daar niet in belegt. Ook beleggingen in palmolie, tabak en seks worden negatief beoordeeld.

Uitsluitingen

Het Fonds belegt niet direct in nucleaire (en conventionele) wapens en ondernemingen die primair omzet genereren uit de kansspelen- en seksindustrie. Het Fonds heeft daarnaast participaties in beleggingsfondsen voor bepaalde beleggingscategorieën, waar het Fonds geen directe invloed op kan uitoefenen, tot een minimum beperkt. Het aantal beleggingsfondsen is in 2019 teruggebracht tot het Euro High Yield Fonds. Hiervoor is na overleg met de vermogensbeheerder besloten tot wijziging naar een ESG High Yield Fonds. Dit is nog niet geheel afgerond. In 2020 zijn binnen het uitsluitingsbeleid eveneens alle directe beleggingen in de tabaksindustrie afgestoten. Het uitsluitingsbeleid is gecodeerd in de systemen van de vermogensbeheerder.

Verdieping ESG-beleid

Voor de verdieping van het ESG-beleid hebben wij samen met onze vermogensbeheerder op basis van een jaarlijkse analyse besloten een aantal posities in bedrijven die niet in overeenstemming functioneren met de UN Sustainable Development Goals (SDG's) 7 en 13 af te stoten. In 2021 heeft een herschikking in de portefeuille plaatsgevonden ter uitsluiting van bedrijven die meer dan 5% contributie hebben aan deze SDG's ter uitvoering van deze doelstelling. Bedrijven die een duidelijke strategie hebben vastgelegd om in 2030 tot een transitie te zijn gekomen en hiervoor een officiële rating hebben, zijn gehandhaafd.

Rendement

Het totale beleggingsrendement van het Fonds is na het positieve resultaat over 2020 van 16,36% na aftrek van commissie in 2021 negatief uitgekomen namelijk op -1,18%.

Dit was voornamelijk het gevolg van de enerzijds stijgende rente, die een negatieve invloed op het grote deel van de afdekking van de verplichtingen heeft. Ook de ontwikkeling op de aandelenmarkt was na een daling in de herfst positief, het jaar sloot in ieder geval met beurswinsten af. De aandelen binnen de beleggingen hebben onveranderd in 2021 goed gepresteerd. De obligatieportefeuille die een overgroot onderdeel vormt bleef echter achter door de opwaartse rentetendens.

De renteverhoging heeft echter, ook al is een deel afgedekt, een positieve invloed op de hoogte van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad gedurende 2021 duidelijk gestegen is.

Performance 2021 SPDBNL

Rendementen in procenten	Totaal	EQ	HY	Gov	EMD	EUR Corp	USD Corp	IRS	TAA
1 januari 2021 - 31 december 2021									
Rendement Pensioenfonds	-1,18	27,47	3,25	-7,81	-2,71	-1,20	-2,22	-5,76	0,00
Benchmark		27,94	3,53	-7,52	-2,84	-1,14	-2,00	N.A.	N.A.
Relatief rendement		-0,47	-0,28	-0,29	0,13	-0,06	-0,22	N.A.	N.A.
Omvang in mln. €	620	166	25	103	38	213	38	36	1

*EQ=Equities, HY= High Yield Bonds, Gov=Government Bonds, EMD=Emerging Market Debt, EUR Corp=Euro Corporate Bonds, USDCorp=USD Corporate Bonds, IRS=Interest Rate Swaps, TAA = Tactical Asset Allocation

Performance matching & Return 2021 SPDBNL

Attributie in procenten	Matching assets			Return-seeking assets					DBNL
	Gov	EUR IG	IRS	EQ	HY	EMD	USD IG	TAA	Total
1 jan 2021 - 31 dec 2021 (YTD)									
Omvang in mln. €									

Inflatie gerelateerde producten

Nadat de inflatieswaps in 2017 uitgelopen waren, heeft het Bestuur besloten niet te investeren in speciale producten ter afdekking van het inflatierisico. Het Bestuur heeft de inflatie in de afgelopen jaren gevolgd en hierover regelmatig overleg gevoerd. Gezien de oplopende inflatie in 2021 zijn in de ALM-studie van 2021 scenario's gedraaid ter afdekking van het inflatierisico. De invloed van het beleggen van 10% inflatiegerelateerde obligaties of dergelijke producten op de dekkingsgraad bij toename van inflatie was echter dermate gering dat besloten is hierin niet te beleggen.

Verloop strategische aanpassingen beleggingsbeleid

In de afgelopen drie jaren zijn een aantal wijzigingen binnen het mandaat uitgevoerd ter bescherming van het kapitaal van het Fonds. Ten einde een zo transparant mogelijk beeld van de besluitvorming te geven, onderstaand het verloop over de drie jaar.

In 2019 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

1. Aanpassing strategische rente-afdekking van 80% naar 70%
2. Verkoop Convertibles ten gunste van aandelen (5%) verhoging strategisch percentage aandelen naar 25%
3. Verkoop 3,78% aandelen Emerging Markets en aankoop 5% ESG EM ETF
4. Swap restrike ter waarde van € 44 mln. belegd pro rata over de gehele portefeuille, onder wijziging van bilateral swaps naar LCH cleared swaps voor de nieuw afgesloten swaps

In 2020 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

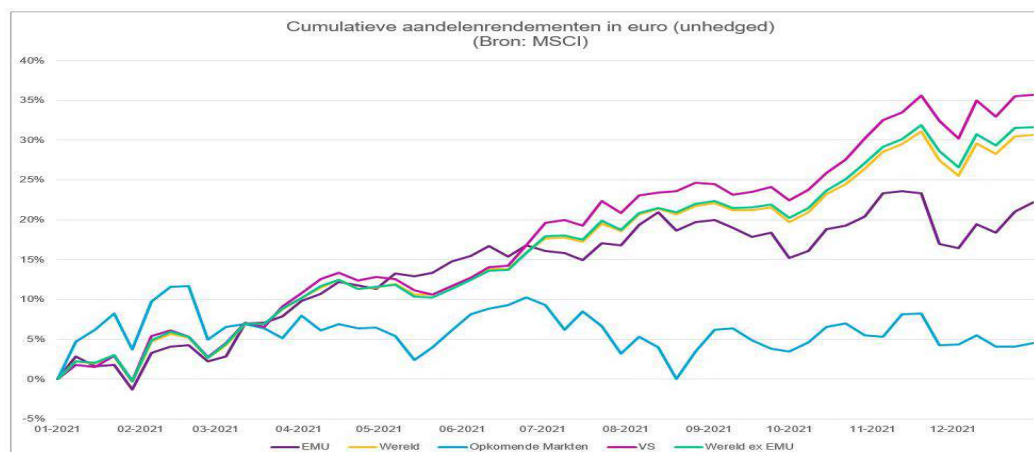
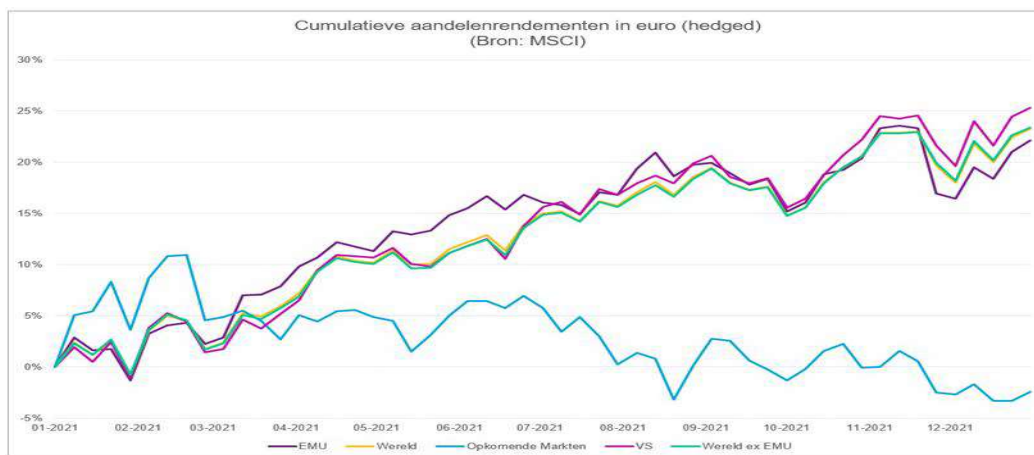
1. Aanpassing van de High Yield positie naar gedeeltelijk een ESG HY Fund. De uitvoering heeft slechts voor 21% plaatsgevonden door de illiquide markt
2. Swap Restrike/Cash ter waarde van € 10 mln. belegd in EUR IG Corporates

In 2021 hebben geen strategische aanpassingen plaats gevonden. De laatste bilaterale OTC swaps zijn in het 4 kwartaal omgezet naar cleared OTC swaps.

Aandelenmarkten

De aandelenmarkten toonden in 2021 een gemengd beeld, na de scherpe daling in maart 2020 na de wereldwijde uitbraak van COVID 19 zette het snelle herstel dat in 2020 zichtbaar was door in 2021. Ook de introductie van een vaccin en de wereldwijde vaccinatieprogramma's hebben tot positieve stemming onder de consumenten geleid. Daarnaast werden nog grote steunprogramma's van de overheden in 2021 doorgezet. Dit had een herstel van de economie tot gevolg, die enigszins getemperd werd door nieuwe virus uitbraken en maatregelen in het laatste kwartaal van 2021. Desalniettemin sloot het jaar positief af, met stijgende dekkingsgraden bij pensioenfondsen.

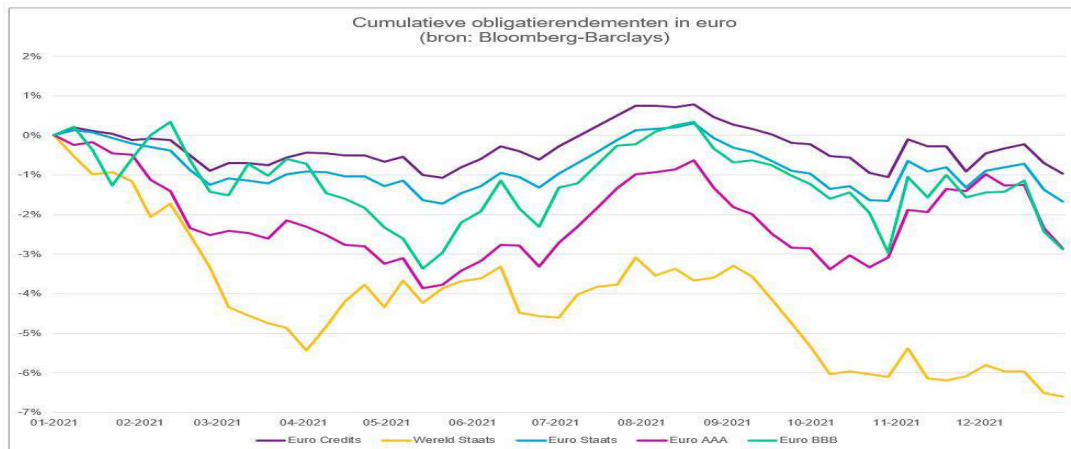
In de volgende afbeelding zijn de cumulatieve aandelen rendementen in euro weergegeven. In de eerste grafiek zijn de rendementen "in Euro hedged" zichtbaar. Het Fonds heeft de beleggingen grotendeels "gehedged" naar Euro. In de tweede grafiek is het rendement "unhedged" zichtbaar.

Obligatiemarkten

De Europese overheidsobligaties evenals de bedrijfsobligaties lieten ondanks de nog lopende opkoopprogramma's van de Centrale Banken een negatief resultaat zien. Dit is een reactie op de stijgende rentevoet gedurende 2021. Ook het rendement op de Amerikaanse obligatiemarkt bleef achter bij 2020.

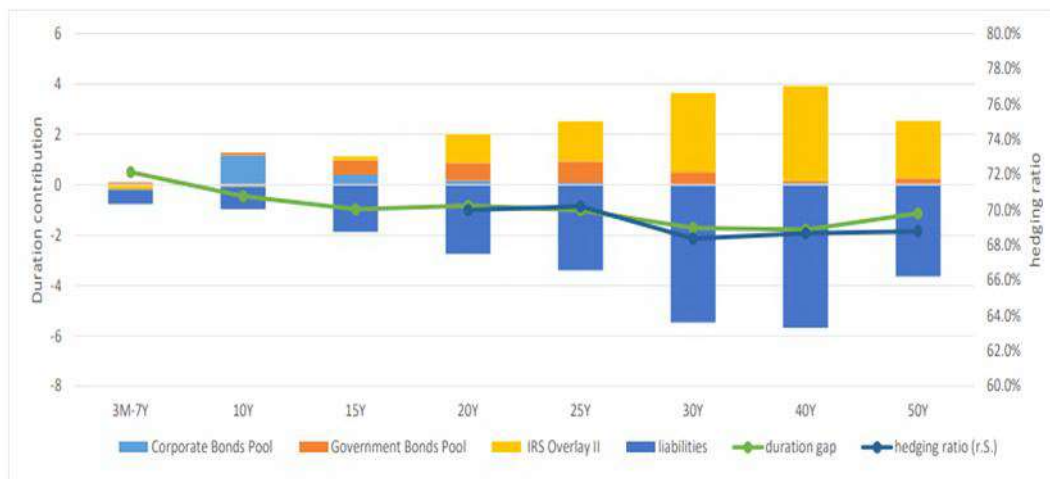
In de volgende afbeelding zijn de cumulatieve rendementen van euro obligaties weergegeven.

Rente-afdekkingsbeleid

De dekkinggraad van het Fonds wordt berekend en gerapporteerd op basis van de UFR-methode, terwijl de beleggingen worden gewaardeerd op basis van marktrente. Omdat het strategische rente-afdekkingspercentage volgens de beleggingsstrategie rond 70% ligt op basis van de dekkinggraad berekend op marktrente, kunnen er afwijkingen ontstaan t.o.v. de afdekking op basis van de UFR-methode o.b.v. verplichtingen. Eind 2021 was de totale renteafdekking circa cf. het onderstaande overzicht met de posities per looptijd.

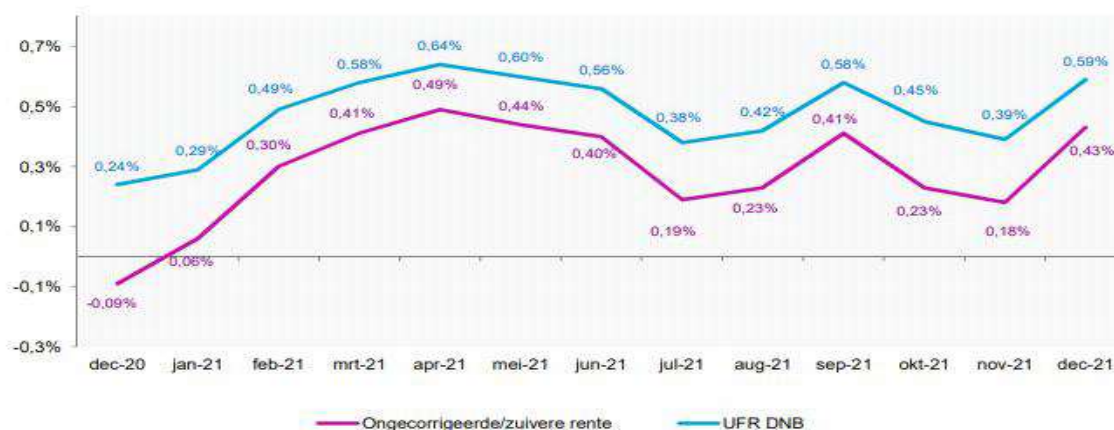
OVERVIEW: CURVE POSITIONING VS SWAP RATE VALUATION

Duration gap

De duration van de vastrentende portefeuille (voor afdekking) is met 9,8 jaar relatief kort (eind 2020 10,2 jaar). De duration van pensioenverplichtingen is per eind 2021 23,4 jaar (2020 24,0 jaar). Het streefniveau voor de afdekking is sinds 2019 70% op basis van de marktwaarde dekkingsgraad (de zuivere dekkingsgraad). Het rente-afdeckingspercentage is in alle buckets vanaf 15 jaar gelijk, namelijk 70%. Dit beleid was in 2021 ongewijzigd van kracht. Voor de tactische ruimte voor de vermogensbeheerder geldt een bandbreedte van 5%. Dit is met name besloten voor operationele redenen en uit kostenoverwegingen (om het aantal transacties te minimaliseren). Ook voor de hiervoor genoemde grenzen wordt gekeken naar het afdeckingspercentage gerelateerd aan de zuivere marktrente. De mate van afdekking wordt op maandbasis berekend door middel van een "Liability valuation" door de actuaaris.

De rentetermijnstructuur over 2021 geeft het volgende beeld:

Gedurende 2021 zijn alle OTC-swaps vervangen door cleared swaps. Dit heeft geleid tot hogere liquide middelen om bij stijgende rente te kunnen voldoen aan stijgende buffers die uitsluitend in cash worden aangehouden bij de clearing.

Het afdeckingsbeleid van het renterisico dat werd uitgevoerd op basis van de zuivere marktrente leidde eind 2021 tot een rente-afdekking van 70 %. Het afdeckingsbeleid van het renterisico wordt uitgevoerd op basis van de zuivere marktrente. Dit heeft eind 2021 geleid tot een rente-afdekking binnen de toegekende tactische bandbreedte van 65%-75%, berekend op basis van de dekkingsgraad. Dit komt overeen met een afdeckingspercentage conform de UFR-methode die DNB voorschrijft van 102,1% op basis van de verplichtingen en 82,0% op basis van dekkingsgraad.

De feitelijke afdekking op basis van de marktrente bedroeg 68,8% (opgave actuaaris). De rente-afdekking van de verplichtingen op basis van de UFR curve bedraagt 102,1%, zoals eerder vermeld. Dat betekent derhalve dat het Fonds volledig het renterisico van de verplichtingen heeft afgedekt als gekeken wordt naar de dekkingsgraad die gebruikt wordt om toeslagen te bepalen.

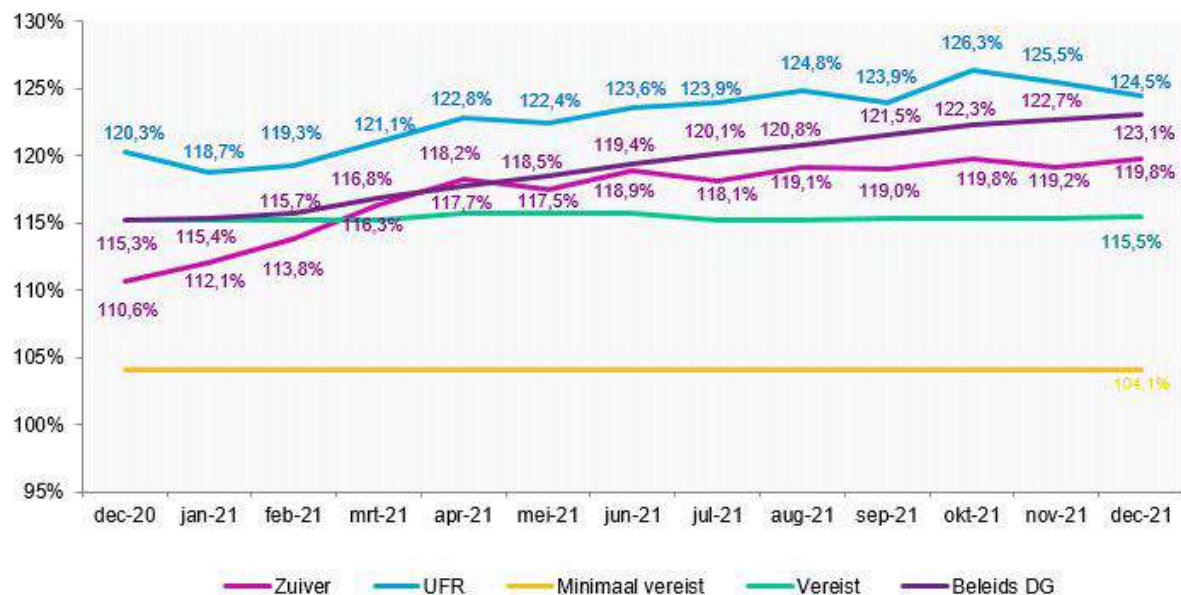
Externe vermogensbeheerder

Het Fonds heeft sinds december 2008 DB Advisors (met ingang van 2017 genaamd DWS) als fiduciair beheerder. Het mandaat is sinds 1 januari 2010 gebaseerd op een vaste commissie basis zonder extra commissie voor "out performance". Het oorspronkelijke contract is opgesteld volgens de Dufas methodiek. De aanbevelingen van DNB inzake de uitbesteding van Vermogensbeheer gepubliceerd in 2013 zijn gedeeltelijk in het contract opgenomen. Sinds ingang van 24 mei 2013 zijn alle assets overgegaan naar een asset pooling platform in Luxemburg. In 2019 is onderhandeld over een verlenging van het mandaat onder flexibilisering van de opzeggingsclausule in het contract. Dit in verband met strategische ontwikkelingen op de pensioenmarkt en de strategie van het Fonds. Dit traject is in mei 2019 afgesloten met de verlenging van het contract voor een periode van 3 jaar. Eind 2021 zijn gesprekken gestart over de verlenging van het contract weliswaar tegen de achtergrond van de strategische heroverweging over de toekomstige horizon van het Fonds.

FINANCIËLE EN ACTUARIËLE PARAGRAAF

Verloop dekkingsgraad

De dekkingsgraden hebben zich in 2021 als volgt ontwikkeld:

bron: Willis Towers Watson dekkingsgraadmonitor december 2021

Bij het bepalen van de financiële positie van het Fonds zijn de volgende dekkingsgraden van belang:

1. de actuele (UFR) dekkingsgraad - op basis van de balans van het Fonds;
2. de vereiste dekkingsgraad - op basis van de wettelijke solvabiliteitseisen;
3. de minimaal vereiste dekkingsgraad - op basis van de wettelijke minimale solvabiliteitseisen;
4. de beleidsdekkingsgraad - berekend op basis van het gemiddelde van de 12 dekkingsgraden per maandeinde;
5. de zuivere dekkingsgraad - op basis van de werkelijke marktrentes.

Vanaf 2015 is de beleidsdekkingsgraad de basis voor het bepalen van de financiële positie en de toeslagverlening.

De onder punt 2 vermelde vereiste dekkingsgraad, zoals deze voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet, bedraagt voor het Fonds per 31 december 2021 115,5% (2020: 115,2%). De vereiste dekkingsgraad is berekend op basis van het standaard model. De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,1% (2020: 104,1%).

Als de beleidsdekkingsgraad (punt 4) hoger is dan de vereiste dekkingsgraad (punt 2), is sprake van reserve-overschot. Als de beleidsdekkingsgraad zich bevindt tussen de dekkingsgraden vermeld onder de punten 2 en 3, dan is sprake van reservetekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan genoemd onder punt 3, dan is sprake van onderdekking (of ook wel dekkingstekort genoemd).

Actuariële analyse van het resultaat

Het saldo van baten en lasten over 2021 en 2020 kan als volgt worden geanalyseerd:

	2021	2020
Resultaat op beleggingen/marktrente	32.011	15.524
Resultaat op premie	-1.582	-514
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	243	464
Resultaat op overlevingskansen	-760	-606
Resultaat op voorwaardelijke toeslagverlening	-12.864	-2.441
Resultaat op incidentele mutaties	-	9.627
Resultaat op waardeoverdrachten	14	-24
Resultaat op uitkeringen	9	21
Overige oorzaken	43	-43
Resultaat	17.114	22.008

Het resultaat in boekjaar 2021 bedraagt € 17,1 mln. positief. Belangrijke deelresultaten zijn het resultaat op de wijziging van de marktrente van € 47,2 mln. positief, het resultaat op de eerste stap van de aangepaste UFR-methodiek van € 9,5 mln. negatief en het resultaat op beleggingsopbrengsten van € 5,7 mln. negatief.

Het resultaat op premies is het verschil tussen de feitelijke premies en het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag. Bij het resultaat op premies zit de onttrekking aan de premie-egalisereserve niet inbegrepen. Rekening houdend met de onttrekking bedraagt het resultaat op premie € 1,5 mln. negatief.

In 2021 is besloten om per 1 januari 2022 de aanspraken van alle deelnemers te verhogen met 2,68%. De toeslagverlening is verwerkt in 2021 en resulteert in een stijging van de voorziening van € 12,9 mln.

Ultimo 2021 bedroeg de gemiddelde marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (op basis van UFR) circa 0,59% (2020: 0,24%).

Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heeft de certificerend actuaris zich ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Het oordeel van de certificerend actuaris over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar de mening van de certificerend actuaris voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merkt de certificerend actuaris op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, zijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

VOORUITZICHTEN EN GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Toeslagverlening

Per 1 januari 2022 kon een toeslag verleend worden van 2,68%.

De grens voor volledige toeslagverlening wordt jaarlijks zodanig vastgesteld dat deze voldoet aan de eis van toekomstbestendigheid. Per 31 oktober 2021 bedraagt deze grens voor het Fonds 125,7%. De datum van vaststelling, vastgelegd in de ABTN van het Fonds, van de toeslag is ultimo oktober. Dit betekent dat uit vorige jaren, sinds 2016, nog een indexatie van in totaal 3,27% openstaat. Deze gemiste toeslag zal, zodra de financiële situatie dit toelaat, op basis van datum van de gemiste toeslag worden ingehaald.

Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar pagina 25.

Door de toenemende inflatie in 2022 met name door de hoge gas- en olieprijsen en de recente economische ontwikkelingen ten gevolge van de ontwikkelingen rond Oekraïne, zal een volledige toeslagverlening ook over 2022 waarschijnlijk niet mogelijk zijn.

Economische ontwikkelingen en Oekraïne

De onrust en uiteindelijk de inval van Rusland in Oekraïne hebben in het eerste kwartaal 2022 geleid tot dalende beurzen en record hoge gas- en olieprijsen, en een schaarste in bepaalde producten en dus toename van de consumentenprijsen en inflatie. De situatie is op moment van het schrijven van dit verslag onzeker, hoewel al duidelijk is dat de invloed op de wereldeconomie en op de humanitaire situatie van grote aantallen bewoners zeer ernstig zijn en geleid hebben tot een herschikking van de wereldorde die ongekend is na de tweede wereldoorlog. Door met name dalende aandelenmarkten en stijgende credit spreads zijn de beleggingen van het Fonds negatief geraakt. Dit heeft een negatieve uitwerking op het belegd vermogen.

Het Fonds had ultimo 2021 een positie van € 1,2 mln. in een Russisch bedrijf. Deze positie is in januari 2022 voor de inval in Oekraïne verkocht.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad na balansdatum is eind eerste kwartaal 2022 ondanks de fluctuerende beurzen en de teruggang in belegd vermogen - ingegeven door de stijgende rente en daarmee de dalende verplichtingen voor het kleine niet afgedekte deel - gestegen naar 122,9% en de beleidsdekkingsgraad naar 123,3%.

COVID 19 Pandemie

In 2022 is na de extra maatregelen eind 2021 en begin 2022 de pandemie weliswaar nog niet geheel onder controle, maar lijkt met de Omikron variant minder gevaarlijk te worden. Deze variant is echter wel besmettelijker, dit heeft geleid tot veel uitval bij bedrijven, scholen en zorginstellingen. In het eerste kwartaal van 2022 zijn veel beperkende maatregelen opgeheven, waardoor het leven in Nederland langzaam weer een normale vorm aanneemt. Het grootscheepse vaccinatieprogramma dat wereldwijd is gestart heeft eveneens bijgedragen aan een afname van ernstig zieken. In Nederland heeft de pandemie niet geleid tot negatieve consumentenbestedingen. De sectoren die het meest geleden hebben, behoren tot de toeristenbranche, horeca en cultuursector. Deze sectoren zijn minder vertegenwoordigd in de beleggingsportefeuille.

Het Pensioenakkoord en Strategische heroverweging Fonds

Inmiddels is het Fonds samen met de werkgever gestart aan een programma waarbij besloten zal worden welke contractvorm voor de pensioenvoorziening in het kader van het pensioenakkoord in de toekomst gekozen zal worden. Uit een enquête onder alle deelnemers is voor de risicopreferentie een toch over het algemeen vrij defensief beleid naar voren gekomen, redelijk conform het huidige beleggingsbeleid. De antwoorden over de twee nieuwe pensioenvormen vragen nog om verdere uitwerking. Enerzijds wordt gekozen voor een vorm van solidariteit, dat komt overeen met het nieuwe pensioencontract, anderzijds wordt gekozen voor de mogelijkheid bij ingang van het pensioen een vaste uitkering te krijgen. Dit is alleen bij een individuele contractvorm zoals de verbeterde premieregeling momenteel mogelijk. Ook op de vraag over het voortbestaan van een eigen Fonds werd gemengd gereageerd. Gezien de vertraging in de wetgeving omtrent het nieuwe pensioenstelsel heeft het Bestuur samen met de werkgever ervoor gekozen om in het vierde kwartaal

2021 met een uitloop naar geheel 2022 een project te starten om de bestaande regeling elders onder te brengen en op den duur mogelijk over te gaan tot liquidatie van het Fonds.

Commissie Parameters

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur (UFR) de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Dit heeft een drukkend effect op de dekkingsgraad. De dekkingsgraad per 31 januari 2022 is hierdoor 1,7% lager. Daarnaast heeft ook het negatieve resultaat op de return portefeuille van 2,9% en de indexatie voor een daling gezorgd. De dekkingsgraad op basis van de UFR-methodiek van DNB per 31 januari 2022 bedroeg 119,8% en de beleidsdekkingsgraad 123,2%.

Hoewel de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad in het eerste kwartaal 2022 nog op een niveau van 2021 is, is het bestuur zich bewust van en intensief betrokken bij de ontwikkelingen op de financiële markten en de inflatie die in een trendbreuk met afgelopen jaren sterk stijgt.

Amsterdam, 9 juni 2022

Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland
Het Bestuur

B.S. Dornseiffen (voorzitter)	E.M. Mulder-Mosman (secretaris)	V.R.K. Raghoebarsing
J.J. Reitsema	F.T.G.J. Segers	L.P.A. Vermin
J.W. Veldman	D.W. Wesselius	

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Oordeel over het handelen van het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland over het jaar 2021

Achtergrond

Het Verantwoordingsorgaan (VO) van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland (Pensioenfonds) is samengesteld op basis van de principes voor goed pensioenbestuur. De werkwijze van het VO is in een reglement vastgesteld. Er zijn afspraken gemaakt over welke informatie het VO ontvangt (binnen welke termijnen), de frequentie van het overleg met het Bestuur en de te behandelen onderwerpen.

Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het Bestuur, over het door het Bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO legt zijn oordeel tenminste eenmaal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het Bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag waarop het oordeel betrekking heeft.

Het VO heeft het handelen van het Bestuur in 2021 beoordeeld. Het VO heeft dit gedaan aan de hand van alle relevante stukken betreffende 2021, zoals het jaarverslag, de jaarrekening, actuariële rapportages, vergaderstukken en notulen van het Bestuur, input van de diverse subcommissies, het pensioenbureau, alsmede de toegang tot de website met alle relevante stukken van het Pensioenfonds. Ten slotte heeft het VO regelmatig overleg met het (dagelijks) Bestuur van het Pensioenfonds alsmede met de verschillende subcommissies. Daarnaast heeft het VO over 2021 ook, refererend contact gehad met een vergelijkbaar VO (van een ander fonds) en met de adviseur Willis Towers Watson.

Uitvoering

In 2021 is de samenstelling van het VO onveranderd geweest. Het VO heeft door de aanhoudende beperkingen vanwege Corona niet fysiek kunnen vergaderen in 2021, maar heeft via Zoom, Skype en telefonisch vergaderd. In 2021 is, zoals elk jaar, een adviesaanvraag inzake de premievaststelling behandeld, welke door het Bestuur van het Pensioenfonds is ingediend. Deze aanvraag is voorzien van een positief advies.

Oordeel

Visitatie

De VC is positief over de algemene gang van zaken in het Fonds, de wijze waarop belangen zijn afgewogen en de risicobeheersing. De VC is van oordeel dat het beleid van het bestuur voldoende evenwichtig is en op een zorgvuldige manier tot stand is gekomen en uitgevoerd. Het bestuur is in control met betrekking tot de uitbestede activiteiten.

Met betrekking tot de toekomst is het Fonds een migratietraject gestart naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie. Daarbij wordt ook projectmatig rekening gehouden met de aspecten van het nieuwe pensioenstelsel. De VC is positief over de wijze waarop het Fonds aan voornoemde projecten invulling geeft.

Het VO is goed betrokken geweest bij de aftrap en eindevaluatie van het visitatieproces. Tijdens het eindgesprek werden de onderstaande aandachtspunten als meest belangrijk ervaren, waarbij het VO opmerkt dat die zeer kleine aanscherpingen zijn bij deze zeer positief verlopen visitatie.

- Algemeen: Houdt de relatie tussen het tijdsschema met betrekking tot de toekomst van het Fonds en de voortgang van de besluitvorming rondom het nieuwe pensioenstelsel goed in het oog.
- Governance: Neem in de voorlegger standaard een rubriek op waarin de evenwichtige belangenbehartiging aan de orde komt, en besteed hier ook in de notulen steeds aandacht aan.
- Geschiktheid: Stel een concreet plan op voor de permanente educatie (voor de komende jaren) en bewaak de opvolging ervan.

- **Communicatie:** Maak het eenvoudiger om de aangeboden informatie voor deelnemers te vinden door documenten, rapporten en verslagen in rubrieken onder te brengen en niet (alleen) in Nieuwsbrieven en Jaarverslagen aan te bieden.

Communicatie

Ook over 2021 is vanwege Corona het normale pallet aan communicatiekanalen van het Bestuur noodgedwongen anders geweest dan voor de crisis. Over 2021 waren er geen fysieke vergaderingen met deelnemers of slapers/gepensioneerden mogelijk. Met interne stakeholders kon een klein deel van het jaar in beperkte mate wel onderling fysiek vergaderd worden (subcommissies bijvoorbeeld). Ook over 2021 is er speciale aandacht gegaan naar de voorgenomen wettelijke veranderingen in de pensioenregelingen (Pensioenakkoord), mede gezien de veranderingen daarin maar ook gezien de maatschappelijke discussie over het principeakkoord.

Beleggingen

Ten aanzien van de beleggingen van het Pensioenfonds heeft het VO kennis genomen van de resultaten in 2021. Gedurende het jaar heeft er een regulier overleg plaatsgevonden tussen de subcommissies; dit door het vertrek van twee VO leden die beiden deel uitmaakte van de beleggingscommissie. Het nieuwe VO lid en de voorzitter van het VO hebben hierop het gesprek met de subcommissie gezocht waarbij alle vragen na tevredenheid zijn beantwoord. Ook in 2021 hebben door Corona geen fysieke meetings plaatsgevonden maar hebben er regelmatige vergaderingen met het Bestuur en met de adviseur Willis Towers Watson plaatsgevonden.

Conclusie

Het VO oordeelt positief over het handelen van het Bestuur in 2021. Het VO heeft het beeld dat het Bestuur aan de vereisten voldoet, die aan een goed functionerend bestuur worden gesteld.

Het VO is van mening dat het Bestuur van het Pensioenfonds in 2021 in staat is geweest om besluiten te nemen waarbij de belangen van alle belanghebbenden van het Pensioenfonds op een juiste manier zijn afgewogen.

Strategie

Het reeds genoemde Pensioenakkoord (in hoofdlijnen) heeft al in 2020, maar nu ook in 2021, gezorgd voor de nodige tijdsinspanning voor het Bestuur en daarom ook voor het VO. Dit zal naar verwachting in de komende jaren alleen maar toenemen gezien de omvang van het project en de impact op iedereen die te maken heeft met de plannen. Het Bestuur heeft een "klankoordgroep" opgezet met representanten van alle stakeholders, om dit ingewikkelde proces van alle kanten te bespreken - het VO is zeer te spreken over deze opzet, mede omdat partijen die anders geen/weinig spreekrecht of inspraak nu wel hun woord kunnen doen. Het handelen van het Bestuur tijdens de Corona crisis bleef positief en nauwlettend.

Het VO maakt graag van de gelegenheid gebruik om het Bestuur te bedanken voor de openheid, de toegang tot documentatie, en de diverse bijeenkomsten die het VO in staat stellen om haar werk goed te kunnen doen.

Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland
Het Verantwoordingsorgaan

Reactie van het Bestuur

Het Bestuur dankt het VO voor de positieve conclusie over het handelen van het Bestuur in 2021. Het Bestuur dankt het VO in het bijzonder voor de open en prettige samenwerking in 2021 en de inzet in deze drukke tijden van verandering door de invoering van een gewijzigde regeling n.a.v. het Pensioenakkoord.

VERSLAG VAN DE VISITATIECOMMISSIE

1. Inleiding

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland (hierna: het Fonds) heeft VCHolland en daarmee de leden van de visitatiecommissie (hierna: VC), na advies van het Verantwoordingsorgaan (hierna: VO) van het Fonds, de opdracht gegeven tot de uitvoering van een visitatie bij het Fonds.

De VC heeft tot (wettelijke) taak toezicht te houden op (de totstandkoming van) het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Fonds. Binnen dit kader vormt de VC zich een beeld van de wijze waarop het Fonds de Code Pensioenfonds naleeft.

De VC is ten minste belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het VO en de werkgever, en in het jaarverslag. Het intern toezicht vervult zijn taak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het Fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering.

VCHolland heeft voor de uitvoering van visitaties een werkwijze ontwikkeld die uiteindelijk uitmondt in een rapportage over de bevindingen en het oordeel van de VC. De visitatie strekte zich uit tot de op 16 maart 2022 beschikbare informatie over het kalenderjaar 2021.

2. Oordeel/Bevindingen

Samenvattend oordeel:

De VC is positief over de algemene gang van zaken in het Fonds, de wijze waarop belangen zijn afgewogen en de risicobeheersing. De VC is van oordeel dat het beleid van het bestuur voldoende evenwichtig is en op een zorgvuldige manier tot stand is gekomen en uitgevoerd. Het bestuur is in control met betrekking tot de uitbestede activiteiten

Met betrekking tot de toekomst is het Fonds een migratietraject gestart naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie. Daarbij wordt ook projectmatig rekening gehouden met de aspecten van het nieuwe pensioenstelsel. De VC is positief over de wijze waarop het Fonds aan voornoemde projecten invulling geeft.

Samenvattend oordeel Code Pensioenfonds

De Code Pensioenfonds is ingedeeld in acht hoofdthema's. In de hierna opgenomen tabel wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze deze hoofdthema's zich verhouden tot de onderwerpen waarop de VC haar toezicht heeft gericht.

De VC heeft kennisgenomen van de eigen beoordeling van het Fonds met betrekking tot de naleving van de Code. De rapportage en uitleg van de uitzonderingen en de onderwerpen waarover het Fonds wettelijk of volgens de Code is gehouden te rapporteren, is toereikend. De VC merkt op dat beoordeling of goedkeuring van het jaarverslag 2021 niet tot haar mandaat heeft behoord.

	Functioneren VC	Algemeen, opvolging aanbevelingen	Governance	Geschiktheid	Beleggingen	Risico's	Communicatie
Vertrouwen waarmaken		2, 5	1, 3, 4, 5, 9		6, 7	8	
Verantwoordelijkheid nemen			10, 11, 12, 13, 14			12	
Integer handelen		22	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21				
Kwaliteit nastreven	28		23, 24, 25	26, 27, 28, 29, 30			
Zorgvuldig benoemen			34, 39, 40	31, 32, 33, 35, 36, 37, 38			
Gepast belonen			41, 42, 43, 44, 45				
Toezicht houden en inspraak waarborgen	46, 48	47, 50	51, 52, 53, 54, 55, 56, 57				
Transparantie bevorderen		58, 59, 61, 62, 64	65		62		60, 61, 63

De gerapporteerde uitzonderingen zien op het hoofdthema zorgvuldig benoemen (normen 33 en 34). Naar het oordeel van de VC zijn de gerapporteerde uitzonderingen en de onderstaand gerapporteerde bevindingen niet van zodanige aard dat hiermee in materiële zin inbreuk wordt gemaakt op het naleven van genoemde hoofdthema's.

a. Opvolging bevindingen en aanbevelingen

Binnen het Fonds is sprake van een gedegen proces met betrekking tot de afhandeling van de eerdere aanbevelingen. Er is een voldoende motivatie met betrekking tot de aanbevelingen die naar de mening van het bestuur (nog) niet (volledig) opgevolgd zijn.

b. Algemene gang van zaken

De VC is positief over de algemene gang van zaken binnen het Fonds. De ontwikkelingen in de wet- en regelgeving worden goed gevolgd en waar nodig worden bij belangrijke ontwikkelingen speciale themabijeenkomsten belegd zoals bijvoorbeeld de in's en out's van het nieuwe pensioenstelsel. Er is sprake van een goede voorbereiding en advisering binnen de diverse commissies. Het Fonds kent een relatief goede financiële positie. Er is geen reservetekort. Het Fonds voldoet in belangrijke mate aan de Code Pensioenfondsen. Afwijkingen worden voldoende gemotiveerd.

In 2021 heeft het Fonds een verdere concrete invulling gegeven aan de resultaten van een eerdere analyse dat het Fonds vanwege haar kwetsbaarheden geen duurzame toekomst heeft. Het selectietraject naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie is verder ingevuld. Daarbij wordt projectmatig met alle stakeholders ook rekening gehouden met alle aspecten van het nieuwe pensioenstelsel.

c. Governance

verband met IORP II zijn afgerond. Het Fonds heeft een Eigen Risico Beoordeling opgesteld. De bestaande commissiestructuur draagt zorg voor een (inhoudelijk) goede advisering en monitoring. De sleutelfunctiehouders zijn daarbij van toegevoegde waarde. Het Pensioenbureau verzorgt daarbij een goede coördinerende rol. De wijze van rapportering zowel van de externe dienstverleners als intern zijn van een toereikend niveau voor de eigen oordeelsvorming.

Het bestuur neemt de evenwichtige belangenafweging in haar besluitvorming duidelijk mee. Het Fonds heeft voldoende maatregelen genomen voor een integere en beheerste bedrijfsvoering. Specifiek geeft het Fonds daarbij aandacht aan de risico's van belangenverstrengeling. Met betrekking tot het uitbestedingsbeleid is sprake van een bestendige gedragslijn die voldoet aan de (wettelijke) normen. Er is ook sprake van een periodieke evaluatie van de externe dienstverleners. De documentatie van het Fonds is op orde.

De relatie met het VO is goed. Het bestuur zorgt daarbij voor een adequate informatieverschaffing en vraagt tijdig, waar nodig, een advies aan. De opstelling van het VO getuigt van een positief-kritische opstelling. De VC doet nog een aanbeveling in de aanloop naar de besluitvorming de evenwichtige belangenafweging in formele zin meer aandacht te geven.

d. Geschiktheid

De geschiktheid van de leden van de Fondsorganen is van een goed niveau. Het Fonds beschikt over een geschiktheidsplan inclusief een collectief opleidingsplan dat periodiek wordt bijgesteld naar aanleiding van de externe en interne ontwikkelingen. Bij belangrijke onderwerpen worden regelmatig in het kader van een permanente educatie speciale themabijeenkomsten georganiseerd waar nodig met externe ondersteuning. In 2021 is het nieuwe pensioenstelsel een steeds terugkerend onderwerp geweest. Het VO wordt hierbij ook betrokken. De VC heeft kunnen vaststellen dat het deskundigheidsniveau van het VO van een goed niveau is. Het bestuur voert ook jaarlijks een zelfevaluatie uit met eens in de drie jaar externe ondersteuning. De zelfevaluatie bevestigt het beeld van een deskundig en competent bestuur. Mede met het oog op de activiteiten met betrekking tot het migratietraject naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie is de zittingstermijn van de zittende bestuursleden collectief verlengd. De VC doet met betrekking tot de permanente educatie van het Fonds nog een enkele aanbeveling.

e. Beleggingen

Het beleggingsbeleid kan goed worden uitgelegd vanuit missie, visie en strategie, en de risicohouding. De beleggingscommissie speelt een actieve rol bij het bewaken van beleggingsresultaten en risico's, en het adviseren van het bestuur. De van de vermogensbeheerder ontvangen rapportages zijn transparant. Het Fonds heeft conform het daartoe geformuleerde beleid overeenkomstig invulling gegeven aan het beleggingsbeleid. Er is voldoende deskundigheid binnen het bestuur. Het Fonds heeft met het oog op de korte horizon van het Fonds besloten geen fundamentele aanpassingen van het beleggingsbeleid meer te doen. De resultaten van een recent gehouden ALM-studie gaven daar ook geen aanleiding toe. Met betrekking tot het ESG-beleid heeft het Fonds weer een aantal stappen gezet om tot een meer concrete invulling te komen. Wettelijke verplichtingen zijn afdoende ingevuld. Het Fonds stelt zich vanuit zijn eigen verantwoordelijkheden kritisch op jegens de externe (fiduciaire) vermogensbeheerder en realiseert voldoende verdieping bij de uitgevoerde evaluaties. Het beleggingsproces is toereikend in de ABTN beschreven en het Fonds geeft daaraan ook een goede invulling. Het Fonds heeft de aanbevelingen van vorig jaar van de VC goed opgevolgd.

f. Risico's

Het Fonds heeft in algemene zin het IRM-proces met de bijbehorende documentatie goed op orde en de invulling hiervan in de rapportages en de bespreking in commissies en bestuur is goed zichtbaar en te volgen in de verslaglegging. In algemene zin worden de externe ontwikkelingen die van invloed zijn op de beheersingsmaatregelen goed gevolgd. Meer specifiek neemt beheersing van de integriteitsrisico's een belangrijke plaats in het IRM. Dat geldt ook voor beheersing van de IT-risico's. Daarbij maakt het Fonds een goede afweging welke risico's nog extra aandacht behoeven. Het Fonds voert een beleid dat in lijn is met de vastgestelde risicohouding voor het Fonds. De VC heeft kunnen vaststellen dat het Fonds de taken en verantwoordelijkheden van de Sleutelfunctiehouders IORP II (SFH-ers) in de governancestructuur heeft geïntegreerd. De toegevoegde waarde van de SFH-ers is goed zichtbaar. Het Fonds heeft ook een eerste Eigen Risico Beoordeling vervaardigd.

g. Communicatie

Het Fonds hanteert een actief communicatiebeleid in brede zin met een uitgebreide inzet van communicatiemiddelen. Ter invulling van het communicatiebeleid is een communicatiecommissie actief die zorgt voor een gestructureerde aanpak. In het communicatiebeleid wordt het vergroten van het pensioenbewustzijn duidelijk meegenomen. De VC heeft kunnen vaststellen dat het Fonds kritisch is met betrekking tot de resultaten van het gevoerde communicatiebeleid en waar nodig aanpassingen pleegt mede op basis van de mening van de deelnemers. Het Fonds heeft daartoe inmiddels een klankbord ingericht. De individuele informatieverschaffing voldoet aan de wettelijke regels. De website van het Fonds is in algemene zin actueel, breed opgezet en toegankelijk. Meer specifiek besteedt het Fonds voldoende aandacht aan actuele onderwerpen zoals het nieuwe pensioenstelsel. Ook wordt het ESG-beleid in de communicatie met de deelnemers betrokken. De VC doet in het kader van de toegankelijkheid nog een aanbeveling.

De visitatiecommissie

28 april 2022

Mariëtte Simons
Rob Kragten
John Ruben (voorzitter)

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2021	2020
ACTIVA			
Beleggingen voor risico Fonds	(1)	628.241	623.505
Vorderingen en overlopende activa	(2)	44	41.500
Overige activa	(3)	6.293	10.028
		<u>634.578</u>	<u>675.033</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)		
Stichtingskapitaal		2	2
Premie-egaliseringsreserve		8.360	8.450
Algemene reserve		<u>121.277</u>	<u>104.073</u>
		129.639	112.525
Technische voorzieningen voor risico Fonds	(5)	495.190	514.127
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Derivaten met negatieve waarde		9.182	6.300
Overige schulden en overlopende passiva		<u>567</u>	<u>42.081</u>
		9.749	48.381
		<u>634.578</u>	<u>675.033</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	124,5	120,2
Beleidsdekkingsgraad	123,1	115,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2021	2020
BATEN		
Premiebijdragen voor risico Fonds (van werkgevers en werknemers) (7)	14.926	14.533
Beleggingsresultaten voor risico Fonds (8)	-8.462	86.715
	<u>6.464</u>	<u>101.248</u>
LASTEN		
Pensioenuitkeringen (9)	6.121	5.713
Pensioenuitvoeringskosten (10)	888	821
Mutatie technische voorzieningen voor risico Fonds (11)		
Pensioenopbouw	15.361	13.471
Toeslagen	12.864	2.441
Rentetoevoeging	-2.799	-1.465
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-6.130	-5.734
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	259	216
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-725	-850
Wijziging marktrente	-47.163	72.656
Wijziging actuariële uitgangspunten	-	-9.627
Aangepaste UFR-methodiek	9.489	-
Overige wijzigingen	-93	197
	<u>-18.937</u>	<u>71.305</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico Fonds (12)	711	874
Herverzekeringen (13)	567	527
(*) De nummering verwijst naar de toelichting		
	<u>-10.650</u>	<u>79.240</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>17.114</u></u>	<u><u>22.008</u></u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	17.204	21.542
Mutatie premie-egaliseringsreserve	-90	466
	<u><u>17.114</u></u>	<u><u>22.008</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico Fonds	14.886	14.483
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico Fonds	495	48
Betaalde pensioenuitkeringen	-6.089	-5.700
Ontvangen herverzekeringen	-616	314
Betaalde waardeoverdrachten voor risico Fonds	-1.252	-944
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-843	-747
	6.581	7.454
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	382.720	201.404
Betaald inzake aankopen beleggingen	-378.333	-231.459
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	7.764	9.186
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-21.004	18.610
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1.463	-1.574
	-10.316	-3.833
Mutatie liquide middelen	-3.735	3.621
Verloop geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	10.028	6.407
Mutatie liquide middelen	-3.735	3.621
Liquide middelen per 31 december	6.293	10.028

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland, statutair gevestigd te Amsterdam, kantoor houdende De Entree 99-197, (hierna 'het Fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het Fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van Deutsche Bank AG kantoor Amsterdam en gelieerde bedrijfsonderdelen van Deutsche Bank in Nederland. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. Het Bestuur heeft op 9 juni 2022 de jaarrekening vastgesteld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "Schattingswijzigingen".

Schattingswijzigingen

De actuariële grondslagen en veronderstellingen voor de berekening van de reële waarde van de pensioenverplichtingen worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer het vergelijk van veronderstellingen voor sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het Fonds.

Nieuwe UFR - stap 1

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (Ultimate Forward Rate). De nieuwe UFR-parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. De technische voorzieningen ultimo 2021 zijn gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfonds, gebaseerd op de UFR-parameters 2021 (de eerste stap van de nieuwe UFR). Deze eerste stap heeft op 1 januari 2021 geleid tot € 9,5 mln. hogere technische voorzieningen, een € 9,5 mln. lager resultaat en een 2,0% lagere dekkingsgraad.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2021	31-12-2020
US Dollar	1,1331	1,2301
Britse Pond	0,8396	0,9038
Australische Dollar	1,5621	1,6006
Hongkong Dollar	8,8386	9,5358
Japanse Yen	130,4821	126,9965
Canadese Dollar	1,4489	1,5693
Noorse Kroon	9,9786	10,5015
Nieuw Zeelandse Dollar	1,6572	1,7076
Zweedse Kroon	10,2511	10,0685
Zwitserse Frank	1,0354	1,0860
Deense Kroon	7,4363	7,4389
Singapore Dollar	1,5322	1,6270
Israëlische sjekel	3,5184	3,9533

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico Fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering).

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het Fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde zijnde de per balansdatum geldende beurskoers, verhoogd met de lopende intrest.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd op basis van de geschatte toekomstige nettokasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houden met het risicoprofiel en de looptijd.

Derivaten

Derivaten zijn gewaardeerd tegen genoteerde marktprijzen of door middel van waarderingsmodellen en -technieken. Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

Onder overige beleggingen worden opgenomen die beleggingen die niet als een van de hiervoor opgesomde beleggingen geclassificeerd kunnen worden. Tevens worden onder de overige beleggingen opgenomen nog af te wikkelen beleggingstransacties en liquide middelen die beheerd worden door de vermogensbeheerder.

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Premie-egaliseringsreserve

De werking van de premie-egaliseringsreserve is als volgt:

- Indien de CDC-premie in enig jaar hoger is dan de toetspremie, wordt het meerdere toegevoegd aan de premie-egaliseringsreserve. De omvang van de toevoeging aan de premie-egaliseringsreserve wordt ex ante vastgesteld en is gelijk aan het positieve procentuele verschil tussen de CDC-premie en de toetspremie.
- Indien de CDC-premie in enig jaar lager is dan de toetspremie wordt (voor zover noodzakelijk) de premie-egaliseringsreserve aangewend om een verlaging van de streefopbouw (opbouwpercentage) te voorkomen of te beperken. Indien het premietekort niet (volledig) kan worden gefinancierd uit de premie-egaliseringsreserve, dan zal de streefopbouw zodanig worden verlaagd dat de toetspremie gelijk is aan de CDC-premie vermeerderd met de middelen uit de premie-egaliseringsreserve. De omvang van een eventuele onttrekking uit de premie-egaliseringsreserve wordt ex ante vastgesteld op basis van het (procentuele) premietekort in de CDC-premie ten opzichte van de toetspremie.
- De feitelijke dotaties en onttrekkingen aan de premie-egaliseringsreserve vinden (per kwartaal) plaats op het moment van premiebetaling (op basis van de gemaximeerde pensioengevende salarissom aan het begin van het kwartaal).
- De premie-egaliseringsreserve zal nooit negatief worden.
- De eventuele middelen in de premie-egaliseringsreserve worden door het Fonds op dezelfde wijze belegd als de overige middelen van het Fonds.
- Er wordt geen rendement toegekend over de premie-egaliseringsreserve en deze reserve is geen onderdeel voor de berekening van de dekkingsgraad.

Algemene reserve

De algemene reserve houdt rekening met de financiële positie en de aard en omvang van de risico's die het Fonds loopt. De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van de verzekeringstechnische risico's en beleggingsrisico's. Het jaarresultaat wordt, na mutatie van de premie-egaliseringsreserve, toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico Fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico Fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico Fonds wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de toegekende onvoorwaardelijke toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het Bestuur besloten of een toeslag wordt verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken. Alle per balansdatum bestaande toeslagenbesluiten (ook voor toeslagenbesluiten na balansdatum voorzover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen wordt voor arbeidsongeschikte deelnemers rekening gehouden met de tot pensioendatum op te bouwen pensioenaanspraken.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De vaste (gemiddelde) rekenrente waarbij de technische voorzieningen overeenkomen met de technische voorzieningen op basis van de rentetermijnstructuur bedraagt 0,6% (2020: 0,2%).

Overlevingstafels

De voorziening ultimo jaar is berekend op basis van de Prognosetafel AG2020, startkolom 2022 (2020: Prognosetafel AG2020, startkolom 2021). Voorts wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking. Hiervoor is gebruik gemaakt van de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Willis Towers Watson 2020 ervaringssterftemodel (individueel) (2020: Towers Watson 2020 ervaringssterftemodel (individueel)).

Partnerfrequentie

Vóór de pensioenleeftijd het onbepaalde partnersysteem, uitgaande van partnerfrequenties op basis van CBS cijfers 2013 en 2020 (2020: CBS cijfers 2013). Ná de pensioenleeftijd het bepaalde partnersysteem, waarbij voor iedere deelnemer met aanspraak op latent partnerpensioen een voorziening voor latent partnerpensioen wordt aangehouden. Op de pensioenleeftijd wordt de partnerfrequentie gelijk gesteld aan 100%.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Kostenopslag ter grootte van 3,0% (2020: 3,0%) van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers is geen rekening gehouden met een revalidatiekans.

IBNR-voorziening

Vanwege de volledige herverzekering van het arbeidsongeschiktheidsrisico per 2020 is de IBNR-voorziening in twee stappen volledig vrijgevallen (in 2020 en in 2021).

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico Fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen voor risico Fonds van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De CDC-premie die zal gelden per 1 januari van enig boekjaar wordt jaarlijks in het vierde kwartaal van het daaraan voorafgaande boekjaar vastgesteld en geldt voor het gehele boekjaar. De vaste premiesystematiek voor de vaststelling van de CDC-premie wordt voor een periode van vijf jaar vastgesteld. De CDC-premie is vanaf 2017 tot en met 2021 gelijk aan het maximum van de ex ante kostendeekkende premie op basis van 5-jaarsdemping (toetspremie) en de kostendeekkende premie op basis van demping, met dien verstande dat de CDC-premie nooit meer bedraagt dan 33,0% van de (gemaximeerde) pensioengevende salarissom.

De bijdrage voor de werknemers van Deutsche Bank AG wordt bepaald als een percentage van de pensioengrondslag. Dit percentage wordt vastgesteld als 50% van het (positieve) verschil tussen het de CDC-premie en het percentage van 15%. Het resulterende percentage wordt afgerond op halve procenten nauwkeurig, en bedraagt maximaal 5% van de pensioengrondslag.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico Fonds

Mutatie technische voorzieningen voor risico Fonds zijn de wijzigingen in de waarde van de technische voorzieningen, onder meer door:

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Toeslagen

De verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariael berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Aangepaste UFR-methodiek

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (Ultimate Forward Rate). De nieuwe UFR-parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. De technische voorzieningen ultimo 2021 zijn gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR-parameters 2021 (de eerste stap van de nieuwe UFR).

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico Fonds

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

Betaalde herverzekeringspremies en ontvangen uitkeringen worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico Fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	151.468	391.284	80.354	-5.901	617.205
Aankopen	96.770	225.233	14.423	41.907	378.333
Verkopen	-132.743	-193.700	-29.267	-27.010	-382.720
Overige mutaties	-1	-15	-	21.020	21.004
Waardemutaties	49.719	-9.481	-55.008	7	-14.763
Stand per 31 december 2021	165.213	413.321	10.502	30.023	619.059

Bij: derivaten met een negatieve waarde

9.182

628.241

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	132.210	350.978	28.604	14.865	526.657
Aankopen	47.249	177.604	6.606	-	231.459
Verkopen	-34.689	-155.173	-9.457	-2.085	-201.404
Overige mutaties	-	-2	-	-18.608	-18.610
Waardemutaties	6.698	17.877	54.601	-73	79.103
Stand per 31 december 2020	151.468	391.284	80.354	-5.901	617.205

Bij: derivaten met een negatieve waarde

6.300

623.505

- De overige mutaties hebben o.a. betrekking op mutaties liquide middelen onder beheer bij vermogensbeheerder, de mutaties in de lopende interest en de mutatie van de beleggingsdebiteuren en beleggingscrediteuren.
- Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.
- Beleggingen in Deutsche Bank fondsen vinden beperkt en uitsluitend plaats na een selectieproces of deze fondsen "best in class" zijn. De stukken worden tegen beurskoers gekocht en geadministreerd.

Reële waarde

Voor het bepalen van de reële waarde van de meerderheid van de financiële instrumenten van het Fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingmethoden kunnen de beleggingen worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingniveaus:

- Niveau 1: de waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
- Niveau 2: de actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
- Niveau 3: de waarde wordt vastgesteld met waarderingmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Per 31 december 2021				
Aandelen	157.574	7.639	-	165.213
Vastrentende waarden	388.354	24.967	-	413.321
Derivaten	-	10.502	-	10.502
Overige beleggingen	-	30.023	-	30.023
Totaal	545.928	73.131	-	619.059
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Per 31 december 2020				
Aandelen	143.945	7.523	-	151.468
Vastrentende waarden	367.098	24.186	-	391.284
Derivaten	-	80.354	-	80.354
Overige beleggingen	-	-5.901	-	-5.901
Totaal	511.043	106.162	-	617.205

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	157.574	143.945
Aandelenbeleggingsfondsen	7.639	7.523
	165.213	151.468

Per balansdata zijn geen aandelen in- danwel uitgeleend.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie vastrentende waarden naar soort:		
Staatsobligaties (en door de staat gegarandeerde obligaties)	139.913	134.433
Bedrijfsobligaties	248.441	232.665
High yield beleggingsfonds	24.967	24.186
	<u>413.321</u>	<u>391.284</u>

Derivaten

De derivaten zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	801	3.750
Futures	9	14
Rentederivaten	9.692	76.590
	<u>10.502</u>	<u>80.354</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

In verband met uitstaande derivatencontracten heeft het Fonds in 2021 en 2020 de gehele portefeuille met Duitse AAA staatsobligaties als potentieel onderpand voor de rentederivaten gemarkeerd. Het Fonds heeft ultimo 2021 circa € 57,2 mln. aan posities in AAA Duitse staatsobligaties beschikbaar voor margin verplichtingen.

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het Bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het Fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het Fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Expiratie- datum	Contract- omvang	Actuele waarde	
			Activa	Passiva
Valutaderivaten				
EUR/CAD	4-01-2022	6698	16	
EUR/CHF	4-01-2022	5019		30
EUR/DKK	4-01-2022	3283		1
EUR/GBP	4-01-2022	5568		77
EUR/HKD	4-01-2022	1099	6	
EUR/NOK	4-01-2022	492		14
EUR/SEK	4-01-2022	745	3	
EUR/SGD	4-01-2022	933		8
EUR/USD	4-01-2022	98716	505	
USD/EUR	4-01-2022	75		
USD/EUR	4-01-2022	5		
EUR/AUD	5-01-2022	25		1
EUR/AUD	5-01-2022	59		1
EUR/AUD	5-01-2022	2614		45
EUR/JPY	5-01-2022	10170	201	
EUR/JPY	5-01-2022	47	1	
JPY/EUR	5-01-2022	6000		1
EUR/USD	14-01-2022	35131	102	
EUR/USD	18-03-2022	39796	143	
USD/EUR	18-03-2022	2350	3	
		218.825	980	178
Futures				
Euro-Bund Future	8-03-2022	79	11	
Euro-Bund Future	8-03-2022	18	6	
Euro-Buxl 10Y	22-03-2022	10		2
Euro-Buxl 10Y	22-03-2022	21		6
			17	8
Rentederivaten				
6M / Euribor 0,441% VANILLA (CCP)	16-01-2026	26.000		694
6M / Euribor 1,153% VANILLA (CCP)	16-01-2034	6.000		629
6M / Euribor 1,413% VANILLA (CCP)	1-06-2042	7.900	1.432	
6M / Euribor 0,896% VANILLA (CCP)	14-08-2028	3.000	174	
6M / Euribor 1,376% VANILLA (CCP)	16-01-2059	15.250	5.354	
6M / Euribor 1,359% VANILLA (CCP)	16-01-2069	25.600	11.726	
IRS EUR R F 0,412% VANILLA (CCP)	18-09-2049	23.550		475
6M / Euribor 0,370% VANILLA (CCP)	18-09-2059	23.990		265
6M / Euribor 0,326% VANILLA (CCP)	18-09-2069	11.640		53
6M / Euribor 0,863% VANILLA (CCP)	28-01-2046	5.030		504
6M / Euribor 0,074% VANILLA (CCP)	28-01-2041	8.200		696
6M / Euribor 0,327% VANILLA (CCP)	6-09-2041	17.100		786
6M / Euribor 0,342% VANILLA (CCP)	6-09-2046	20.400		958
6M / Euribor 0,315% VANILLA (CCP)	6-09-2051	44.350		2.216
6M / Euribor 0,248% VANILLA (CCP)	6-09-2061	22.700		1.308
6M / Euribor 0,189% VANILLA (CCP)	6-09-2071	6.000		413
			18.686	8.997
			19.683	9.183

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2020:

Type contract	Expiratie- datum	Contract- omvang	Actuele waarde	
			Activa	Passiva
Valutaderivaten				
EUR/AUD	5-01-2021	3.975	-	37
EUR/CAD	5-01-2021	7.720	56	-
EUR/CHF	5-01-2021	5.200	15	-
EUR/DKK	5-01-2021	21.350	-	2
EUR/GBP	5-01-2021	4.780	43	-
EUR/HKD	5-01-2021	11.050	31	-
EUR/JPY	5-01-2021	1.589.000	223	-
EUR/NOK	5-01-2021	3.675	-	3
EUR/SEK	5-01-2021	12.880	-	20
EUR/SGD	5-01-2021	930	8	-
EUR/USD	5-01-2021	105.160	2.314	-
EUR/USD	15-01-2021	35.400	569	-
EUR/USD	19-03-2021	45.470	553	-
			3.812	62
Futures				
Euro-Bund Future	8-03-2021	161	10	-
Euro-Buxl 30Y	8-03-2021	14	4	-
			14	-
Rentederivaten				
6M Euribor / 3,347% (DB AG FFM)	24-06-2021	7.000	-	263
6M Euribor / 1,906% (HSB)	5-02-2024	36.000	-	3.470
6M Euribor / 0,441% VANILLA (CCP)	6-01-2026	26.000	-	1.390
6M Euribor / 0,896% VANILLA (CCP)	14-08-2028	3.000	310	-
6M Euribor / 1,153% VANILLA (CCP)	16-01-2034	6.000	-	1.114
3M Euribor / 0,666% VANILLA (HSB)	6-10-2036	20.000	2.423	-
6M Euribor / 1,413% VANILLA (CCP)	1-06-2042	7.900	2.467	-
IRS EUR R F 2,311% VANILLA (GSI)	3-04-2043	3.000	1.628	-
3M Euribor / 1,932% VANILLA (GSI)	11-08-2044	7.000	3.308	-
3M Euribor / 0,728% VANILLA (HSB)	6-10-2046	12.500	2.406	-
IRS EUR R F 0,412% VANILLA (CCP)	18-09-2049	21.250	2.594	-
6M Euribor / 1,88% (HSB)	1-06-2052	9.000	5.598	-
3M Euribor / 2,494% (HSB)	4-02-2054	11.000	9.657	-
3M Euribor / 1,979% VANILLA (GSI)	11-08-2054	6.500	4.540	-
3M Euribor / 1,161% VANILLA (GSI)	4-02-2055	8.000	3.449	-
3M Euribor / 1,630% (HSB)	11-06-2055	6.000	3.584	-
3M Euribor / 0,721% VANILLA (HSB)	6-10-2056	11.000	3.106	-
IRS EUR R F 1,376% VANILLA (CCP)	16-01-2059	15.250	8.939	-
IRS EUR R F 0,370% VANILLA (CCP)	18-09-2059	16.975	3.073	-
3M Euribor / 1,125% VANILLA (GSI)	4-02-2065	7.500	4.198	-
IRS EUR R F 1,359% VANILLA (CCP)	16-01-2069	25.600	19.484	-
IRS EUR R F 0,362% VANILLA (CCP)	18-09-2069	8.900	2.063	-
			82.827	6.237
			86.653	6.299

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
DB (Advisors) liquide middelen in euro	8.122	13.101
DB (Advisors) liquide middelen in vreemde valuta	1.408	1.795
DB (Advisors) initial margin account	-10.221	-36.474
Beleggingsdebiteuren	477	370
Liquiditeitsfondsen	30.550	15.646
Beleggingscrediteuren	-313	-339
	<u>30.023</u>	<u>-5.901</u>

De liquide middelen worden beheerd door de vermogensbeheerder en staan ter vrije beschikking van het Fonds. De initial margin account wordt gebruikt voor centraal "cleared" swaps, futures & options. Het Fonds heeft ultimo 2021 circa € 57,2 mln. aan AAA Duitse staatsobligaties en zonodig circa € 18,9 mln. aan AAA Nederlandse staatsobligaties beschikbaar als potentieel onderpand voor margin verplichtingen.

De hoogte van het liquiditeitsfonds is het gevolg van het feit dat de rentederivaten in toenemende mate via LCH Clearing worden afgewikkeld.

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
Cash collateral	-	41.500
Nog te verwerken waardeoverdrachten	44	-
	<u>44</u>	<u>41.500</u>

Het cash collateral is niet vrij opneembaar en mag niet worden herbelegd.
Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
Deutsche Bank rekening-courant liquiditeitsbeheer	<u>6.293</u>	<u>10.028</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.
Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht stichtingskapitaal en reserves

	Stichtings- kapitaal	Premie- egalisatie- reserve	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	2	8.450	104.073	112.525
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	-90	17.204	17.114
Stand per 31 december 2021	2	8.360	121.277	129.639

	Stichtings- kapitaal	Premie- egalisatie- reserve	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	2	7.984	82.531	90.517
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	466	21.542	22.008
Stand per 31 december 2020	2	8.450	104.073	112.525

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen*	616.469	124,5	618.202	120,2
Af: technische voorzieningen	495.190	100,0	514.127	100,0
Eigen vermogen	121.279	24,5	104.075	20,2
Af: vereist eigen vermogen	76.604	15,5	78.267	15,2
Vrij vermogen	44.675	9,0	25.808	5,0
Minimaal vereist eigen vermogen	20.487	4,1	21.207	4,1
Actuele dekkingsgraad		124,5		120,2
Beleidsdekkingsgraad		123,1		115,3
Reële dekkingsgraad		98,9		94,0

* Technische voorzieningen plus reserves uitgezonderd premie-egalisatiereserve.

De actuele dekkingsgraad van het Fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en de premie-egalisatiereserve te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het pensioenfonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	120,2	118,6
M1: Toevoeging van nieuwe aanspraken en premieinkomsten	-0,9	-0,6
M2: Het verrichten van pensioenuitkeringen	0,2	0,2
M3: Toeslagverlening	-2,9	-0,7
M4: Wijziging in de rentetermijnstructuur	9,5	-16,7
M5: Extra rendement gegenereerd door de beleggingen	-1,0	20,0
M6: Overige oorzaken - wijziging grondslagen	-	2,6
M6: Overige oorzaken	-0,6	-3,2
Dekkingsgraad per 31 december	124,5	120,2

Het effect van overige oorzaken op de dekkingsgraad wordt voornamelijk veroorzaakt doordat alle gepresenteerde effecten worden bepaald ten opzichte van de dekkingsgraad aan het begin van het boekjaar. Dit is conform de door DNB voorgeschreven methodiek voor het herstelplan. Door de effecten op de dekkingsgraad als gevolg van de renteverandering en het overrendement ontstaat daardoor een kruiseffect. Dit kruiseffect bedraagt -0,6%-punt.

5. Technische voorzieningen voor risico Fonds

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2021	514.127
Mutatie technische voorzieningen	-18.937
Stand per 31 december 2021	495.190
	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2020	442.822
Mutatie technische voorzieningen	71.305
Stand per 31 december 2020	514.127

Belangrijke schattingen voor de bepaling van de technische voorzieningen zijn de levensverwachting, ervaringssterfte, partnerfrequentie en een opslag voor uitvoeringskosten.

Mutatie technische voorzieningen

	2021	2020
Pensioenopbouw	15.361	13.471
Toeslagen	12.864	2.441
Rentetoevoeging	-2.799	-1.465
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-6.130	-5.734
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	259	216
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-725	-850
Wijziging marktrente	-47.163	72.656
Wijziging actuariële uitgangspunten	-	-9.627
Aangepaste UFR-methodiek	9.489	-
Overige wijzigingen	-93	197
	<u>-18.937</u>	<u>71.305</u>

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Fonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	569	180.264	598	200.661
Gewezen deelnemers	1.419	209.559	1.417	206.600
Pensioentrekkenden	491	105.367	463	106.530
IBNR	-	-	-	336
	<u>2.479</u>	<u>495.190</u>	<u>2.478</u>	<u>514.127</u>

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Met ingang van 1 januari 2017 voert het Fonds een uniforme pensioenregeling voor alle vestigingen van Deutsche Bank in Nederland uit. Deze pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een collectieve defined contributionregeling (CDC) met een pensioenleeftijd van 68 jaar. In de regeling wordt jaarlijks een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan de som van 13 maandsalarissen, de uitbetaalde vakantietoeslag, en persoonlijke toeslagen, een en ander echter onder aftrek van een franchise.

Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling zich als een uitkeringsovereenkomst. De regeling kent in 2021 een plafond van € 113.965 (2020: € 111.854).

De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Voor 2021 bedroeg de franchise voor het ouderdomspensioen € 16.809 (2020: € 16.085).

Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. De hoogte van het nabestaandenpensioen bedraagt 70% van het ingegane levenslang ouderdomspensioen c.q. 70% van het bereikbare toekomstig uit te keren ouderdomspensioen. De hoogte van het wezenpensioen bedraagt 14% van de opgebouwde rechten. Voor de berekening van deze percentages vormt sinds 2015 het opbouwpercentage van 1,875% de basis.

Toeslagverlening

De pensioenregeling van het Fonds kent een voorwaardelijke toeslagregeling. Onder toeslag wordt verstaan de aanpassing van het pensioen aan bijvoorbeeld de stijging van de lonen of de prijzen. Sinds 2015 is de indexatie gelijk gesteld voor de actieve, inactieve deelnemers c.q. de pensioengerechtigden, namelijk een indexatie maatstaf op basis van de Consumenten Prijsindex voor alle huishoudens, afgeleid (oktober-oktober), zoals vastgesteld door het CBS.

De toeslagregeling is een voorwaardelijke regeling. Dit houdt in dat er geen garantie bestaat voor het verlenen van eventuele toeslagen in de toekomst. Tevens kunnen aan al verleende toeslagen geen rechten worden ontleend voor wat betreft de eventuele toeslagen in de toekomst.

Het Bestuur beslist jaarlijks op basis van de regels binnen het Financieel Toetsingskader of en in welke mate de toeslag kan worden verleend.

Conform de CAO-afpraak is de indexatie voor actieven en inactieven gebaseerd op de prijsinflatie. Het definitieve consumentenprijsindexcijfer oktober 2020/oktober 2021 (afgeleid) toont een stijging van 3,28%. Op basis van het voor toeslagverlening doorgerekende beschikbare vermogen is de mate van toeslagverlening 41,9%. Dit betekent dat, rekenkundig volgens het Financieel Toetsingskader op basis van de cijfers per eind oktober 2021, een gedeeltelijke toeslag van 2,68% verleend kan worden.

Het Bestuur heeft besloten op basis van deze calculatie een reguliere toeslag van 2,68% per 1 januari 2022 aan de actieven en inactieven te verlenen (2021: 0,48%).

Inhaaltoeslag

Dit betekent dat de volgende gemiste toeslagverlening nog open staat:

1-1-2016	0,14% (0,41% - 0,27%)
1-1-2017	0,26% (0,36% - 0,10%)
1-1-2018	0,45% (1,34% - 0,89%)
1-1-2019	0,50% (1,68% - 1,18%)
1-1-2020	0,64% (1,73% - 1,09%)
1-1-2021	0,64% (1,12% - 0,48%)
1-1-2022	0,60% (3,28% - 2,68%)

Deze gemiste toeslag van in totaal (incl. afronding) 3,27% zal, zodra de financiële situatie dit toelaat, op basis van datum van de gemiste toeslag worden ingehaald.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Derivaten met negatieve waarde	9.182	6.300
Vooruitontvangen premie werkgevers	80	120
Loonheffing/premie zorgverzekering	133	129
Herverzekeraar	-	49
Uitkeringen	86	58
Te betalen kosten	266	221
Nog te verwerken waardeoverdrachten	2	4
Cash collateral	-	41.500
	<u>9.749</u>	<u>48.381</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het Fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het Fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het Fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het Fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het Fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het Fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het Fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	495.190	514.127
Buffers:		
S1 Renterisico	2.741	1.555
S2 Risico zakelijke waarden	42.926	44.472
S3 Valutarisico	867	920
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	41.935	42.723
S6 Verzekeringstechnisch risico	16.511	17.637
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-28.376	-29.040
Totaal vereist eigen vermogen	76.604	78.267
Vereist vermogen	571.794	592.394
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	616.469	618.202
Surplus	44.675	25.808

Bij de berekening van de buffers past het Fonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische asset mix in de evenwichtssituatie. Ten opzichte van vorig jaar is het vereist eigen vermogen procentueel toegenomen. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de toename van het renterisico (S1) en van het kredietrisico (S5). De benodigde buffer voor het renterisico (S1) is met name toegenomen vanwege de toename van de rente per 31 december 2021 ten opzichte van 31 december 2020 waardoor bij het toepassen van de voorgeschreven (procentuele) renteschokken in het standaardmodel van DNB een hoger renterisico resulteert. De benodigde buffer voor het kredietrisico (S5) is voornamelijk toegenomen vanwege de toegenomen allocatie naar obligaties met ratings 'BBB' ten opzichte van vorig jaar, in combinatie met een verhoging van de duration van deze obligaties.

Beleid en risicobeheer

Het Bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagenbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in de jaarlijks door het Bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Deze richtlijnen benadrukken het beheersen van de volgende belangrijkste beleggingsrisico's.

Marktrisico's (S1 - S4)

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het renterisico, prijs(koers)risico en het valutarisico.

De strategie van het Fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheert in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het Bestuur.

S1 Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen.

Het Fonds heeft een strategisch rente-afdeckingsbeleid van 70% van de dekkingsgraad op basis van de swapcurve met een bandbreedte van 65%-75%.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	413.321	9,8	391.284	10,2
Duration van de totale portefeuille (na derivaten)	619.059	18,0	617.205	19,1
Technische voorzieningen	495.190	23,4	514.127	24,0

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar contractuele looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Resterende looptijd 1-5 jaar	87.369	21,1	76.318	19,5
Resterende looptijd > 5 jaar	325.952	78,9	314.966	80,5
	<u>413.321</u>	<u>100,0</u>	<u>391.284</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	7.639	4,6	7.523	5,0
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	22.507	13,6	19.215	12,6
Handels en industriële bedrijven	121.269	73,4	113.376	74,9
Serviceorganisatie	13.798	8,4	11.354	7,5
	<u>165.213</u>	<u>100,0</u>	<u>151.468</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	38.372	23,2	38.896	25,7
Verenigde Staten van Noord Amerika	103.315	62,6	87.270	57,6
Verre Oosten	10.405	6,3	14.907	9,8
Azie / Pacific	5.283	3,2	2.872	1,9
Emerging landen	7.640	4,6	7.523	5,0
Wereldwijd en overig	198	0,1	-	-
	<u>165.213</u>	<u>100,0</u>	<u>151.468</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar circa 34% (2020: 32%) van de beleggingsportefeuille en is strategisch afgedekt door de euro. Deze valutabeleggingen bevinden zich voornamelijk in de aandelenportefeuille, obligaties en liquide middelen. De belangrijkste valuta is USD.

Het strategische beleid van het Fonds is om maximaal 5% ongedekte valutaposities te nemen in vreemde valuta. Ultimo boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten € 0,8 mln. (2020: € 3,8 mln.).

Deze contracten dienen als afdekking van de in vreemde valuta genoteerde aandelen, obligaties en liquide middelen. De totale tegenwaarde bedraagt € 212,4 mln. (2020: € 198,2 mln.). Nominaal hebben deze contracten een waarde van € 209,7 mln. (2020: € 192,7 mln.). Het totale valutarisico is derhalve € 2,7 mln. (2020: € 5,5 mln.), hetgeen overeenkomt met 0,4% (2020: 0,9%) van de beleggingen.

De beleggingen in vreemde valuta kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Aandelen	139.166	126.089
Vastrentende waarden	71.863	70.350
Overige beleggingen	1.408	1.795
	<u>212.437</u>	<u>198.234</u>

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
USD	173.678	-173.005	673	3.673
AUD	2.880	-2.745	135	-14
CAD	6.697	-6.681	16	178
JPY	10.406	-10.015	391	595
GBP	5.826	-5.646	180	155
CHF	5.537	-5.049	488	242
NOK	527	-506	21	4
NZD	326	-	326	418
DKK	3.424	-3.284	140	139
SGD	984	-941	43	28
SEK	799	-742	57	-20
HKD	1.141	-1.092	49	80
ILS	212	-	212	5
	<u>212.437</u>	<u>-209.706</u>	<u>2.731</u>	<u>5.483</u>

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het Fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het Fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het Fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het Fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het Fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het Fonds uitsluitend belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar bedrijfstak:				
Overheidsinstellingen	127.653	30,9	134.433	34,4
Financiële instellingen	114.324	27,7	89.788	22,8
Handels- en industriële bedrijven	128.203	31,0	86.781	22,2
Serviceorganisatie	18.165	4,4	55.741	14,3
Overig	9	-	355	0,1
High yield beleggingsfonds	24.967	6,0	24.186	6,2
	413.321	100,0	391.284	100,0

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Europa (euro)	283.007	68,6	256.786	65,6
Europa (niet euro)	6.300	1,5	28.675	7,3
Noord Amerika	74.446	18,0	57.704	14,8
Azie / Pacific	12.153	2,9	12.179	3,1
Midden Oosten	178	-	1.877	0,5
Emerging landen	37.237	9,0	34.063	8,7
	413.321	100,0	391.284	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
	In %		In %	
AAA	76.541	18,5	77.416	19,8
AA+, AA, AA-	43.004	10,4	57.745	14,8
A+, A, A-	127.298	30,8	117.808	30,1
BBB+, BBB, BBB-	164.881	39,9	113.878	29,1
Lager dan BBB	1.506	0,4	23.597	6,0
Geen rating	91	-	840	0,2
	<u>413.321</u>	<u>100,0</u>	<u>391.284</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden, arbeidsongeschiktheid en toeslagverlening.

Langlevensrisico

Het risico op langlevens betreft het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld is verondersteld bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als dit het geval is, dan volstaat het opgebouwde pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Het Fonds heeft het risico op langlevens verkleind door de sterftekansen van de deelnemers te baseren op de meest recente Prognosetafel AG2020. Op deze manier wordt reeds rekening gehouden met de verwachte toekomstige afname van de sterftekansen. Voorts wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking. Hiervoor is gebruik gemaakt van de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Willis Towers Watson 2020 ervaringssterftemodel (individueel).

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betreft het risico dat het Fonds bij overlijden een partnerpensioen uit moet keren waarvoor geen technische voorzieningen zijn getroffen. Het Fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het Fonds technische voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Deze technische voorzieningen worden de schadereserve genoemd en zijn gebaseerd op de in de toekomst (premienvrij) op te bouwen pensioenaanspraken. Het Fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Toeslagverleningsrisico

De pensioenregeling van het Fonds kent een voorwaardelijke toeslagregeling. Onder toeslag wordt verstaan de aanpassing van het pensioen aan bijvoorbeeld de stijging van de lonen of de prijzen. Sinds 2015 is de indexatie gelijk gesteld voor de actieve, inactieve deelnemers c.q. de pensioengerechtigden, namelijk een toeslagverlening op basis van de Consumenten Prijsindex voor alle huishoudens, afgeleid (oktober-oktober), zoals vastgesteld door het CBS.

De toeslagregeling is een voorwaardelijke regeling. Dit houdt in dat er geen garantie bestaat voor het verlenen van eventuele toeslagen in de toekomst. Tevens kunnen aan al verleende toeslagen geen rechten worden verleend voor wat betreft de eventuele toeslagen in de toekomst.

Het Bestuur beslist jaarlijks op basis van de regels binnen het Financieel Toetsingskader of en in welke mate de toeslag kan worden verleend.

S7 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het Fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Uitmo 2021 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van de beleggingen (2021: € 12,4 mln. en 2020: € 12,3 mln.) uitmaakt.

	31-12-2021	31-12-2020
Dit betreft de volgende posten:		
Rentedragende waarden obligaties		
Duitse Overheid	57.183	54.683
Nederlandse Overheid	18.944	21.721
België	12.227	16.154
Oostenrijk	12.164	16.362
Aandelen		
Microsoft Corp	15.965	14.595

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. Overigens beperken concentratierisico's zich niet uitsluitend tot de beleggingen.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het Fonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het Fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het Bestuur op basis van zogenaamde 'control frameworks'.

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het Fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het Fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het Fonds niet beheersbaar.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het Fonds, de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. De vermogensbeheerder Deutsche Asset Management verzorgt het vermogensbeheer. Beleggingen in Deutsche Bank fondsen vinden beperkt en uitsluitend plaats na een selectieproces of deze fondsen "best in class" zijn. De stukken worden tegen beurskoers gekocht en geadministreerd.

Transacties met bestuurders

De bestuurders ontvangen geen beloning van het Fonds voor de uitvoering van hun bestuursfunctie. Er zijn geen leningen verstrekt aan en er zijn geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen deel in de pensioenregeling tegen normale voorwaarden.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen Fonds en werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant:

- de werkgever is gehouden elk jaar de CDC-premie berekend conform de ABTN af te dragen aan het Fonds;
- de werkgever is verplicht om alle relevante gegevens van de (aan te melden) deelnemers door te geven;
- de werkgever is in geen geval verplicht om meer te betalen dan de CDC-premie. De werkgever heeft geen bijstortingsverplichting.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Zekerheden en garanties

Per balansdatum zijn geen zekerheden en garanties ontvangen of verstrekt.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het Fonds heeft een administratieovereenkomst afgesloten met Achmea Pensioenservices N.V. Deze overeenkomst loopt tot en met 31 december 2023. De jaarlijks te betalen vergoeding voor reguliere werkzaamheden bedraagt € 226 duizend (excl. BTW). De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt € 452 duizend (excl. BTW).

Het Fonds heeft een fiduciaire vermogensbeheersovereenkomst afgesloten met DWS. Deze overeenkomst loopt tot en met 20 mei 2022. De opzegtermijn is 6 maanden.

Het Fonds heeft vanaf 1 januari 2020 het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd bij SCOR. Deze overeenkomsten lopen tot 31 december 2022. De jaarlijkse premie bedraagt circa € 577 duizend. De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt circa € 577 duizend.

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het Fonds en heeft het Fonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe rentetermijnstructuur 2022

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur vanaf 1 januari 2021 in vier stappen wijzigt. Dit zal, samen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente, leiden tot hogere technische voorzieningen en een lagere dekkingsgraad.

De actuele dekkingsgraad zou ultimo 2021 123,1% zijn, als de nieuwe rentetermijnstructuur 2022 zou zijn toegepast.

Oorlog in Oekraïne

Begin januari 2022 is de laatste positie in een Russisch bedrijf verkocht. Er is momenteel geen Russische exposure meer in de portefeuille.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico Fonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premie werkgevers en werknemers	14.926	14.533

Feitelijke (reguliere) premie 2021: 33,2% (2020: 31,2%). Werknemersbijdrage pensioenpremie 2021: 5,0% (2020: 5,0%).

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Kostendekkende premie	18.910	16.601
Gedempte kostendekkende premie	14.877	14.138
Feitelijke premie	14.926	14.533

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Actuariële inkoop	15.193	13.311
Risicokoopsom overlijdensrisico	226	210
Opslag premievrijstellingsrisico	385	338
Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking	15.804	13.859
Opslag voor uitvoeringskosten	704	649
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2.402	2.093
	18.910	16.601

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Actuariële inkoop	11.808	11.242
Risicokoopsom overlijdensrisico	195	191
Opslag premievrijstellingsrisico	300	286
Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking	12.303	11.719
Opslag voor uitvoeringskosten	704	649
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.870	1.770
	14.877	14.138

De kostendekkende premie wordt berekend op basis van de RTS waarop ook de technische voorzieningen voor risico Fonds wordt berekend, echter per 1 januari van het boekjaar. De gedempte kostendekkende premie volgens de ABTN wordt berekend op basis van de gemiddelde markttrente over een periode van 5 jaar, met als uitgangspunt de 30-septemberstand. De gemiddelde rente behorende bij die RTS bedroeg dit boekjaar circa 1,3% (2020 circa 1,5%).

De solvabiliteitsopslag voor de kostendekkende premie bedraagt 15,2% (2020: 15,1%). Voor de gedempte kostendekkende premie is de solvabiliteitsopslag 15,2% (2020: 15,1%).

De opslag voor uitvoeringskosten bedraagt 4,5% (2020: 4,7%) van de actuarieel benodigde koopsom.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Actuarieel benodigde koopsom	12.303	11.719
Opslag voor uitvoeringskosten	704	649
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.870	1.770
Premiemarge (voor dotatie premie-egalisereserve)	49	395
	14.926	14.533
Onttrekking/dotatie premie-egalisereserve	90	-466
	15.016	14.067

8. Beleggingsresultaten voor risico Fonds

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Aandelen	3.419	49.719	-130	53.008
Vastrentende waarden	7.012	-9.481	-870	-3.339
Derivaten	-	-55.008	-140	-55.148
Overige beleggingen	-2.667	7	-	-2.660
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-323	-323
	7.764	-14.763	-1.463	-8.462
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Aandelen	2.131	6.698	-131	8.698
Vastrentende waarden	6.101	17.877	-876	23.102
Derivaten	-	54.601	-228	54.373
Overige beleggingen	954	-73	-	881
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-339	-339
	9.186	79.103	-1.574	86.715

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij het Fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan voor € 0,950 mln. uit managementvergoeding (2020: € 0,873 mln.), voor € 0,154 mln. uit custodian vergoeding (2020: € 0,215 mln.) en € 0,036 mln. diverse kosten (2020: € 0,147 mln.).

De overige vermogensbeheerkosten omvatten de kosten voor fiduciair beheer € 0,147 mln. (2020: € 0,139 mln.), doorbelaste vermogensbeheerkosten Deutsche Bank € 0,120 mln. (2020: € 0,120 mln.) en advieskosten vermogensbeheer € 0,056 mln. (2020: € 0,080 mln.).

Het aandeel van het Fonds in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 0,148 mln. (2020: € 0,157 mln.) en zijn als volgt te verdelen: Emerging market fund € 0,039 mln.; High yield fund € 0,109 mln.

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 0,785 mln. (2020: € 0,643 mln.).

9. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	5.090	4.683
Partnerpensioen	938	969
Wezenpensioen	79	57
Afkopen	14	4
	<u>6.121</u>	<u>5.713</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 503,24 (2020: € 497,27) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

De toeslag op de uitkeringen per 1 januari 2021 zoals vastgesteld door het Bestuur bedraagt 0,48% (2020: 1,09%).

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten	435	373
Accountantskosten (controle jaarrekening)	53	53
Administratiekosten Deutsche Bank	139	119
Actuariële kosten	183	204
Overige kosten	39	35
Contributies en bijdragen	39	37
	<u>888</u>	<u>821</u>

In de administratiekosten 2021 is een bedrag van 39 opgenomen voor éénmalige kosten. Dit betreffen kosten voor wettelijke projecten.

De accountantskosten hebben uitsluitend betrekking op de controle van de jaarrekening.

De controlewerkzaamheden zijn in 2021 en 2020 uitgevoerd door Ernst & Young Accountants LLP.

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2021			
Controle van de jaarrekening	53	-	53
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>53</u>	<u>-</u>	<u>53</u>

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2020			
Controle van de jaarrekening	53	-	53
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>53</u>	<u>-</u>	<u>53</u>

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het Fonds in het boekjaar 2021 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- het Fonds in het boekjaar 2021 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2021 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld;

Personeelsleden

Bij het Fonds zijn geen medewerkers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door een medewerker van Deutsche Bank AG, Kantoor Amsterdam en door de secretaris van het Fonds. Hiervoor wordt door het Fonds een vergoeding betaald.

Bezoldiging bestuurders

De bestuurders van het Fonds ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden in het kader van bestuursactiviteiten voor het Fonds. De bestuurder namens de gepensioneerden factureert het Fonds voor advieswerkzaamheden op uurbasis.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico Fonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	15.361	13.471
Toeslagen	12.864	2.441
Rentetoevoeging	-2.799	-1.465
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-6.130	-5.734
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	259	216
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-725	-850
Wijziging marktrente	-47.163	72.656
Wijziging actuariële uitgangspunten	-	-9.627
Aangepaste UFR-methodiek	9.489	-
Overige wijzigingen	-93	197
	<u>-18.937</u>	<u>71.305</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Het Fonds kent een voorwaardelijke toeslagregeling. Met ingang van 2015 is de indexatie voor actieven en inactieven gebaseerd op het definitieve consumentenprijsindexcijfer voor alle huishouden, afgeleid (oktober/oktober) zoals vastgesteld door het CBS.

Het Bestuur heeft besloten op basis van deze calculatie een reguliere toeslag van 2,68% per 1 januari 2022 aan de actieven en inactieven te verlenen (1 januari 2021: 0,48%).

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekkingen voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van het Fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het Bestuur van het Fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien. In 2021 zijn de actuariële uitgangspunten niet gewijzigd.

Aangepaste UFR-methodiek

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (Ultimate Forward Rate). De nieuwe UFR-parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. De technische voorzieningen ultimo 2021 zijn gebaseerd op de per 31 december 2021 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR-parameters 2021 (de eerste stap van de nieuwe UFR). Deze eerste stap heeft op 1 januari 2021 geleid tot € 9,5 mln. hogere technische voorzieningen.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Overige wijzigingen		
Toekenning W(z)P en werkelijke sterfte hoger dan verwacht	560	618
Overige vermeerderingen	-43	43
Wijziging IBNR	-610	-464
	<u>-93</u>	<u>197</u>

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico Fonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-541	-70
Uitgaande waardeoverdrachten	1.252	944
	<u>711</u>	<u>874</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfondsen of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	564	70
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-1.289	-920
	<u>-725</u>	<u>-850</u>

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichtingen	-23	-
- overgedragen pensioenverplichtingen	37	-24
	<u>14</u>	<u>-24</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten wordt veroorzaakt door de verschillen tussen de actuariële grondslagen waarmee de overdrachtswaarde wordt bepaald en de actuariële grondslagen waarmee de toevoeging of vrijval uit de technische voorziening wordt bepaald.

13. Herverzekeringen

	2021	2020
Premies voor overlijdensrisico	210	292
Premies voor premievrijstellingsrisico	367	247
Totaal premies	<u>577</u>	<u>539</u>
Uitkeringen uit herverzekering NN	-10	-12
Totaal uitkeringen	<u>-10</u>	<u>-12</u>
	<u>567</u>	<u>527</u>

Met ingang van 1 januari 2020 heeft het Fonds het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico voor een periode van drie jaar herverzekerd bij SCOR. De contracten kennen geen resultatendeling.

Belastingen

De activiteiten van het Fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting. Het Fonds is een onderneming in de zin van de wet op de omzetbelasting.

Bestemming van het saldo baten en lasten

Het voordelig saldo ter grootte van 17.114 is als volgt verdeeld:

- Onttrokken aan de premie-egalisereserve 90;
- Toegevoegd aan de algemene reserve 17.204.

Vaststelling van de jaarrekening door het Bestuur

Het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland heeft de jaarrekening 2021 vastgesteld in de vergadering van 9 juni 2022.

Amsterdam, 9 juni 2022

Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland
Het Bestuur

B.S. Dornseiffen (voorzitter)	E.M. Mulder-Mosman (secretaris)	V.R.K. Raghoebarsing
-------------------------------	---------------------------------	----------------------

J.J. Reitsema	F.T.G.J. Segers	L.P.A. Vermin
---------------	-----------------	---------------

J.W. Veldman	D.W. Wesselius	
--------------	----------------	--

OVERIGE GEGEVENS

1 STATUTAIRE REGELING OMTRENT DE BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het Fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het voorstel resultaatbestemming 2021 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

2 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 6.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 300.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Amstelveen, 9 juni 2022

drs. W. Hoekert AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2021 van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021
- de staat van baten en lasten over 2021
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie *Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening*.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland (hierna: het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland voert als ondernemingspensioenfonds de pensioenregeling uit voor Deutsche Bank AG kantoor Amsterdam en gelieerde bedrijfsonderdelen van Deutsche Bank in Nederland. Vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners, te weten DWS (Deutsche Asset Management) en Achmea Pensioenservices N.V. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij beginnen met het bepalen van de materialiteit en het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Materialiteit

Materialiteit	€ 6 miljoen (2020: € 4,5 miljoen)
Toegepaste benchmark	1% van het pensioenvermogen per 31 december 2021, zijnde het totaal van de technische voorzieningen voor risico fonds, het stichtingskapitaal en de algemene reserve (2020: 0,75% van het pensioenvermogen).
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar. Door de stijging van de beleidsdekkingsgraad tot ruim boven het vereist vermogen in 2021, is het hanteren van een percentage van 1% ter bepaling van de materialiteit gepast.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 0,3 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een ondernemingspensioenfonds. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT audit.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van iedere wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij identificeren en schatten risico's in op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 'Risicobeheer' van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Zoals in al onze controles houden wij rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken. Vanwege dit risico hebben wij onder meer data analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen. Verder hebben wij schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen, zoals toegelicht in Toelichting 5 'Technische voorzieningen voor risico Fonds' in de jaarrekening. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie(s)).

Uit onze evaluatie van het risico op mogelijke doorbreking van interne beheersmaatregelen of andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 *Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen*, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de sleutelfunctiehouders en de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennis genomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Het bestuur heeft een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor tenminste de komende 12 maanden. Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de prudentiële vereisten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen serieuze bedreiging van de continuïteit geïdentificeerd voor de komende 12 maanden. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting 4 'Stichtingskapitaal en reserves' van de jaarrekening. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.

Onze controleaanpak	Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2021 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuariële rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden: • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betrof het de key item de wijziging van de UFR-methodiek. • Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de technische voorzieningen voor risico Fonds zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

Risico	De beleggingen voor risico fonds (hierna: de beleggingen) zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten ('niveau 1'). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van waarderingssystemen ('niveau 2') waarbij al dan niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata. De waarderingonzekerheid neemt inherent toe bij het gebruik van waarderingssystemen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit met name de posities in derivaten. Het pensioenfonds heeft de waarderingssystemen voor de beleggingen beschreven in de grondslagen voor waardering van activa en passiva en een nadere toelichting opgenomen in de toelichting op de balans onder 1. 'Beleggingen voor risico fonds'. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2021 per saldo € 11 miljoen is belegd in derivaten. Dit betreft 2% van de totale beleggingen.
--------	--

	Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.
Onze controleaanpak	Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met de hierna beschreven werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2021. Voor de waardering van de derivaten hebben wij een controle uitgevoerd op het gehanteerde waarderingsmodel en op de gehanteerde input waaronder de uit de markt afgeleide gegevens zoals valuta(termijn)koersen, rentevolatiliteit en rentecurves. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden waren onafhankelijke waarderingsexperts betrokken. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2021 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico	De technische voorzieningen voor risico fonds waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen voor risico fonds dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de technische voorzieningen voor risico fonds een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt.
--------	---

	Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in grondslagen voor de waardering van activa en passiva en een nadere toelichting opgenomen in de toelichting op de balans onder 5. 'Technische voorzieningen voor risico fonds'. Uit deze toelichting blijkt dat een (schatting)wijziging heeft plaatsgevonden door het wijzigen van de UFR-methodiek. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 9,5 miljoen hoger uitgekomen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.
Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerende actuaire van het pensioenfonds. De certificerende actuaire onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerende actuaire heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerende actuaire onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2021. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2021: • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerende actuaire. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerende actuaire gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen mede met behulp van data analyse, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2021 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- Het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Den Haag, 9 juni 2022

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Slager RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2021		2020	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		598		655
Nieuwe toetredingen	34		27	
Ingang pensioen	-8		-3	
Overlijden	-		-1	
Ontslag met premievrije aanspraak	-55		-80	
		-29		-57
Stand einde boekjaar		569		598
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		1.417		1.375
Ingang pensioen	-32		-31	
Overlijden	-2		-	
Ontslag met premievrije aanspraak	55		80	
Waardeoverdrachten	-19		-7	
		2		42
Stand einde boekjaar		1.419		1.417
Pensioentrekkenden				
Stand vorig boekjaar		463		441
Ingang pensioen	40		34	
Ingang nabestaandenpensioen	7		6	
Afkoop emigratie / klein pensioen	-3		-1	
Overlijden	-13		-15	
Andere oorzaken	-3		-2	
		28		22
Stand einde boekjaar		491		463
		2.479		2.478

2 EFFECTENPORTEFEUILLE 5-JARENOVERZICHT

	2021		2020		2019		2018		2017	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
Staatsleningen Nederland	18.944.220	3,2%	21.720.990	3,5%	20.167.818	4,0%	14.205.913	3,5%	14.200.982	3,5%
Staatsleningen Buitenland	83.737.077	14,2%	78.840.741	12,7%	73.274.067	14,3%	64.247.405	15,9%	81.865.095	20,5%
Overige Nederlandse obligaties	41.634.722	7,1%	33.871.371	5,4%	28.206.517	5,5%	21.667.194	5,4%	16.262.080	4,1%
Internationale en Buitenlandse obligaties	244.033.085	41,5%	232.665.548	37,3%	205.747.190	40,2%	169.591.613	42,0%	151.123.723	37,9%
High Yield beleggingsfonds	24.972.454	4,2%	24.185.845	3,9%	23.582.337	4,6%	19.349.309	4,8%	20.052.499	5,0%
Converteerbare obligaties	-	-	-	-	-	-	27.451.227	6,8%	29.571.835	7,4%
Totaal vastrentende waarden	413.321.558	70,2%	391.284.495	62,8%	350.977.929	68,6%	316.512.661	78,4%	313.076.214	78,4%
Aandelenbeleggingsfondsen (incl commodities)	165.214.126	28,0%	154.468.430	24,3%	132.209.948	25,8%	67.294.361	16,7%	73.079.184	18,3%
Infrastructuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indirecte vastgoed beleggingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivaten	10.500.960	1,8%	80.353.508	12,9%	28.603.613	5,6%	19.703.486	4,9%	12.978.273	3,3%
Totaal effecten en derivaten	589.036.644	100,0%	626.106.433	100,0%	511.791.490	100,0%	403.510.508	100,0%	399.133.671	100,0%
Liquide middelen ter beleggingen	30.022.768		-5.900.813		14.865.310		5.541.520		-5.900.813	
Totaal (incl Liquide middelen)	619.059.412		620.205.620		526.656.800		409.052.028		393.232.858	